

"עומדים מאוחדים"

יהדות ארה"ב וישראל בחודש הראשון למלחמה

נובמבר 2023

תוכנית רודרמן ללימודי יהדות ארה"ב, אוניברסיטת חיפה

עורך: עופר ציזיק

"עומדים מאוחדים"

יהדות ארה"ב וישראל בחודש הראשון למלחמה

נובמבר 2023

תוכנית רודרמן ללימודי יהדות ארה"ב, אוניברסיטת חיפה

עורך: עופר ציזיק

תכנית רודרמן
ללימודי יהדות
ארצות הברית

עורך ומנהל המיזם: עופר ציזיק
יוזם הדו"ח ועורך אחראי: ד"ר דויד ברק־גורודצקי
תחקיר: אלחנן בראון, בת חן כהן
עריכת לשון: יעל אופיר
עריכה גרפית ועימוד: פרדס הוצאה לאור
צילום השער: נחמן שי

ברצוננו להודות לכל מי שסייעו לנו ביצירת המסמך החשוב הזה, ובהם: דן טייטר, הרב מאיר אזרי, שירן יהב, אוריה רוט, דניאלה מור, גבריאל סוד, בת גלים שער, הרבה טליה אבנון־בנבנישתי, גלית ארנר, דביר אסולין, נגה ברנר סמיה, הרב נעמה קלמן־אזרחי, רואי אייזנברג, ד"ר אילן אזרחי, הרב אליסה בן נעים, אביטל אינדיג, הרבה ידי יקוטיס, עפר בבלי, שירה כץ־וינקלר, ברק סלע, גלאדיס והרב ג'ונתן הכט, דני ווזנר, אביתר בר און, הילה זליגמן פריד, עדי קינן, אולסיה מאיורוב, הילה פרלמן, אורי קראוסהר, דניאל בטיני, יולי גורן, ניצן ברק, רקפת גינסברג, ציפי שמילוביץ, מרב שוויקי פישמן, בועז מאיר ואלון פרידמן.

© להוציא אם צוין אחרת, כל הזכויות שמורות לתוכנית רודמן ללימודי יהדות ארצות הברית, אוניברסיטת חיפה

תוכן עניינים

5	הקדמה – ג"י ושירה רודרמן
7	מבוא – ד"ר דויד ברק-גורודצקי, עופר ציזיק
11	1. התגייסות הפדרציות היהודיות
29	2. ארגוני יהדות אמריקה במלחמה
41	3. גל האנטישמיות בעקבות המלחמה
49	4. הקהילות הדתיות באמריקה
72	סיכום – עופר צ'יזיק
74	אפילוג – ד"ר נחמן שי

הקדמה

אנטישמיות לכל דבר – זיהינו זאת ברשתות החברתיות ואנחנו חווים זאת כעת ברחובות ובקמפוסים באופן הכי מזויע שניתן לתאר. המחקר של הקרן הראה את ההדדיות ואת יחסי הגומלין שבין השיח ברשתות החברתיות ובין האירועים בחיים האמיתיים. הוא הראה שמדינת ישראל נמדדת באופן שונה משאר מדינות העולם ועל פי סטנדרטים של מוסר כפול וכי קיים מתאם בין שיח מוטה זה ובין פעולות אנטישמיות ואנטי־ציוניות כלפי יהודים בארצות הברית: הכתובת לחלוטין הייתה על הקיר. כעת, גם עלינו לעמוד לצידם של יהודי ארצות הברית ולהיאבק יחד בתופעות הנוראיות הללו.

יהודי ארצות הברית נתונים כעת במשבר חמור אל מול חבריהם הלא יהודים. היהודים האמריקנים הם ליברלים ברובם, ולאורך שנים היו מעורבים בקידום זכויות אדם ואזרח ונאבקו לצד שותפים ועמיתים לא יהודים למען הגשמת של מטרות ליברליות. למרות זאת, סווגו בשנים האחרונות היהודים בתנועות ה־Woke כלבנים וכפריזיונלים ולא כמיעוט, וכתוצאה מכך הם נתפסים כמדכאים וככובשים. בשיח הזהויות הם תויגו כאוכלוסייה 'חזקה מדי' שלא חוותה רדיפות, זאת על אף היסטוריה ארוכה של עוולות ושנאה כלפי העם היהודי, גם בארצות הברית, כולל בשנים האחרונות. אותן קבוצות ליברליות שהיהודים היו חברים בהן עד לאחרונה, חוזרות כעת על תעמולה אנטי־יהודית במסווה של ביקורת אנטי־ישראלית. תעמולה זו נשענת על שקרים ועל אנטישמיות ומצדיקה פגיעה בוטה באזרחים רק בשל יהדותם. רבים מהיהודים מרגישים שאלו שהם נאבקו לצידם על אותם ערכים ליברליים משותפים במשך שנים, נטשו אותם במערכה.

ברגעים אלו שבהם יהודי אמריקה נדרשים לעשות בדק בית ולבחון כיצד הם משתלבים בציבור הליברלי בארצות הברית ולהיאבק על כך שיוקעו מהציבור הליברלי הגורמים המפיצים שנאה נגד יהודים – הם זקוקים לתמיכה איתנה מאיתנו פה בישראל. ביהדות ארצות הברית יצטרכו להבין מי בקרב עמיתיהם הלא יהודים הם השותפים האמיתיים שלהם לדרך וכיצד רותמים אותם ואת הערכים המשותפים

מעטים הם הרגעים בחייה של אומה שבהם היא ניצבת בפני אתגר המאיים על עצם קיומה. האסון הגדול שפקד אותנו ב־7 באוקטובר 2023 ייזכר לדורות כיום החשוך ביותר שחוותה מדינת ישראל והפצעים שאנו נושאים עימנו ילוו אותנו עוד שנים רבות. אך ימים אלה מסמנים גם שעה יפה ביחסים שבין ישראל ליהדות ארצות הברית. בימים שמאז תחילת הלחימה, אנו עדים לערבות ההדדית ולהפנמה האמיתית של תחושת שותפות הגורל החשובה שבינינו.

יהודי ארצות הברית, אשר בשגרה יודעים פילוג גם בקרבם פנימה, עומדים כעת מאוחדים סביב ישראל ולמענה. ראינו זאת ביתר־שאת בעצרת התמיכה שהתקיימה בווינגטון ב־14.11.2023, שהייתה הכינוס היהודי הגדול ביותר בהיסטוריה של ארצות הברית. ברגע חשוב זה התאחדו היהודים האמריקנים לתמיכה מורלית בישראל וגם בקשר החשוב שבין שתי הקהילות.

התגייסותם של יהודי ארצות הברית ותמיכתם הכלכלית, המורלית וההסברתית, מזכירה לכולנו עד כמה הם חשובים כנכס אסטרטגי למדינת ישראל וכגורם רב־משמעות בשגשוגו של העם היהודי בכללותו. מערכת היחסים שלנו עם הקהילה היהודית בארצות הברית היא כוח המסייע למדינתנו להמשיך להתקיים ולשגשג, על אף האתגרים השונים שבדרך.

בשעה קשה זו אסור לנו להקל ראש בחזית הנוספת שהיא קריטית יותר מתמיד עבור כל אחד ואחת מאיתנו – מאבקם של יהודי ארצות הברית והעולם בגלים חסרי תקדים של אנטישמיות ארסית, התקפות על יהודים ומחאות אלימות נגדם. חשוב שנזכור, השנאה נגד יהודים והשנאה נגד מדינת ישראל הן אחת. המאבק בהן הוא מאבק עיקש שנידרש לו שנים קדימה. נוכל לעשות זאת רק בעבודה משותפת.

אנחנו בקרן הוצאנו מחקר שחשף קשר ישיר בין התבטאויות אנטישמיות ואנטי־ציוניות ברשת ובין ביטויים כאלה בחיים האמיתיים. המחקר הראה את עומק הקשר בין שתי התופעות המדאיגות והוכיח שאנטי־ציונות היא

להם לדרך חדשה. בישראל, נצטרך לעמוד לצידם לאורך הדרך הזו.

כאמור, למערכת היחסים החשובה הזו ישנם שני צדדים: גם הישראלים צריכים להבין טוב יותר את יהדות ארצות הברית, וזהו מרכיב הכרחי ויסודי בקשר בין הקהילות. אנחנו בקרן זיהינו את הצורך בחיזוק הקשר בין ישראל לקהילה היהודית בארצות הברית לפני שנים רבות ומאז אנו עמלים בהיקף נרחב כדי לשנות את המציאות הקיימת. זאת, באמצעות חשיפת הציבור הישראלי כולו, ומעצבי המדיניות בפרט, לתרומתם של יהודי ארצות הברית להגשמת החלום הציוני מאז קום המדינה ועד היום. במשך השנים יזמנו אין ספור תוכניות ושיתופי פעולה כדי לסייע לישראלים להכיר את יהדות ארצות הברית היכרות מעמיקה ולרכוש הבנה רחבה של הצרכים, ההצלחות והאתגרים העומדים בפני יהודים אמריקנים.

בייחוד עכשיו, אנחנו נוכחים לראות שהקשר בין ישראל ליהדות ארצות הברית אינו מעין מותרות שאנו יכולים להרשות לעצמנו להזניח. זוהי חובתנו וזו אחריותנו לדאוג לחבר את יהודי ארצות הברית ואת הישראלים אלה אל אלה. אנחנו נמשיך ליצור מיזמים, שותפויות, ומפעלים העוסקים במשותף ובמחבר בין היהודים בישראל לאלו שבארצות הברית ובתפוצות.

שעה קשה זו יכולה לשמש עבורנו גם שעת כושר להתחיל בעבודה החשובה והלא פשוטה של כינון 'חוזה חדש' בין ישראל ובין יהדות ארצות הברית. את החוזה הזה, שיכלול מטרות משותפות לעתיד, נצטרך לעצב מתוך

שמירה על כבודם המלא של שני הצדדים, התחשבות, והבנה שזו שותפות. בסופו של דבר אנחנו עם אחד, אשר כמחציתו בישראל, והחצי השני שלו נמצא בארצות הברית ובמדינות אחרות. עלינו לזכור, שכאשר אנו דואגים לאינטרסים של יהודי ארצות הברית ולקשר עימם, אנו דואגים בד בבד לאינטרסים של אזרחי ישראל.

אלו בדיוק הימים לשים בצד את ההבדלים ולהשקיע ביצירת קשר המבוסס על המשותף לנו שיוביל לקביעת מטרות משותפות לעתיד. עלינו לפעול לחבר את כלל היהודים בארצות הברית, ובפרט את הדור הצעיר, לישראל, ולסייע בחיזוק הקשר שלהם עמנו. כמשפחה יהודית-אמריקנית-ישראלית המחלקת את זמנה בין ישראל לארצות הברית, אנחנו מרגישים בעוצמה רבה את חשיבות החיבור הזה, את המשמעות האמיתית של הקשר הכל כך חשוב שבין ישראל והישראלים ובין יהודי ארצות הברית.

דו"ח זה מספר את סיפור הקשר בין מדינת היהודים ובין הקהילה היהודית הגדולה ביותר בעולם: סיפור העמידה האיתנה של יהודי ארצות הברית למען מדינת ישראל וסיפור הקשר שבינינו. כעת, עלינו להביט קדימה ולפעול לחיזוקו של הקשר רב־המשמעות הזה – משני איבריו. אנו בקרן נמשיך לפעול כדי להוסיף לעמוד מאוחדים גם דורות קדימה.

בברכת אחדות ושותפות,

ג'יי ושירה רודרמן

נשיא ומנכ"לית קרן משפחת רודרמן

מבוא

על תרומה כספית ניכרת, שאף הגיעה בשנים מסוימות לשישית מהתוצר הלאומי הגולמי של מדינת ישראל;² על מעורבות עמוקה, שחתרה גם להשפיע על דמותה של מדינת ישראל ברוח ערכי החירות, השוויון והדמוקרטיה האמריקנים; ועל לובי פוליטי בקרב הממשל האמריקני ובמרחב הפוליטי האמריקני בכללותו, לקידום מעמדה של ישראל כשותפה מלאה של ארצות הברית וכנכס אסטרטגי עבורה במזרח התיכון. למרות עליות ומורדות ביחסים בין ישראל לקהילה היהודית-אמריקנית – שנבעו מן ההבדלים באינטרסים הקהילתיים, בזהות הדתית והתרבותית ובסביבה הגיאופוליטית – חוט השני של השותפות אמנם נמתח, אך לא נקרע.

עם פרוץ המלחמה בישראל לאחר המתקפה הנתעבת של חמאס על יישובי עוטף עזה, התגייסו יהודי ארה"ב לכתוב פרק חדש בסיפור התרומה הייחודית שלהם להמשך קיומה ושגשוגה של מדינת ישראל. לנוכח עומק הכאב והשבר שפקדו באותו היום את המדינה ואת העם

לפני שבע שנים, הצגנו בבניין הכנסת בירושלים תערוכה שכותרתה **"פסים, כוכבים ומגן דוד": תרומתה של יהדות ארה"ב ליישוב ולמדינת ישראל**. בתערוכה ביקשנו לחשוף את הציבור בישראל ואת מקבלי ההחלטות לסיפורן של יותר ממאה שנות תמיכה יהודית-אמריקנית בישראל, שראשיתה בהקמת "הפדרציה של הציונים האמריקנים בארצות הברית" ב-1897, בד בבד עם קונגרס הציוני הראשון. עוד טרם הקמת המדינה תרמה היהדות האמריקנית מכספה, מכישוריה ומהשפעתה להקמת השירותים הרפואיים והחברתיים ביישוב, לרכישת קרקעות לחידוש ההתיישבות בארץ ישראל, לקידום זכויות הנשים והשוויון בין תושבי הארץ בכללותו, ולתמיכה פוליטית וצבאית ביישוב במאבקים להקמת המדינה, בפרט בזירה הבין-לאומית. קשה לדמין כיצד היה צולח המפעל הציוני את קשיי ההקמה ואת שנות המאבק, ללא תמיכתה של יהדות ארה"ב.¹

לאחר הקמת המדינה, התבססה תשתית ענפה ליחסים בין יהודי ארצות הברית לישראל, תשתית שנשענה

מחאת ארגון ה-IAC במנהטן. תמונה: באדיבות קרן משפחת רודמן

- 1 ראו: דויד ברק-גורודצקי (עורך), **פסים, כוכבים ומגן דוד: תרומתה של יהדות ארצות הברית ליישוב ולמדינת ישראל**, אוניברסיטת חיפה, חיפה 2016.
- 2 שם, עמ' 59.

היהודי בכללותו, התגייסו יהודי ארצות הברית במהירות לתמיכה מיידית, מקיפה ומרשימה במדינת ישראל. התגייסות זו באה לידי ביטוי בגיוס כספים נרחב, בארגון עצרות תמיכה בישראל בארה"ב ובפעילות פוליטית מול הממשל האמריקני. יהודי ארצות הברית, כך נדמה, חיפשו את ההזדמנות להפגין מחדש את אהבתם לישראל ואת תמיכתם בה. העשורים האחרונים התאפיינו בדשדוש ביחסי יהדות ארצות הברית עם ישראל ואף בהתרחקות ביניהן על רקע של מתחים פוליטיים וזהותיים, אך האירועים המזעזעים של שבעה באוקטובר אפשרו לאהבה היהודית-אמריקנית לישראל, שמתקיימת גם במרחב רגשי ולא רק שכלי, להשתחרר מהכבלים שאסרו אותה.

אלא שמיד לאחר התגייסותם של יהדות ארה"ב לטובת המערכה בארץ, הם מצאו את עצמם בפני חזית שנייה. עוד בטרם נדמו הדי הטבח ביישובי הדרום, עם פרוץ המערכה הקרקעית בעזה, התהפכה במהרה דעת הקהל האמריקנית ונחשפו בה מגמות עמוקות ומדיניות של אנטישמיות ואנטי-ישראליות, בפרט בקמפוסים אך גם במרחב הקהילתי והפוליטי. למרות תמיכתו הנחרצת של הממשל האמריקני בראשות הנשיא ג'ו ביידן, יהודי ארצות הברית מצאו את עצמם בודדים במערכה, כאשר שותפיהם מן העבר נוטשים אותם או עומדים מנגד. צעירים יהודים אמריקנים הותקפו בקמפוסים ומפגינים בעד ישראל הוכו בצמתי הרחובות, והמרחב הציבורי והתקשורתי בארצות הברית התמלא בביטויי שנאה ושטנה. גם בחזית זו מיהרו יהודי ארצות הברית להתגייס – בהגנה עצמית, במשיכת כספי תורמים מקמפוסים אמריקנים שבהם נפוצו אירועי תמיכה בחמאס ואיום על סטודנטים יהודים וישראלים, ובמאבק על המרחב הציבורי ועל דעת הקהל.

הדו"ח שלפניכם – "עומדים מאוחדים": יהדות ארה"ב וישראל בחודש הראשון למלחמה – מספר את הסיפור הכפול הזה, של תרומתה המכרעת של היהדות האמריקנית לישראל בעת הזאת, לצד ההתמודדות האמיצה בחזית

הדו"ח שלפניכם – "עומדים מאוחדים": יהדות ארה"ב וישראל בחודש הראשון למלחמה – מספר את הסיפור הכפול הזה, של תרומתה המכרעת של היהדות האמריקנית לישראל בעת הזאת, לצד ההתמודדות האמיצה בחזית

הדו"ח שלפניכם – "עומדים מאוחדים": יהדות ארה"ב וישראל בחודש הראשון למלחמה – מספר את הסיפור הכפול הזה, של תרומתה המכרעת של היהדות האמריקנית לישראל בעת הזאת, לצד ההתמודדות האמיצה בחזית

גדולה שכמעט שלא ניתן ללכוד אותה במילים: בתוך פחות מחודש הגיע היקף הגיוס הכספי דרך הפדרציות היהודיות ל-600 מיליון דולר, והערכתנו היא שכלל התרומות עמדו על כמיליארד דולר ואף יותר. הכספים הללו היו חלק רב-משמעות ביכולתה של החברה הישראלית לספוג את המכות הקשות והכואבות במהלך הימים הראשונים

בדו"ח שלפניכם ניסינו לסקור את העשייה האדירה בגודלה והמקיפה של יהדות ארה"ב במהלך החודש הראשון למלחמה. הדו"ח מחולק לארבעה פרקים: הפרק הראשון עוסק בפדרציות היהודיות ובעשייה שלהן למען ישראל ובתוך הקהילות עצמן בעקבות המלחמה. החשיבות של העשייה של הקהילות השונות בתקופה הזו היא כה

להתמודדות של יהדות אמריקה עם האנטישמיות הגואה, וניתוח של העלייה בשנאה ביחס ליתר אתגרי השעה. הפרק הרביעי שעוסק בקהילות הדתיות באמריקה, יציג התייחסות עומק לקהילות השונות של יהודי אמריקה. השתדלנו לדבר עם נציגים ונציגות ממגוון רחב של זרמים או להביא קטעים מדבריהם, כדי להראות את השוני בין האופן שבו המצב משפיע על הקהילה כנימה. העובדה שיהדות אמריקה, גם כיום, מחולקת במידה רבה לפי קהילות דתיות, מאפשרת להסתכל, מבעד לקהילות ובמיקרו־מבט, על החוויה האנושית, הדתית והקהילתית של יהדות אמריקה. ההבדלים המרתקים בין נקודות המבט של הרבנים והרבנות שהבאנו מדבריהם, מאפשרים לזהות מעין נייר לקמוס של החברה היהודית־אמריקנית, ולהתוות מסקנות רחבות לצד מסקנות עומק על יהדות אמריקה של אחרי שבעה באוקטובר.

אמנם בשמונה באוקטובר לא נמחקו כל המחלוקות או הבדלי העמדות בין הקהילה היהודית־אמריקנית לאלו של החברה הישראלית, והבדלי התרבות, הדת והשפה לא היטשטשו לגמרי. אך בדו"ח זה נרצה להציע נקודת מבט חדשה: בחודש האחרון התעסקנו כחברה בכאב העצום והבלתי נסבל שחווינו. אך הכאב הזה לא נחוה בחברה הישראלית בלבד, אלא באומה היהודית כולה, גם בקרב הקהילה השנייה בגודלה שהיא כמעט זהה לקהילה היהודית בישראל – קהילת יהודי אמריקה. הגם שהיהודים בצפון אמריקה לא חוו את האירועים ישירות בישראל, הם סבלו וכאבו עימנו, פעלו לתרום ולעזור לנו בעת מצוקתנו שעה שמן המיצר קראנו יה (לפי תהלים קי"ח, ה). ראוי שנוקיר להם תודה על כך, שנתייחס גם לסבלם לנוכח השנאה הגואה כלפיהם בחצי הכדור המערבי וננסה להושיט להם יד, ולקחת בידינו את זו שלהם, בעת הקשה הזו.

בברכת קריאה מעודדת רוח, מחכימה ומניעה לפעולה,

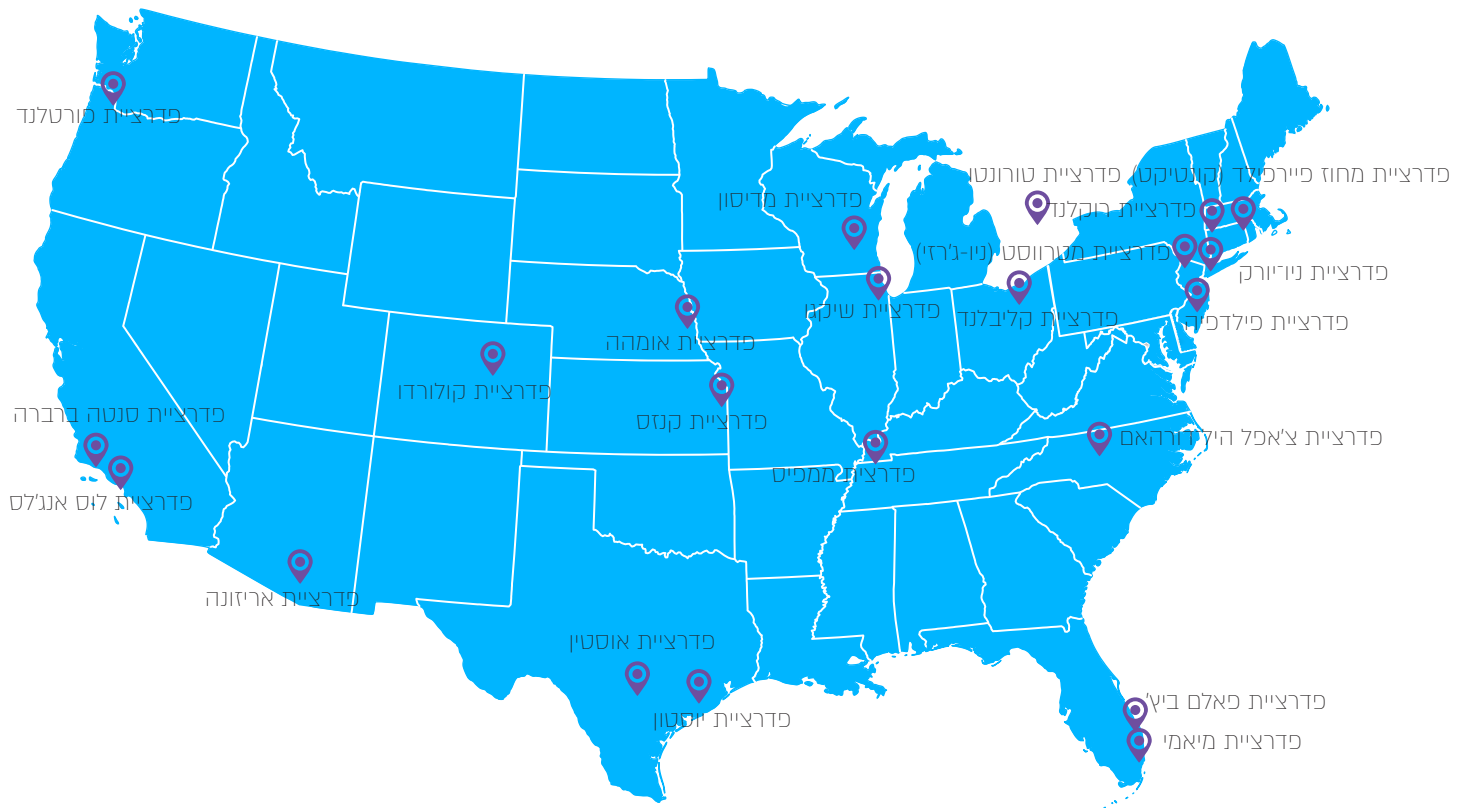
עופר צ'זיק

חוקר במסגרת תוכנית רודמן ללימודי יהדות ארה"ב, אוניברסיטת חיפה

למלחמה: בין שמדובר במימון דיור לאזרחים מפונים ובין בסיוע בצרכים מיידים של חיילים היוצאים לקרב. אך הגדולה האמיתית של העשייה בקהילה היהודית־אמריקנית בחודש הזה הייתה מעבר למעורבות הכלכלית – המעורבות של פדרציות, ארגונים ואנשי הקהילות בקרב על הנרטיב בחברה האמריקנית העניקה למדינת ישראל מרווח נשימה מדיני, ואפשרה לה להשלים את המשימות ברצועה ובגבול הצפון בדאגה פחותה, לפחות במידת מה, מדעת הקהל והממשל בארצות הברית. מחובתנו לציין, שהשיחות והקטעים שהובאו בפרק זה ולאורך הדו"ח נערכו על מנת להקל את הקריאה. השתדלנו לשמור על תוכן הדברים נאמן ככל האפשרי למקור.

הפרק השני עוסק בארגונים המרכזיים של יהדות אמריקה ובמעורבותם בנעשה בישראל ובקהילות היהודיות ביבשת הצפונית בחודש הראשון למלחמה. פרק זה סוקר שורה של ארגונים חשובים – מיעוט קטן בלבד מתוך אלפי הארגונים השונים של הקהילות היהודיות באמריקה – שפעלו למען ישראל ואזרחיה ללא לאות. הארגונים – מארגונים ותיקים בעלי ניסיון של למעלה ממאה שנים, ועד ארגונים חדשים שהוקמו בעשור האחרון – מגיעים ממגוון של תחומי פעילות: מארגונים שעוסקים בעשייה רחבה, ועד ארגונים שמתמקדים בקהילות מסוימות – סטודנטים, נשים, להט"ב וכדומה. בשל קוצר היריעה וסד הזמנים המצומצם – ובעיקר עקב הרצון שהנייר שלפניכם יהיה אקטואלי ורלוונטי בעת יציאתו – בחרנו לסקור רק כמה ארגונים. אין הדבר אומר שארגונים שלא מופיעים בדו"ח אינם חשובים או אינם ראויים להופיע בו. להפך – תודתנו העמוקה נתונה להם על עשייתם ותקוותנו כי ביום מן הימים נוכל להוקיר להם תודה גדולה יותר.

הפרק השלישי עוסק בקהילות עצמן ובהתמודדות הקשה שעברה עליהן בחודש האחרון מול המשבר המדאיג שטורד את הקהילות היהודיות בימים אלה: העלייה באנטישמיות. בזמן שהם עסוקים בתמיכה בנו ללא לאות, סובלים יהודי אמריקה מעלייה מטרידה ומדאיגה בתקריות אלימות, בפרט הצעירים הלומדים בקמפוסים ברחבי ארצות הברית. בפרק זה יופיעו סקירות ונתונים על

פדרציית אומהה – עברו את מטרת הגיוס ב־800%
 פדרציית אוסטין – תמכו בקהילה הישראלית בעיר
 פדרציית דרום אריזונה – הובילו גיוס במאצ'ינג של דולר לדולר
 פדרציית טורונטו – ארגנו מחאות בטמפרטורה מתחת לאפס
 פדרציית יוסטון – מכרו ארוחות חמות – ההכנסות הועברו למסעדות בארץ שתורמו אוכל למפונים
 פדרציית לוס אנג'לס – הוציאו מטוס עם ציוד לישראל
 פדרציית מדיסון – קיימו כנס בנושא אנטי־ציונות ואנטישמיות
 פדרציית מחוז פיירפילד (קונטיקט) – קיימו ביקור סולידריות בישראל ב־29.10 פדרציית מיאמי – יותר מ־3,000 תורמים תרמו למעלה מ־20 מיליון דולר
 פדרציית מטרופוליט (ניו-ג'רזי) – תמכו באופקים ובקיבוץ ארז
 פדרציית ממפיס – כל זרמי הקהילה היהודית התאחדו לתמיכה בישראל
 פדרציית ניו יורק – גייסו עשרות מיליונים
 פדרציית סנטה ברברה – העבירו תרומות לכפר עזה ולציוד לחיילים
 פדרציית פאלם ביץ' – הקהילה קיימה שלושה מפגני סולידריות עם ישראל
 פדרציית פורטלנד – גייסו למעלה ממיליון דולר
 פדרציית פילדלפיה – גייסו כעשרה מיליון דולר
 פדרציית צ'אפל הילדורהאם העבירו תמיכה ישירה לקיבוץ ניר עוז
 פדרציית קולורדו – פעלו נגד אנטישמיות במדינה
 פדרציית קליבלנד – ארגנו עצרת הזדהות עם החטופים
 פדרציית קנזס – 12,600 בתי אב יהודיים התגייסו לתרום
 פדרציית רוקלנד – שני מנהיגים מהקהילה הגיעו לישראל לביקור הזדהות
 פדרציית שיקגו – אימצו את קיבוץ ניר עוז

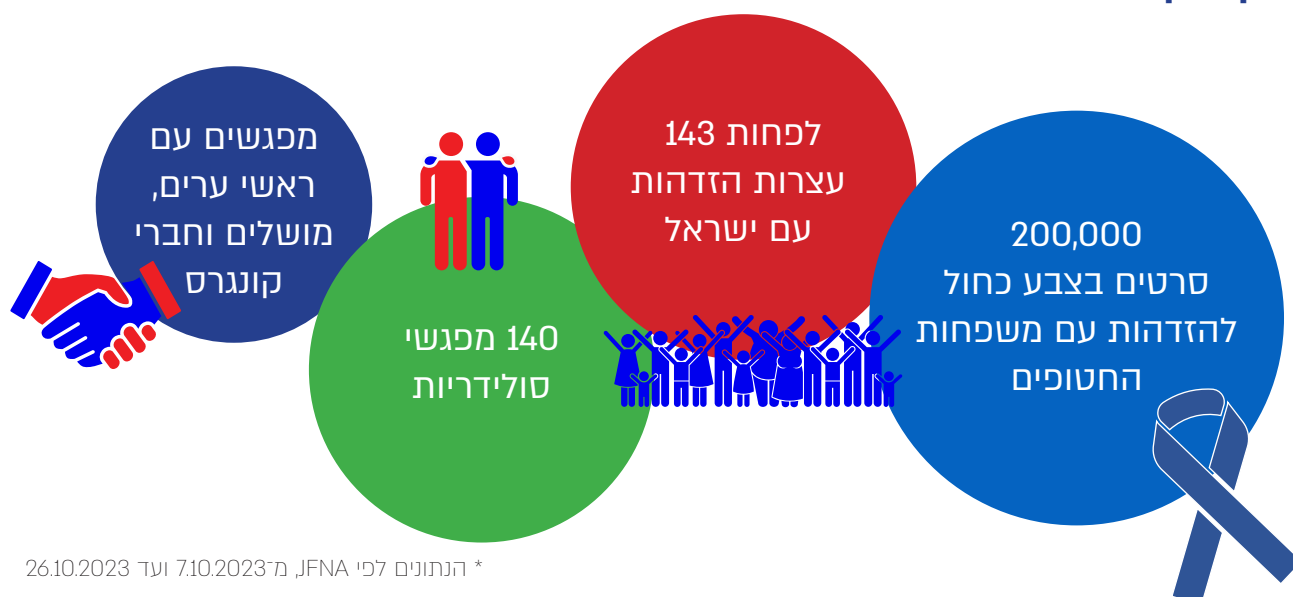
1.

התגייסות הפדרציות היהודיות

ועד למעלה מ־85 אחוז מצד אלו שביקרו בה יותר מפעם אחת או חיו בה.³ הנתונים המספריים הללו ניכרו גם בעשייה בשטח: אחת ההתארגנויות החשובה והמרשימה ביותר של יהודי אמריקה למען ישראל הייתה זו של הפדרציות. למעלה ממאה קהילות בכל רחבי ארצות הברית פתחו בקמפיין רב־עוצמה למען ישראל. 146 פדרציות יהודיות בארצות הברית ו־300 קהילות קטנות יותר – לצד ארגון הגג שמרכז אותן, JFNA – Jewish Federations of North America – הובילו את מאמץ ההתגייסות למען ישראל בשתי דרכים מרכזיות: קמפיין ציבורי ומגבית חירום.

עם פרוץ המלחמה, התגייסו יהודי ארצות הברית במפגני תמיכה מרשימים למען ישראל. הדבר התבטא בשינוי ניכר בדעת הקהל ביהדות אמריקה. בתוך זמן קצר ביותר – שלושה שבועות בלבד לאחר האסון של שבעה באוקטובר – 59 אחוז מהמשיבים על סקר המכון למדיניות העם היהודי וההסתדרות הציונית העולמית אמרו שהם חשים שהאירועים מקרבים אותם לישראל. בשבוע הראשון נתון זה היה אף גבוה יותר, ועמד על 72 אחוז. שיעור מי שאמרו שהאירועים ישנו את יחסם לישראל לשלילה היה נמוך ביותר – חמישה אחוזים. הסקר אף הראה כי שיעור גבוה מן המשיבים תמכו אקטיבית בישראל בשבוע השלישי ללחימה: מ־51 אחוז מצד אנשים שלא ביקרו בישראל כלל,

הקמפיין ציבורי

* הנתונים לפי JFNA, מ־7.10.2023 ועד 26.10.2023

3 "עמדות יהודי ארה"ב בשבוע השלישי ל"חרבות ברזל", דו"ח המכון למדיניות העם היהודי וההסתדרות הציונית העולמית, אתר המכון למדיניות העם היהודי, [https://jppi.org.il/wp-content/uploads/2023/11/קול-העם-שבוע-3-דו"ח.pdf](https://jppi.org.il/wp-content/uploads/2023/11/קול-העם-שבוע-3-דו) (אוחזר ב־19.11.2023).

כפי שציין אריק פינגרהאט, נשיא ומנכ"ל JFNA, "ישראל לא צריכה מאיתנו רק עזרה הומניטרית [...] היא צריכה גם תמיכה מהקהילות שלנו, עזרה מאיתנו כדי שישראל תוכל להילחם עד הסוף. אם אין תמיכה פומבית של הקהילות היהודיות בישראל, התמיכה בקונגרס ובבית הלבן לא תימשך. אנחנו מגייסים את הקהילות באמצעות הפדרציות. קיימנו בשבוע הראשון ללחימה 120 עצרות תמיכה בישראל, כל אחת כללה לא רק יהודים, אלא גם בכירים. ננסי פלוסי [לשעבר יושבת ראש בית הנבחרים] דיברה באחת מהן".⁴

חלק מהקמפיין הוא המאמץ לשחרור החטופים – במסגרתו חולקו למעלה מ־200 אלף סרטים בצבע כחול לתלייה על דש הבגד (#BlueRibbonsforIsrael). ראוי להדגיש כי המספר כנראה גבוה עוד יותר: מספר רב של סרטים חולקו בלי שניתן לעקוב אחריהם – חלק מהציבור שעונדים סרטים הכינו אותם באופן עצמאי וישנם אנשים שרכשו אותם עצמאית באינטרנט. יש מי שתולים את הסרטים לא רק על דש הבגד, אלא גם על עצים, במקומות ציבוריים ועוד. במסגרת המאמץ לשחרור החטופים נתלו פוסטרים עם תמונותיהם ושמותיהם של למעלה מ־240 החטופים והחטופות המוחזקים בעזה במקומות רבים ברחבי ארצות הברית, במרחב הפומבי אך גם בבתי הכנסת, במרכזים קהילתיים ובמוסדות יהודיים אחרים.

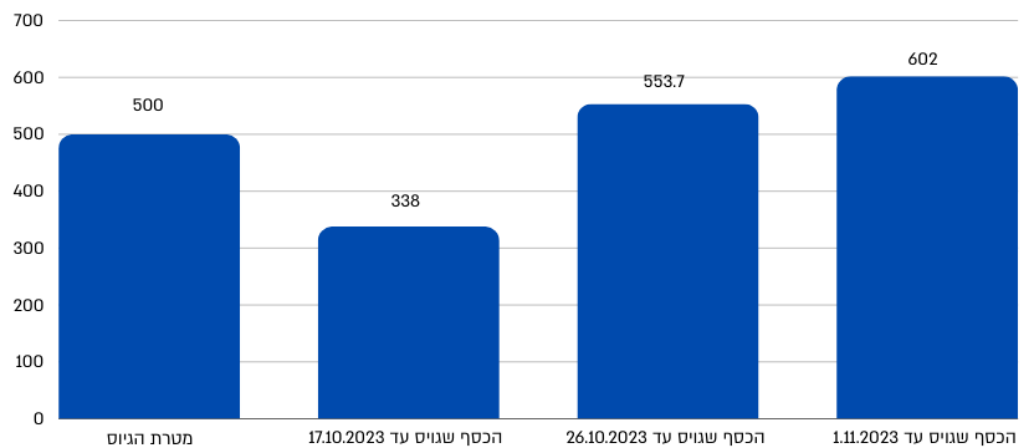
השלישי הגיע כבר ל־550 מיליון דולר. באחד בנובמבר כבר צמח הסכום לסך של 602,053,225 דולר.

אריק פינגרהאט, נשיא ומנכ"ל JFNA, "ישראל לא צריכה מאיתנו רק עזרה הומניטרית [...] היא צריכה גם תמיכה מהקהילות שלנו, עזרה מאיתנו כדי שישראל תוכל להילחם עד הסוף. אם אין תמיכה פומבית של הקהילות היהודיות בישראל, התמיכה בקונגרס ובבית הלבן לא תימשך."

מטרת הקמפיין הציבורי הייתה לגייס תמיכה רחבה ככל האפשר לישראל בדעת הקהל האמריקנית ובקרב מקבלי ההחלטות, כדי לתת לישראל את המרווח והזמן הנדרש כדי לפעול. במסגרת זו קיימו הפדרציות השונות למעלה ממאה עצרות הזדהות, מתוך ההבנה שמדובר במאמץ חשוב לחיזוק התמיכה בישראל בדעת הקהל האמריקנית. בכמה מהאירועים השתתפו בכירים – בהם חברים וחברות בסנאט ובבית הנבחרים, מושלים, ראשי ערים ומנהיגי ציבור שונים. בין היתר הוקדש מאמץ גם למפגשים בין־דתיים ולמפגשים עם קהילות אמריקניות אחרות, בהן היספנים ואפרו־אמריקנים. במישור המקומי, הפדרציות מקיימות מפגשים פיזיים ומפגשי זום גם בתוך הקהילה היהודית, למתן הסבר ומידע על המצב בישראל.

מגבית החירום

מיד עם פרוץ המלחמה הקימו הפדרציות ו־JFNA קרן למגבית חירום והציבו מטרה לגייס 500 מיליון דולר. בתוך כשבועיים עבר הסכום את סף ה־500 מיליון, ובשבוע

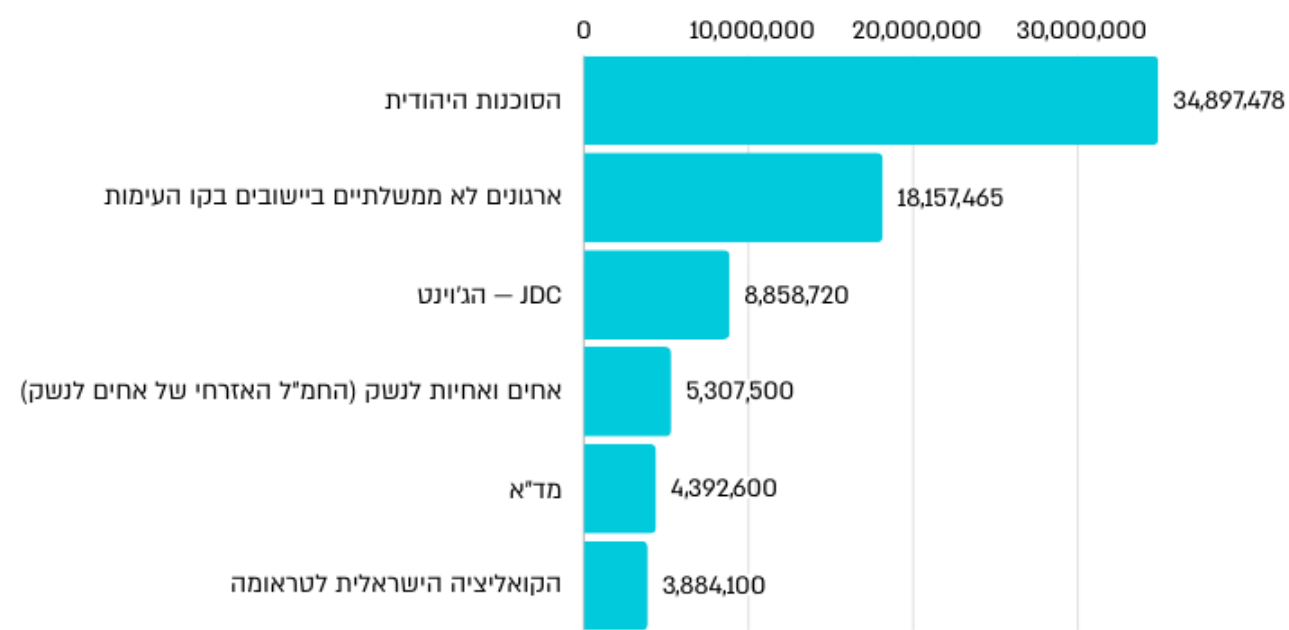

היקף התרומות שגייסו בפדרציות למגבית החירום לישראל, במיליוני דולרים; הנתונים – באדיבות JFNA

4 עופר צ'זיק, "המערכה של יהדות אמריקה", ידיעות אחרונות, 24 שעות, 22.10.2023, עמ' 2-3.

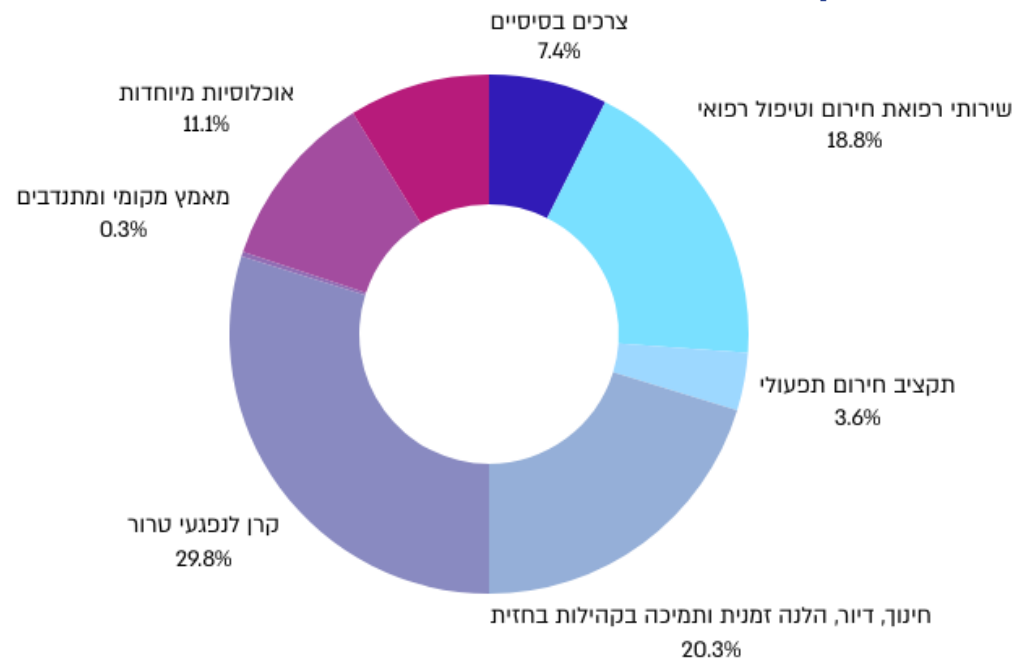
מתוך הכספים שנאספו, עד תחילת חודש נובמבר, 147,836,859 דולר כבר הועברו לישראל. הכספים יועדו לסיוע חירום למדינה – בין באמצעות השותפויות השונות של הפדרציות כאן בארץ, ובין לחלוקה על ידי JFNA עצמה.

הכספים שהגיעו לישראל חולקו לגורמים רבים, ובהם – הסוכנות היהודית, רשויות מקומיות, מד"א, החמ"ל האזרחי של אחים (Brothers and Sisters for Israel), הקואליציה הישראלית לטראומה ועוד.

* לפי נתוני JFNA עד 1.11.2023.

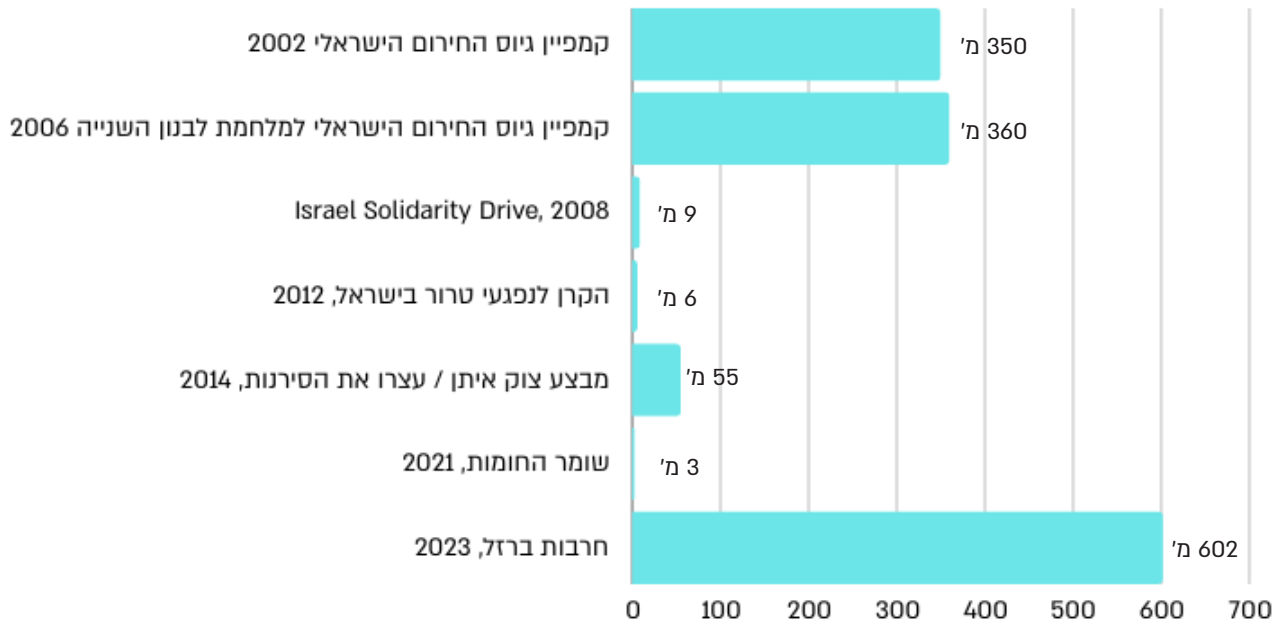
מטרות החלוקה של הסכומים המשותפים:

* לפי נתוני JFNA עד 1.11.2023.

סכום היסטורי

הסכומים שנתרמו לישראל במהלך החודש הראשון ללחימה, שכזכור עומדים על לפחות 602 מיליון דולר, הם חסרי תקדים – כפי שמדגים התרשים הבא. נוסף על סכומים אלו, תרמו הפדרציות 90 מיליון דולר לקהילה היהודית באוקראינה מתחילת המלחמה שם ב־2022.

ייחודיות הפדרציות

פעילות הפדרציות בזמן המלחמה היא ייחודית משלוש בחינות:

- **"ממלכתיות"** – הייחודיות בפדרציות היא היותן הארגונים ה"ממלכתיים" של הקהילה היהודית. לייחודיות זו משמעות מיוחדת בתקופת חירום כמו מלחמה. 146 הפדרציות בכל רחבי ארה"ב הן ארגונים א־פוליטיים, שאינם משויכים לזרם יהודי מסוים ולכן הן משמשות מעין שולחן עגול של הקהילה. בעתות חירום או מלחמה הדבר מאפשר לקהילה היהודית תגובה שהיא גם מייצגת וגם אפקטיבית. כפי שמציינת בקי כספי, מנכ"לית ארגון הפדרציות של צפון אמריקה (JFNA) בישראל, "כשאני מדברת עם גורמים בארץ, אני מציגה את הפדרציות כקהילה היהודית של צפון אמריקה. אנחנו זה ה'קהילה'. זה לא אומר שארגונים אחרים ויזמות מקומית שעושים דברים נהדרים הם פחות חשובים, אבל אנחנו הקהילה, וזה הרגע שהקהילה פתחה את המנועים והתחילה לנוע".⁵
- **ותק** – הבסיס לעשייה של הפדרציות כארגונים האזרחיים של יהודי אמריקה קיים כבר למעלה ממאה שנה. כבר ב־1864 הוקם בממפיס ארגון יהודי

שעסק בשירותים חברתיים וגיוס תרומות, וב־1895 הוקמה בבוסטון הפדרציה היהודית הראשונה. לדברי ההיסטוריון מארק דולינגר, בסוף העידן הפרוגרסיבי שהוא העידן הפוליטי בארה"ב שנגמר עם הצטרפותה של ארצות הברית למלחמת העולם הראשונה, "צצו פדרציות יהודיות ברחבי הנף היהודי אמריקני".⁶ משמעו של הוותק הזה הוא עבודה ארוכת שנים מול ישראל, הכוללת שיתוף פעולה של הפדרציות עם רשויות שונות ועם החברה האזרחית בישראל – מה שאִפשר להן לפעול במהירות ביחד עם שותפים מוכרים מכבר.

אמון ציבורי – הפדרציות זוכות לאמון רב מצד תורמים. לדברי כספי, מדובר ב"יישות פילנטרופית עם רמת אמון גבוהה ביותר אצל התורמים בקהילה. הם יודעים שאם אומרים ש־100 אחוז יגיע לחירום, לזה בדיוק הולך הכסף". לדבריה, "אנחנו עובדים בהתייעצות עמוקה ויד ביד עם קרנות מאוד גדולות, עם יכולת לעבוד וליישם פרויקטים באופן עצמאי. למרות גודל השעה, אנחנו מתואמים בינינו, תורמים גם לארגונים הקטנים ודואגים לכך שאף ארגון לא יקופח".

5 מתוך ריאיון שקיימנו עם בקי כספי ב־31.11.2023.

6 Marc Dollinger, *Quest for Inclusion: Jews and Liberalism in Modern America*, Princeton University Press, Princeton, NJ 2000, pp. 13-14

פעילות בתוך הקהילה היהודית

וזקוקות לכך בעקבות המצב; וסיוע לישראלים שנמלטו מישראל לארצות הברית בעקבות המלחמה ומבקשים להשתלב במוסדות בקהילה שם עד שהמצב יתבהר. בכל התחומים הללו ועוד פועלות הפדרציות בתוך הקהילות היהודיות שהן מייצגות.

בתחום הביטחון, עוד לפני תחילת המלחמה ועל רקע האנטישמיות הגוברת בשנים האחרונות בארצות הברית, השיקו ב-JFNA יוזמה בשם "LiveSecure", שנועדה לדאוג לאבטחה בכלל בתי הכנסת והמרכזים הקהילתיים (JCC), בבתי אבות וכדומה. באמצעות מענקי מאצינג ("דולר לדולר"), ניתנו כספים רבים לקהילות כדי שיוכלו להתמגן בהתאם. במסגרת המיזם הוענקו 25 מיליון דולר במשך יותר משלוש שנים שחולקו בפדרציות המשתתפות. נכון למועד פרסום הדו"ח, 103 פדרציות בארצות הברית וקנדה בחרו להשתתף במיזם הביטחון והוקמו במסגרת או חודשו 69 תוכניות ביטחון שמומנו באמצעות המענקים.

הקהילות היהודיות באמריקה מתמודדות בתקופה זו עם אתגרים פנימיים גוברים והולכים. ראשית, עם פתיחת הלחימה, ההערכות היו שעשרות אמריקנים נחטפו ומוחזקים בידי החמאס.⁷ עם שחרורן של שתי חטופות אמריקניות, יהודית ונטלי רענן, דווח בתקשורת הישראלית כי ישנם עוד עשרה אמריקנים שגורלם לא ידוע, וכי "חלקם נשבו בידי חמאס".⁸ זאת נוסף על מאות אלפי יהודים אמריקנים שמשפחותיהם וחבריהם בישראל נפגעו במלחמה – בין שנרצחו, נפלו בקרב, נפצעו, פונו מבתייהם ובין שסבלו באופן כזה או אחר מהשפעות המלחמה.

שנית, כפי שיורחב בפרק העוסק באנטישמיות, השנאה כלפי יהודים וישראלים בתפוצות זינקה עם מתקפת הפתע האכזרית על ישראל בשבעה באוקטובר. שני המרכיבים הללו מצריכים מגוון רחב של פעילויות קהילתיות – חינוך והסברה, כדי להבין את משמעויות האירוע בישראל; יוזמות הגנה כדי לסייע לקהילות וליחידים המצויים בסכנה למתקפות אנטישמיות; הצעת תמיכה רגשית למי שזקוקים

שמירה על בית כנסת בניו יורק. תמונה: Shutterstock

ראיונות עם ראשי פדרציות

במהלך החודש הראשון למלחמה ממבט על. הקהילות היהודיות בארה"ב הן מגוונות ושונות זו מזו וכדי להבין את

ההתמודדות של JFNA כארגון גג של 146 פדרציות מאפשרת להבין את הנעשה בקהילה היהודית-אמריקנית

7 איתמר אייכנר, "בין הנרצחים והחטופים במלחמה: אזרחים זרים רבים", <https://www.ynet.co.il/news/article/skh001wewp>, 8.10.2023, (אוחזר ב-19.11.2023).

8 בן סאמואלס, "בלינק: יש עדיין 10 אזרחים אמריקנים שגורלם לא ידוע, חלקם עדיין בשבי חמאס", <https://www.haaretz.co.il/news/politics/war-2023/2023-10-20/ty-article-live/0000018b-49ba-dc3c-a5df-ddbaac560000>, 20.10.2023, (אוחזר ב-19.11.2023).

ההתמודדות הייחודית של כל פדרציה, בחרנו לשוחח עם מי פדרציות בארצות הברית על פעולתם בעקבות המלחמה, שמוביל אותה. לפניכם שורה של שיחות שקיימנו עם מנהיגי למען ישראל ולמען התושבים המשתייכים לפדרציה.

פדרציית בוסטון (CJP – Combined Jewish Philanthropies)

הפדרציה במספרים:
מדינה: מסצ'וסטס
אוכלוסייה: 200-300 אלף יהודים מתגוררים באזור, יותר ויותר מהם מקבלים שירות כלשהו מהפדרציה
שותפות בישראל: חיפה-בוסטון
תרומות לישראל: 50 מיליון דולר, מעל 5,000 תורמים
עצרות/משתתפים בעצרות: 9,000 איש בעצרת הגדולה, 4,500 בעצרת גדולה נוספת, מכגשים כל ערב
פעילות ייחודית: "במסגרת קמפיין הסרטים בצבע כחול, קנינו באמזון את כל השרוכים בצבע כחול, 40,000 יחידות, וחילקנו את כולם"
מראיין: הרב מארק בייקר, נשיא ומנכ"ל, CJP – Combined Jewish Philanthropies of Greater Boston, 31.10.2023, 2.11.2023

מהן הפעילויות העיקריות שעשתה הפדרציה כדי לסייע לישראל?

"בראש המשימה היה לרתום את הקהילה לתמיכה – להביא אותם לעצרות, לכנסים, לעשות פעולות של הסברה לקהילה ומתן מידע על המצב. אנחנו עושים את זה עבור הקהילה שלנו ועבור החברים ובני הברית הלא יהודים שלנו. אנחנו פונים למנהיגים חברתיים, פוליטיים, מנהיגים דתיים מדתות אחרות – שיגייסו תמיכה לישראל, ומנסים להסביר להם את המצב. נוסף על כך העברנו כספים לישראל בסכומים יוצאי דופן – בוסטון בהחלט תרמה יותר מהרגיל. כמו כן גייסנו חברי קהילה להתנדבות – לכתוב מכתבים, לתרום ציוד ולדאוג לישראלים שנמצאים בקהילות שלנו. כל זה ביחד עם הפעילות שלנו נגד אירועי אנטישמיות ובקמפוסים".

מה ייחודיות הפדרציה שלך בעת הזו?

"אני לא בטוח שזה ייחודי לנו, אבל גייסנו סכומים גדולים מאוד. אנשים פותחים את הלב ואת הכיס. בשונה מחלק מהקהילות אחרות, אנחנו תורמים את הכסף ישירות לארגונים בארץ, והקמנו ועדה מסודרת שתגדיר למי הכספים מיועדים. המלחמה איחדה את הקהילה, יש כעת קונצנזוס על תמיכה בישראל. בעצרת הגדולה שערכנו היה מגוון של משתתפים והמסר היה אחיד. רואים אחדות רחבה, תמיכה פוליטית מכל הצדדים. בוסטון היא לרוב מאוד ליברלית, אבל התמיכה בישראל ברורה. ליברלים בקהילה בדרך כלל נוקטים בעמדה שונה משמרנים – אך מה שאנחנו רואים כרגע זה אחדות, למרות הדעות השונות".

מה עשיתם בתוך הקהילה היהודית כדי להתמודד עם המצב?

"ראשית, הבנו שיש צורך בהסברה ומידע – ובנינו לשם כך אתר אינטרנט ייעודי שייתן מידע על ישראל. בנינו גם מבוגרים מכל קצוות הקהילה, צמאים לידע ולהבנה. לכן בנינו את האתר, ממש מרכז דיגיטלי, שנותן מידע על ישראל. כמו כן אנחנו עורכים הדרכות, הכשרות וכינוסים, ומקנים לקהילה כלים ללמוד ולהבין את הסכסוך בכללותו ואת המלחמה שמתנהלת כרגע, ולחשוב איך לעזור למשפחה ולחברים לעבור את זה. בתחום של תמיכה רגשית לקהילה היהודית, התבססנו על יוזמה קודמת למתן תמיכה. יש לנו בבוסטון "קו חם" – קו עם מענה ייחודי לקהילה. הוא פתוח גם למי שאינו יהודי, אבל מתפרסם בפלטפורמות שנועדו לקהילה היהודית. אנחנו שומעים שם על הצרכים של הקהילה בזמן המלחמה. בתי ספר למשל צריכים סיוע להבין איך לדבר על המצב בישראל. נוסף על כך קלטנו 75 ילדים ישראליים לבתי הספר שלנו בזמן המלחמה. יש שהיו פה עם משפחתם לפני המלחמה, ויש שהגיעו לבוסטון בעקבותיה.

כיצד מתמודדת הפדרציה עם העלייה באנטישמיות?

"אנחנו עובדים כל הזמן עם בתי ספר, קמפוסים ומנהיגי אוניברסיטאות, פונים אליהם ומסבירים להם איך להתמודד עם אנטישמיות נגד התלמידים. ישנן תוכניות ויוזמות למלחמה באנטישמיות ובאנטי-ציונות, בשיתוף עם הליגה נגד השמצה. אנחנו כל הזמן מגיבים לסיטואציות שמתרחשות ומדייקים את ההתייחסויות שלנו, כדי

שההסבר מדוע מדובר באנטישמיות יהיה חזק וברור. אנחנו נסערים מאירועי האנטישמיות בקמפוסים בכלל, ובאוניברסיטת ברנדייס בפרט.⁹ אנחנו כל הזמן מגיבים לאירועים האלה. זה שיטפון. אנחנו ממש נלחמים בשתי חזיתות במקביל, והמאבק נגד אנטישמיות הוא אחת מהן."

יש רגע שזכור לך במיוחד?

"יש כל כך הרבה סיפורים שונים. הסיפור הכי משמעותי התרחש ביום השני למלחמה. הגיעו 4,500 איש לעצרת תמיכה בישראל שארגנו, קהל מאוד מגוון – מהשמאל, מהימין, אנשים שבקושי חברים בקהילה, פרוגרסיביים, אסייטיים, המושלת הלהט"בית הראשונה של מסצ'וסטס – והייתה שם תמיכה מאסיבית בישראל. זו הייתה תמונת האחדות הרחבה ביותר שראיתי אי פעם. אני יודע שזה לא יימשך, אבל זה נתן תחושה של מה שאפשר להשיג, וזה היה רגע מאוד חזק בשבילי.

בנקודה מסוימת אחד הדוברים שאל את הקהל מי מכיר מישהו שנלחם בישראל. אני חושב שאלפי ידיים הורמו. זה מדגים נקודה חשובה שעוזרת להבין את יהדות ארה"ב במלחמה הזו – המלחמה כעת היא בשביל יהודים אמריקנים עניין אישי. זה לא "מה שקורה שם" – יש תחושה מתגברת שכל אחד מכיר משהו.

בעצרת השתתפו גם בתי בת הארבע עשרה ובני בן השבע עשרה, שהיו שם עם אמא שלי. כשהבטתי בהם מהפודיום ראיתי שהבת שלי בוכה. היא סימנה לי לבדוק את הטלפון – והיא הראתה לי שמכרים יקרים שלנו איבדו בן משפחה במלחמה. הבת של אחד החברים הקרובים שלי, עשתה עלייה והתחתנה לפני שנה, בגיל 21. בעלה שירת בצבא, והוא נהרג. היא ממש גדלה פה בקהילה! הייתי בבית מצווה שלה. עזבתי את האירוע והלכתי מיד לבית שלהם ולאחר מכן לשדה התעופה, כדי לעזור להם לארוז ולצאת לטיסה ללווייה של החתן שלהם. זה בדיוק הדבר – המלחמה הזו היא 'אישית' עבורנו. זה דבר אחד לדבר על המלחמה – אבל זה דבר אחר כשכל אחד מאיתנו חווה את זה עכשיו."

בשנים האחרונות היה שיח על התרחקות הדור הצעיר מישראל. דיברת קודם על חינוך – אתה רואה שינוי? איך עובדים על זה בבתי הספר של הקהילה?

"מי שמתרחקים מישראל הם אלה שלא מגיעים לבתי הספר של הקהילה, זה חלק מהבעיה. הם לא בבתי הכנסת היהודיים. המערכת היהודית לא משרתת את האנשים האלה.

אני מעריך ששני דברים יקרו עכשיו – בשוליים השמאליים המצב 'יציב קו' וירחיק עוד את מי שהם ממש אנטי-ציוניים. אני רואה בהם תת-קבוצה של הקהילה שתתרחק. אך יש גם מספר גדל והולך של צעירים שמאליים יהודים שהם אמביוולנטיים לגבי ישראל, ושם רואים עלייה בחיבור לישראל. יש פה הזדמנות גדולה לפעולה עם הדור הצעיר – למרבה הצער, זה קורה בעקבות מוות של יהודים. אך זה רגע גדול, אנחנו רואים התעוררות של אנשים מבלבלים – שיודעים שאכפת להם – אבל עכשיו הם בתחושה שצריך להחליט איך לנהוג. יש הרבה אנשים שרוצים לבחור בישראל ובעם היהודי, ויש לבוא לקראתם כרגע.

אנחנו פועלים רבות בנושא הזה, שיעורים ומפגשים ומפגשי זום – גם מחוץ לבתי הספר, כדי להגדיל את המגע שלנו איתם. זו החזית השנייה, שהיא בבית, והיא נועדה מחד-גיסא להגן על ישראל בעיני הציבור ומאידך גיסא להילחם על הלבבות ועל הדעות של הציבור שלנו, של הדור הבא. אני חושב שנראה כסף שיוגיס לשם כך, יוזמות חדשות, והזדמנות גדולה."

לא לכל פדרציה יש שותפות כאן בארץ. איך זה משנה את הפעולה שלכם במלחמה?

"להרבה ערים יש עיר תאומה, אבל לנו יש ממש צוות בחיפה, ושלושים שנה של השקעה בפרויקטים בעיר. עם זאת, חיפה עדיין איננה בחזית. אנחנו עובדים עם הצוותים על הקרקע, אבל הצוות בישראל עובד כעת למעשה מול כל רחבי המדינה. הרבה ממה שאנחנו עושים למען ישראל קשור בחיפה. אם למשל נאמץ קיבוץ בעוטף – זה יכול להיות לשותפות משולשת. אנחנו נותנים כסף ישירות גם למקומות אחרים – לא רק דרך חיפה. אבל העבודה והפרויקטים תמיד יתחילו בשותפות בחיפה."

עצרת זיכרון באוניברסיטת הארוורד בשישה עשר באוקטובר | תמונת: CJP

פדרציית שיקגו (JUF – The Jewish United Fund of Metropolitan Chicago)

הפדרציה במספרים:

מדינה: אילינוי

אוכלוסייה: 320 אלף יהודים בתחומי הפדרציה (נכון ל-2020)

שותפות בישראל: שיקגו – קרית גת-לכיש-שפיר

תרומות לישראל: לפחות 38 מיליון דולר שנאספו לקרן החירום

מייל עדכון שבועי: 30 אלף איש מקבלים עדכון שבועי מישראל

מראיין: ג'יי טכאט', סגן נשיא בכיר JUF, 1.11.2023

מהן הפעילויות העיקריות שעשתה הפדרציה כדי לסייע לישראל?

"קודם כול, מאז שבעה באוקטובר אנחנו עדים לגידול בשיעור היהודים שמחפשים ליטול חלק פעיל בעצמם, אף שהם לא בדיוק יודעים איך לעשות זאת שכן לא היו פעילים עד כה. בקמפיינים רגילים אנחנו פונים לאנשים בבקשה להתגייס ולתרום, אך בחודש האחרון אנחנו מוצפים בכניות. לא פניתי לאנשים לבקש תרומות, אלא אנשים צלצלו אלי כדי לתרום. מקצת האנשים מבקשים לתרום לארגון מסוים אותו הם מכירים. אנחנו מרכזים את מרבית הפעילות הפוליטית, כיוון שלרוב האנשים אין הכישורים להפעיל לחץ פוליטי על סנאטורים ועל חברי קונגרס. הם ראו בשנים האחרונות בארגונים כמו AIPAC ו-CAMERA קבלני משנה שלהם, והלובי הפוליטי הציבורי נתפס כמובן מאליו. אנשים כבר לא יודעים איך לכתוב מכתב לסנטור. אין להם כישורי הסברה, והם מועדים בלשונם כאשר הם נתקלים בשאלות מבחוח. חלק מהסיבה הוא שהקהילה היהודית נהייתה כל כך עוטפת וגם מסוגרת, ולכן כבר שנים רבות לא היה צורך להפעיל את הכישורים הללו. יש לנו משרד עצמאי בישראל, שתפקידו בין היתר לוודא לאן הולכות התרומות. יש צוות בירושלים ובקרית גת. השותפות עם קריית גת (שותפות קריית גת-לכיש-שפיר) נמשכת זה כמעט שלושים שנה, ועד כה העברנו כבר 38 מיליון דולר לקרן החירום של JFNA. רוב התורמים הגדולים נמנעים מלהיכנס ל"פילנתרופיית סטארט-אפ"

עכשיו, זה הזמן להמשיך עם הטוב והמוכר. בשנה טיפוסית אנחנו מגייסים קרוב ל־90 מיליון דולר בגיוס שנתי. כרגע התורמים תורמים בעיקר לקרן החירום. אנחנו עדיין נגייס עוד מיליונים רבים.

מה גרם לפרץ התמיכה בישראל?

"ההפתעה, הברבריות וההלם ממתקפת הפתע בשבעה באוקטובר. התחושה אצל אנשים פרטיים שלא היו מעורבים עד היום הייתה שלא צריכים אותם ושהכול מתנהל על מי מנוחות. עכשיו זה השתנה. נוסף לזה את המראות מהנעשה בקמפוסים, ההפגנות בעד חמאס שמתקיימות ללא הגבלות, והקריאה של חמאס לימי זעם – כל אלה מפחידים את היהודים. שואלים אותנו 'האם זה בטוח להגיע לקהילות יהודיות?' אני מתראיין לתקשורת חדשות לבקרים, השם שלי והפנים שלי מוכרים בהקשר של העולם היהודי, וזו הפעם הראשונה שאשתי הביעה חשש לשלום משפחתינו.

איך הקהילה פועלת לשמר את התומכים החדשים הללו בישראל ובעולם היהודי, שלפתע מעורבים יותר?

"אנחנו שומרים את הפרטים שלהם במאגרים שלנו. זה מאפשר לנו בהמשך להגיע ליותר ויותר אנשים."

מה ייחודיות הפדרציה שלך בעת הזו?

"אנחנו מאוד מעוניינים ליצור קשר הדוק עם קיבוץ ניר עוז. הייתי רוצה לומר שזאת תוצאה של בחינת עומק והיתכנות כלכלית, אך האמת היא שהסיפור של ניר עוז פשוט נגע לנו בעומק הלב. יש גם פרטים טכניים שמסייעים, יש אזור מגורים שמוכן לאכלוס בקרית גת, שמתאים בסדרי הגודל לאוכלוסיית ניר עוז למגורים זמניים עד שיגיעו לביתם חזרה."

מה עשיתם בתוך הקהילה היהודית כדי להתמודד עם המצב?

"אנחנו מוציאים מייל שבועי ל־30 אלף כתובות עם עדכונים מישראל ומהפעילות לתמיכה בישראל שנערכת באזור שיקגו. רק השבוע היו לנו שני ערבי הזדהות עם משפחות חטופים. אנחנו מעודדים אנשים לערוך מפגשי סלון לדיון במצב ולקבל יותר מידע על מה שקורה. אנחנו גם מקיימים שיחות רבות עם ישראלים. זה מאוד אישי. הבן שלי עכשיו במילואים. השיחות עם ישראלים גורמות לי לעצור ולתהות מה קרה או מה יקרה, ההשפעה כואבת מאוד. זה נדיר עד כמה רבים מאיתנו חוו כאב כה חזק בזמן כה קצר.

אנחנו גם מתמודדים עם יותר ביקורת, כולל 'If Not Now' ו־JVP (קול יהודי לשלום – Jewish Voice for Peace) [ארגונים יהודיים רדיקליים שמתנגדים לפעילות הצבאית מצד ישראל]. זה לא היה קיים לפני 20 שנה. הם מקבלים יותר תשומת לב ממספר המשתתפים שיש להם, הם לא כוח גדול, אבל הם טובים ב'תיאטרון רחוב'. הם מוכנים לדבר בהפגנות פרו־חמאס, לתת להם תמיכה שאותה החמאס יכולים למנף. זה כואב לנו, אנחנו חייבים לגדל עור של פיל."

אגב חינוך על המצב, בשנים האחרונות היה שיח על התרחקות הדור הצעיר מישראל. אתה רואה שינוי? איך עובדים על זה בבתי הספר של הקהילה?

"אנחנו עוסקים בחינוך הקהילה. נוסף על כך שהצוות בישראל דואג לוודא את נושא התרומות, הם גם אחראים על החינוך של יהדות שיקגו להתמודדות עם המצב. זה נושא קריטי – בגלל שההורים מסבירים פחות לילדיהם, הם נפגשים לראשונה בבתי הספר בהאשמות שישראל היא מדינת אפרטהייד, כוח קולוניאלי, מפירה חוק בינלאומי – והם נדרשים להגיב. אותה הדינמיקה התרחשה כשהילדים שלנו מגיעים לקולג' בפעם הראשונה והם נתקלים במתקפות ולא יודעים איך להגיב. אם אין להם מידע, זה יכול להעמיק את הקרע."

לא לכל פדרציה יש שותפות כאן בארץ. איך זה משנה את הפעולה שלכם במלחמה?

"בגלל שיש לנו תשתית נפלאה של ישראלים בישראל, אנחנו נחלק את רוב הכסף באמצעות מומחיותם, ונשלח חלק – אבל לא חלק גדול – לחלוקה הכללית דרך הקרן. אם הייתם מדברים עם קהילה כללית ללא משרד בישראל, הם היו מעבירים את הכסף לגיוס המרכזי."

כדריצית לוס אנג'לס (JFedLA – The Jewish Federation of Greater Los Angeles)

הפדרציה במספרים:

מדינה: קליפורניה

אוכלוסייה: 565 אלף יהודים המתגוררים באזור הפדרציה

שותפות בישראל: תל אביב

תרומות לישראל: לפחות 53 מיליון דולר

זהות התורמים: יותר מ־30 אחוז צעירים

מחאות סולידריות: שלוש הפגנות עיקריות, בהשתתפות אלפי בני אדם

מאפיין ייחודי: השתתפות של כוכבי הוליווד בהפגנות

פעילות מיוחדת: הוציאו מטוס עם ציוד לישראל

מראיין: נח פרקש, נשיא ומנכ"ל JFedLA – The Jewish Federation of Greater Los Angeles, 2.11.2023

מהן הפעילויות העיקריות שעשתה הפדרציה כדי לסייע לישראל?

"ביום שבת השבעה באוקטובר, התקיימה בבוקר שבת פגישת חירום של חבר המנהלים של הפדרציה. זה דבר שלא קרה במשך 113 שנים שבהן הפדרציה קיימת. אישרנו בזריזות את הקמפיין לגיוס החירום, וכבר בשבוע הראשון רכשנו אמבולנסים ושלחנו אותם לישראל.

התמיכה של יהדות לוס אנג'לס, ההזדהות והסולידריות הבינ־זרמית יחד למען ישראל היא חסרת תקדים. בחודש האחרון גייסנו למעלה מ־53 מיליון דולר, ערכנו שלושה אירועי סולידריות שבהם השתתפו אלפי בני אדם, קיימנו עשרות מוקדי הזדהות אחרים ומאות שיחות סלון, כל אחת בנוכחות עשרות מחברי הקהילה היהודית והלא יהודית.

יותר משליש מהתורמים הם צעירים. שתי תרומות של 10 מיליון דולר הגיעו מתורמים מתחת לגיל חמישים, שזוהי עבורם התרומה הגדולה ביותר שתרמו אי פעם. יש אלפי תורמים חדשים שהתגייסו, כולל ילדים שערכו מכירת עוגות בבית הספר והגיעו עם תרומה של 5,000 דולר להעביר דרכנו לישראל. ישנם תורמים שפעלו עצמאית והעבירו סכומים יפים דרך פרויקטים שבהם הם תומכים, כולל הוצאת מטוס מלא בציוד. היו גם יוזמות מרשימות שהגיעו מהשטח. אנשים הקימו חמ"לים. הם פעלו ממש כמבצע צבאי לאיסוף תרומות והעברת ציוד. היה חמ"ל יוני, חמ"ל לירון ועוד.

נוסף על כך יש חזרה לתרומה לפדרציה עצמה. היו לאחרונה מגמות של תורמים שמעניקים תרומות לפרויקטים שחשובים להם אישית – אבל ראינו שברגעי משבר התורמים חיפשו את הארגון בעל הניסיון והידע המקצועי ואת הנגישות של הפדרציה להעביר דרכה את התרומות – יש לנו ניסיון באסונות גדולים.

אנחנו לקראת סיום פרק החירום, ונכנסים לתקופה של תגובות לטווח בינוני וארוך, לתהליך השיקום. קיבלנו החלטה לאמץ אחד מהיישובים שנפגעו, לתמוך בו וללוות אותו בשנתיים עד חמש השנים הקרובות, ונקצה לכך את המשאבים הנדרשים. אנחנו כאן לאורך זמן".

מה ייחודיות הפדרציה שלך בעת הזו?

"הפדרציה של LA עומדת בקשר עם אנשים מהוליווד ומעולם המוזיקה והבידור, שנוקטים בעמדה ברורה בעד ישראל. שחקנים כמו מים ביאליק, שרה סילברמן, איימי שומר ואחרים מוכנים להשתתף באירועים ובעצרות שמארגנים אנשי הפדרציה. זכורה כמובן ההופעה המפורסמת של U2 שבה בווה הקדיש את השיר לנרצחים במסיבת הנובה, וייתכן שהיא קשורה למפיק איזקאק אוסוף שהוא חלק מהקהילה היהודית".

מה הביא להתעוררות הזו, דווקא עכשיו?

"יש לזה כמה שכבות בעיניי. יש משהו ב־DNA הקולקטיבי שלנו שהתעורר אל מול המראות של השבעה באוקטובר. הפעלנו 'שרירים עתיקים', זה מגיע ממקום עמוק. בשנה וחצי האחרונות הייתה התגייסות גדולה מאוד למען יהודי אוקראינה, אך יש משהו ייחודי באירוע הזה, משהו שונה. אם האסון הזה היה קורה לפני מאה שנה באירופה, זאת הייתה עוד טראומה יהודית, אבל ישראל לימדה אותנו שאפשר להגיב אחרת. היא לימדה אותנו שאפשר להתגונן בגאווה, ואת זה אנחנו חבים לישראל. הרעיון של ישראל כמקום מקלט בטוח ליהודים

מים ביאליק. תמונה: מארק ניימן/לע"מ

שרה סילברמן. תמונה: Gage Skidmore

נסדק. יש תחושה שמהו בזהות הזו שישראל בנתה נכגע – ושלכן צריך להשיב אותו על כנו. עוד קשור הדבר לחינוך. כל כך הרבה הושקע בחינוך היהודי, בלי שנוכל להעריך את תוצאה. אני חושב שמה שראינו כאן, זה ההחזר על ההשקעה. בשנים האחרונות ספרנו את ההפסדים שלנו, אבל עכשיו אנחנו רואים שלרוב דווקא כן אכפת. ישראל היא חלק גדול ממי שאנחנו, וכך גם נוכח המתקפה הברוטלית הזו."

מה עשיתם בתוך הקהילה היהודית כדי להתמודד עם המצב?

"כשחזרתי מביקור של יומיים בארץ, עברתי בעצמי בין בתים של אנשים פרטיים לשיחות סלון. בכל מפגש נכחו כ-50 אנשים, יהודים ולא יהודים. בסוף המפגש שאלתי תמיד מי מוכן לארח את השיחה הבאה, ומיד קבעו עוד עשרה מפגשים, כך שהקהילה כולה משתתפת."

כיצד מתמודדת הפדרציה עם העלייה באנטישמיות?

"אף שיש לנו תמיכה רחבה ברמה הפוליטית וכל ההכרעות מתקבלות כמעט פה אחד בתוך הקהילה – ברחוב יש אוירה אחרת לגמרי. אני לא יודע אם אנחנו יכולים להילחם באנטישמיות כרעיון, אבל כבר בשנה שעברה כינסנו פורום כללי של אנשים מכל הקהילה, כדי לקבוע צעדים להתמודד עם תופעות אנטישמיות. עוד לפני השבעה באוקטובר הייתה עלייה של 200 אחוזים בגילויי אנטישמיות, ובחודש האחרון ראינו זינוק של 400 אחוזים. אנשים מרגישים המון כחד. העלויות הביטחוניות עלו והגברנו את תדירות הפרסום של הדו"ח הביטחוני שיוצא מטעם הפדרציה, מפעם בשבוע לפעם ביום. הקצבנו סכומים להגברת אבטחה. האסטרטגיה שלנו היא לפעול ביחד, יש הרבה ארגונים יהודיים סביב השולחן. אנחנו פועלים גם במישור המשפטי. זאת מטרה שניתן להשיג אותה. אנחנו מנסים למנוע כניסה של אנטישמיות לבתי ספר ושם אנחנו מצליחים. רק אתמול הצלחנו להעביר חוק המגביל את התכנים בחינוך אתני שמפלים נגד יהודים."

יש לכם שותפים במאבק נגד האנטישמיות?

"אנחנו מרגישים לבד. אפשר להגיד שברמת הרחוב נכשלו. ארגוני מתנדבים מן השטח, grassroots, עזבו אותנו כבר לפני זמן רב. הנושא הפלסטיני הוא מאוד מורכב, ואנשים מרגישים שהם לא יודעים איך להתייחס למה שקורה. זאת ועוד, פרו-פלסטיניים הצליחו להשפיע על הלך הרוח אצל צעירים ואצל מיעוטים אחרים,

שלא פעלנו די כדי לקרב אותם. אין לנו מספיק משאבים כדי להשקיע ביחסים עם קהילות אחרות, אנחנו מרגישים מבודדים. ארגוני סולידריות פלסטיניים זכו להמון הצלחה. ברמת הרחוב, ההצלחה בארגון מחאות סטודנטים היא ניצחון ללובי הפלסטיני. עם זאת, מקרב הארגונים הלא יהודיים, אין תחושה של בריחה – הם מבולבלים אך לא נטשו אותנו עד כה. אפילו קיבלנו תרומות מארגונים לא יהודיים."

יש רגע שזכור לך במיוחד?

"האירוע הראשון שקיימנו. נכחו בו יותר מאלפיים איש באותו אולם, ועוד אלפים צפו בשידור החי מפאת חוסר המקום. כל הרבנים והרבנות של כל בתי הכנסת ישבו יחד על אותה הבמה. היינו עדיין באווירת שבעה. כל הרבנים והרבנות נעמדו יחד להקראת הקדיש, זה היה רגע עצוב ומעצים."

כולם על אותה הבמה. תמונה: Stephen Wise Temple

פדרציית טורונטו (UJA – Federation of Greater Toronto)

הפדרציה במספרים:

מדינה: אונטריו, קנדה

נותנת שירות ל: 200 אלף איש המתגוררים באזור הפדרציה, מהם 20-25 אחוז יהודים

שותפות בישראל: טורונטו – אילת-אילות; שדרות, בת ים (שותפויות לא רשמיות)

תרומות לישראל: 47-48 מיליון דולר אמריקני (66 מיליון דולר קנדי)

מספר תורמים: 10,000

אירוע ייחודי: 25,000 מפגינים מיד לאחר הטבח, בחוץ בטמפרטורה של קרוב לאפס

תרומה מיוחדת: בעלים של מטוס תובלה תרם אותו למאבק ושינע 42 טון של ציוד

מראיין: ויליאם קליינבאום, מנכ"ל הפדרציה היהודית של טורונטו בישראל, 2.11.2023

מהן הפעילויות העיקריות שעשתה הפדרציה כדי לסייע לישראל?

"העבודה שלנו בחודש האחרון מתקיימת משני צידי האוקיינוס. בטורונטו הגבנו מהר מאוד. קיימנו עצרת הזדהות עם ישראל ממש במוצאי החג. הגיעו אליה כ־25 אלף איש בתנאי מזג האוויר הקשים ששררו בחוץ – נובמבר בקנדה – וזה נבע מהתחושות הקשות שעוברות על הקהילה. הוצאנו לפועל קמפיין גיוס כספים שהוא מעל ומעבר למה שבדרך כלל עושים – שכולו 100 אחוז לישראל בלי שום עלויות פנימיות. הכול מיועד לתמיכה בצרכים המיידיים, הבינוניים וארוכי הטווח של ישראל."

אנחנו שולחים מדי שנה כ־12 מיליון דולר קנדי (כ־8.7 מיליון דולר אמריקני) לפרויקטים בישראל, סכום שמשמש גם לחשיפת הקהילה שלנו למדינת ישראל. הפיילוט לשנת שירות של צעירים ישראלים בקהילה בצפון אמריקה היה כאן בטורונטו, וכיום זו משלחת שנת השירות הגדולה ביותר בעולם, עם עשרים ושניים בני ובנות שנת שירות בשנה. אנו פועלים להביא את ישראל לטורונטו בגוף וברוח. זה מאוד משמעותי לדבק קהילתי. הקהילה היהודית בטורונטו רואה את עצמה כמאוד מחוברת לישראל, היא עוגן מאחד. יש אחוז גבוה של ילדים שהולכים

לביה"ס יהודי, אחוזים נמוכים של נישואי תערובת, אנחנו קהילה שהיא מאוד מסורתית בגישה שלה כלפי ישראל. לכן, התגובה הייתה מאוד מהירה ומיידית.

בשבוע הראשון גייסנו 50 מיליון דולר קנדי לטובת קמפיין החירום ועכשיו אנחנו עומדים על 65-66 מיליון דולר קנדי. אנחנו מגייסים בדרך כלל סכום דומה במשך שנה שלמה. הייתה התגייסות ונדיבות מאוד מאוד גדולה. מעבר לסכומים, העובדה שיש 10,000 תורמים שונים היא בעיני מאוד משמעותית. לא רק מי שיש להם יכולות כלכליות נכנסו לשאת את האלונקה – שיעור גבוה של אנשים באו ונתנו כסף, אם ח"י דולרים ואם מיליונים. הרצון וההירתמות הם עצומים.

בראשית נובמבר ערכנו בבית הכנסת הגדול בעיר, נווה צדק, עצרת גדולה למען שחרור החטופים משבי החמאס. בתוך בית הכנסת היו 4,000 איש ועוד קרוב ל-6,000 איש צפו במסכים בחוץ, בטמפרטורה של 1- מעלות. זה מראה את הצורך להתאחד ולתמוך בישראל.

בשבועות הראשונים דאגנו ממש לצרכים הראשוניים ב"פירמידת מאסלו" – פינוי, מזון, מחסה. עכשיו עם כניסת הממשלה לצרכים הללו, אנחנו מקווים לחזור לתפקידנו המקורי כפילנתרופיה תומכת שמסוגלת להיזק דברים מהר יותר מהממשל. זה מקרה מאוד מיוחד שדורש מאתנו לחזור לתפקיד המסורתי של הפילנתרופיה שעוסקת בצרכים בסיסיים. ועוד, לאור הצרכים הגדולים והמשמעותיים, אנחנו נכנסים גם לתמיכה והשלמת פערים בפעילויות שארגונים אחרים עושים בשגרה.

מה ייחודיות הקהילה הקנדית בעת הזו?

"שזו לא קהילה גדולה ביחס לארצות הברית. יש כ-200 אלף איש, כאשר 20-25 אחוז הם ישראלים. היו גם דמויות בולטות בקהילה, אבל גם בפוליטיקה המקומית של אונטריו, טורונטו וקנדה – חברי פרלמנט קנדי למשל – שנאמו לזכות ישראל. התמיכה הייתה לא רק של הקהילה היהודית בקנדה, אלא גם של דמויות מחוץ לקהילה שהפגינו סולידריות".

כיצד מתמודדת הפדרציה עם העלייה באנטישמיות?

"יש הרבה איומים על הקהילה, גם בקמפוסים וגם במרחב הציבורי. היו מקרים שנשים הורדו ממונית כי ענדו מגן דוד, הרבה מקרים של אלימות פיזית, מילולית, החרמת רשת לנדוור המקומית, עוינות בבתי חולים, של מטופלים שלא רוצים שרופא יהודי יטפל בהם, סכסוכים בין אנשי צוות כיוון שאיש צוות כתב בטוויטר משהו על ישראל וזה יוצר יחסים מאוד לא נעימים... תחושת הביטחון האישי מאוד מעורערת. הפדרציה בקשר טוב עם המשטרה המקומית שלוקחת את הדברים האלה ברצינות. הידקנו את השמירה סביב המוסדות היהודיים = בתי ספר, בתי אבות, JCC, בתי כנסת – גם שמירה פרטית וגם של המשטרה, ואנו פועלים גם ברמה המדינתית. יש תמיכה בלתי מסויגת ומלאה מהרשויות המקומיות וכוחות האכיפה. גם בקמפוסים הם עושים כמיטב יכולתם (יש הטוענים שפחות) כדי לגנות, להגן ולתת תחושת בטחון.

הפדרציה לקחה הרבה מהעלויות הללו על עצמה, ומנסה לתת את תחושת הביטחון ברמה הפיזית. כמו כן אנחנו מקיימים שיחות במסגרת הקהילה, עורכים אירועים פומביים של סולידריות – בכוונה, לא כדי להתריס, אלא שאנשים ירגישו בטוחים להביא את עצמם ואת העמדות שלהם, ולא רק מאחורי מקלדת או מוסד יהודי.

ספר על העבודה בקמפוסים.

בקמפוסים אנחנו עובדים עם ארגונים כמו הלל, Stand with Us וחב"ד, תומכים בפעילות פרו-ישראלית וגם מממנים תוכניות ייחודיות לקמפוסים. יש לנו בקנדה ארגון – CIJA – שתפקידו לדבר את ישראל ואת הקהילה היהודית. הם פועלים גם בקהילה היהודית וגם בקהילה הלא יהודית, ולאחרונה ערכו סדנה עם ראשי אוניברסיטאות על המצב הנוכחי. המטרה היא להגיע לא רק לסטודנטים עצמם, אלא גם לעבוד מול המוסדות. הרעיון הוא לא להישאר רק בתחומי הקהילה היהודית. יש משלחת של CIJA שצריכה להגיע לארץ באמצע נובמבר עם חברי פרלמנט קנדיים. המלחמה באנטישמיות היא לא עול שרק היהודים צריכים לשאת, כל מי ששנאת חינוס מטרידה אותו צריך להיות חלק מהמאמץ הזה. אנחנו עורכים כנסי הסברה, וובינרים, עצרות בקמפוסים – אנחנו לחלוטין מאמינים בגישה המרובדת, שדברים צריכים לבוא גם מלמעלה וגם מלמטה. אני באמת מאמין שזו המשימה הכי חשובה של העולם היהודי מאז 1973 – לא רק ישראלים, אלא כל מי שישראל

חשובה לו, והרבה קהילות מבינות את גודל השעה. אצלנו בטורונטו כבר הבינו והפנימו ונכונים לאתגר".

יש רגע שזכור לך במיוחד?

"האתגרים שיש בטורונטו שקשורים לתחושת אנטישמיות ולמוגנות בקהילה. אנשים לא נרתעים מזה ואומרים 'אף על פי כן' נעשה. היו הורים שאמרו לילדים להסתיר את היהדות שלהם בקמפוסים, אך הילדים ענו להם ש'זה מה שאני, ואני לא מסתיר את מרכיב הזהות שלי'. התחושה, היא ש'אמנם לא כולנו באותה סירה, אבל כן באותה סערה'. יש ההבנה הגדולה הזו שלאנטישמיות ולשנאת ישראל יש אותם מניעים, וכל אחד מרגיש נושא אלונקה בגזרתו. אנחנו רואים את התגייסות למען האנשים בארץ. אחד שהוא בעל עסק ויש לו מטוס תובלה, הוא תרם את המטוס והעלו עליו 42 טון ציוד, מאפודים קרמיים ועד היגיינה אישית ואפילו מכתבים. המטוס נחת בשבוע שעבר, וכל הדברים שהיו בו חולקו. אני מקווה שהתחושות הללו ימשכו גם ביום שאחרי. בשישה באוקטובר היינו עם מפולג ואני מקווה שה'ביחד' ימשיך גם אחרי. הישראלים רגילים לזה וגם הקנדיים. יש ארגון שנקרא 'קדמה' שפותח כפרי סטודנטים ברחבי ישראל. היה להם כפר בניר עוז ואחד בסופה. שניהם נהרסו עד יסוד, ואנחנו תמכנו בסטודנטים שיצאו משם. המנכ"לית של קדמה סיפרה שהייתה תמיכה גם מקהילות יהודיות בספרד ובאוקראינה. מאוד התרגשתי מזה, כולנו יודעים מה קורה באוקראינה, והנה הקהילה היהודית שם גייסה כספים כדי לשלוח אותם לסטודנטים ישראלים שחוו את הזוועה של השבעה באוקטובר. את המעט שיש להם, הם תרמו כקהילה ותמכו באחר".

לא לכל פדרציה יש שותפות כאן בארץ. איך זה משנה את הפעולה שלכם במלחמה?

"יש לנו שותפות היסטורית של קרוב לארבעים שנה עם אילת וחבל אילות דרך הסוכנות היהודית, ויש לנו שותפות כבר עשרים שנה עם שדרות ועם בת ים, ללא קשר לסוכנות היהודית, שזה לקחנו על עצמנו באופן נפרד ובלעדי. לצערנו כל הערים שעמן יש לנו שותפויות ספגו כגיעות – אם זו בת ים והפגיעות במרכז, ואם זו שדרות שנפגעה מאוד בשבעה באוקטובר, ואם אילת וחבל אילות שממשות ערי מקלט. שם הצורך הוא כפול – גם מצד המפונים וגם מצד העיר הקולטת. אלה קהילות שבשטף הן לא חסונות בעצמן, ויש גם אתגרים לספק את כל ה'מסביב' לקהילה המקומית.

באזורי השותפות, יש לנו נציגויות בשטח. בגלל שאנחנו מכירים מלכתחילה את האזרחים של חבל אילות שמארחים קרוב ל-75 אלף איש, ואת אזרחי שדרות שמפוזרים בכל הארץ, יש בכוחנו לתת מענים מגוונים. אנחנו נכנסים כגורם שאין לו שיוך פוליטי. יש לנו קשרים טובים עם העיריות ועם המועצה האזורית וזה מאפשר לנו לזהות איפה הצרכים האמיתיים ואיך ניתן לטפל בהם.

לפעמים זה פתרון פשוט. בחבל אילות שביקשו גנרטורים ואף אחד לא היה מוכן לספק גנרטורים כי זה לא ממש מושך בעיני התורמים. אבל חבל אילות, שהוא 13 אחוזים משטח מדינת ישראל ויש בו רק 5,600 תושבים, קלט עוד 3,500 תושבים, והם צריכים גנרטור כדי שמערכת הביוב תעבוד כמו שצריך. אצלנו יש אוזן קשבת ויכולת לתמרן. אז אנחנו מנסים לתת מענים ספציפיים שרוב האנשים לא מודעים אליהם או לא נותנים אותם, בנוסף לתמיכה הרגילה.

ישנה גם הבנה שצריך להיות משמעותיים לטווח הבינוני והארוך – את רוב הכסף אנחנו נוציא בעשור הקרוב, לא רק היום ומחר. בסיכומי של דבר, יש נטייה של התורמים להיעלם כשאבק המלחמה שוקע. המטרה שלנו היא לא רק שהקהילות האלה ישרדו, אלא שהם ישגשגו. כדי לייצר שגשוג צריך לעשות עבודה ארוכה וקשה של פיתוח מערכות החינוך, הבריאות, בייחוד מערכת החוסן ברמה המקומית והקהילתית, לא רק ברמת הרשות אלא ברמת האזור. אנחנו מבינים שיש לנו אחריות רחבה יותר ברמה האזורית. אנחנו צריכים לעבוד ביחד עם גופים גדולים שפועלים במרחב, הרשויות המקומיות, הג'וינט, קרן רש"י ולתת, שלהם יוזמות ארוכות טווח. אם משרד הביטחון ייקח על עצמו את הבינוי הפיזי של הקיבוצים והמושבים שנהרסו עד יסוד, אנחנו אולי צריכים להיות במקומות אחרים".

אני מאמין בזה שהתפקיד שלנו כפילנתרופיה באופן ספציפי זה להפוך את חבל אשכול והעוטף לראוי לאנשיו. הם לא צריכים לחזור לשם בראש שכוף, אלא שיהיו שם מערכות הבריאות והחינוך הטובות ביותר,

שראויות לאנשים שהולכים לגור פה. זה יאריך זמן – בשדרות ייקח חודש-חודשיים, ויש קיבוצים ומושבים שבהם יעברו שנתיים-שלוש עד שיוכלו לחזור. הרבה פדרציות מרגישות ככה, וזו המשימה המונחת לפתחנו".

מפגנים בכפוף. הפגנה למען ישראל בטורונטו. תמונות: UJA Federation of Greater Toronto

פדרציית ניו יורק (UJA – Federation of New York)

הפדרציה במספרים:

מדינה: ניו יורק

נותנת שירות ל: 4.5 מיליון בשנה

שותפות בישראל: אין

תרומות לישראל: 150 מיליון דולר

חולקו בישראל: 40 מיליון דולר

מראיין: ח"כ והשר לשעבר **איציק שמולי**, מנכ"ל המשרד הישראלי של הפדרציה היהודית של ניו יורק – UJA Federation of New York , 6.11.2023

מהן הפעילויות העיקריות שעשתה הפדרציה כדי לסייע לישראל?

"אני חושב שהקהילות היהודיות באמריקה ובעולם מבינות שיש פה מלחמה על הבית. ישראל נלחמת על הקיום שלה, ולמרות שזה לא איום קיומי, יש זעזוע עמוק מהעוצמה של הטבח ומהעובדה שישראל עלולה למצוא את עצמה במלחמה רבי-זירתית. ההבנה העמוקה הזו, יחד עם תחושת שותפות הגורל והאחריות המשותפת, באה לידי ביטוי בעצרות גדולות ביהדות ארצות הברית, בגיוס התמיכה הפוליטית המתמשכת באמריקה – מהבית הלבן, דרך הממשל הפדרלי למטה ועד לראשי הערים. גם הסיוע כלכלי האדיר שמגיע לישראל. בהקשר של פדרציית ניו יורק נתרמו 150 מיליון דולר, מתוכם חולקו כבר 40 מיליון וזו רק ההתחלה. התחושה היא שהקמפיין בשיאו, ואנשים להוטים לתרום. יש לנו חברה שמגייסת כרגע כוח אדם רק כדי לקלוט אנשים, שיוכלו לקבל את הפניות לתרומה. היקף התרומות הכולל עומד על מאות מיליוני דולרים, ועל זה יש להוסיף גם קרנות פרטיות שתורמות עוד ועוד.

אנחנו עושים עד כה שלושה דברים עיקריים. הראשון הוא גיוס תמיכה פוליטית מתמשכת באמריקה. ביידן הוא ציוני דגול, ואי אפשר שלא להתפעל מהמנהיגות שלו לצד ישראל – אבל העבודה הפוליטית של חיצוק התמיכה הזו בבית הלבן, בקרב הסנאטורים ובקונגרס, אצל מושלים וראשי ערים – זאת עבודה שהפדרציה עושה יום יום, כל היום. ראש הפדרציה בארה"ב נוסע לווינגטון לא מעט וגם רבים אחרים מהקהילה היהודית בניו יורק שיש להם השפעה לא מבוטלת. מרימים את הטלפון ומתקשרים לסנאטורים כדי להבטיח שזה נמשך.

דבר שני – מלחמה עיקשת על דעת הקהל – רואים ברשתות החברתיות שבכל פינת רכבת תחתית במנהטן או ברונקס יש מאבק על דעת הקהל – על מדבקת החטופים והמאבק שלא יסירו אותן, הקרנת פני חטופים על בניינים בניו יורק, טיימס סקוור כמובן, משאית עם תמונות של החטופים. יש גם גורמים פרו-פלסטיניים ופרו-חמאסיים שמנסים לטשטש את מה שהיה. זה דבר אמיתי. מנקודת המבט שלי אנחנו במקום טוב. תמיד זה אתגר באמריקה, במיוחד בדורות הצעירים, אבל אני רואה מספרים של תמיכה בקרב הדור הצעיר באמריקה

שאני לא זוכר בעבר. זה גם כיוון שאנשים רואים ושומעים את הזוועות שהיו, אבל גם בזכות פעילות נמרצת של החברה בקמפוסים שהפדרציה תומכת בהם בהיקפים משמעותיים מאוד, כדי שיוכלו להמשיך לעשות פעילויות ברחוב ובקמפוסים. יהדות אמריקה במאבק של שתי זירות – מאבק אחד להמשך הלגיטימציה של ישראל להגן על עצמה ולהשבת החטופים, ומאבק שני נגד האנטישמיות המכוערת שמרימה את ראשה. לבסוף, הדבר השלישי המשמעותי שיש פה זה הסיוע הכלכלי חסר התקדים. אני לא זוכר מספרים כאלה מהעבר. התגייסות כל כך משמעותית, אנשים פשוט להוטים לתרום בחודש האחרון, ומי שמחזיק פה בגדול את המאמץ זה החברה האזרחית. יש הרבה התארגנויות של אזרחים טובים, קראתי שיש אלף יוזמות אזרחיות בכל רגע נתון שלא קשורות לארגונים. החברה הישראלית מלוכדת, מגויסת, ואנחנו כיהדות ניו יורק רואים עצמנו חלק מהמאמץ הזה, ולכן מפנים לזה משאבים גדולים.

עיקר הסיוע בחודש האחרון הופנה לשלושה תחומים עיקריים: הראשון, הוא מוכנות ומוגנות בקו הצפוני. כל הרשויות ביישובי קו העימות, מהחרמון והגולן לאורך גדר הגבול ועד נהרייה, קיבלו מענקים לשיפור מוגנות, כולל בתי החולים הקדמיים בצפון ובדרום. אם בית חולים בנהריה אומר שהוא יכול להשתמש רק בארבעה חדרי ניתוח כי הם לא ממוגנים – אנחנו מסייעים גם אם זה לא סיוע פילנתרופי רגיל, לא עושים חשבון. אם מפנים את קריית שמונה ונותרים בה עדיין 4,000 תושבים, בעיקר מבוגרים, משפחות מרובות ילדים, וצריך להמשיך לתמוך ברשתות של מתנדבים וגם בארגוני הצלה שישנעו תרופות ומזון לבתים.

המאמץ השני העיקרי – הדרום, משפחות המפונים במלונות בטבריה ואילת. יש דברים שהמדינה לא נותנת, כמו מסגרות חינוך לנוער – הגיל הרך דווקא מטופל בסדר. קשישים בבתי המלון במצב לא טוב. אתה רואה קשישים חסרי מעש, בוהים באוויר, וזה לא צריך להיות ככה. אנחנו תומכים משמעותית בארגונים שמספקים את הדברים האלה, כולל כרטיסי מזון נטענים לתמוך באוכלוסייה הזו. מקימים מתחמים ייעודיים, גם לנוער, לתת לחברה יותר אפשרויות, נערכים בערים קולטות כמו טבריה ואילת – שהכפילה את מספר התושבים שלה בשבוע, מ־60 אלף ל־120 אלף איש, ערים במצב סוציו-אקונומי באשכול 3-4, לא מסוגלות לשאת את הדבר הזה לבד.

התחום האחרון שעסוקים בו – סיוע לאוכלוסיות מיוחדות, אנשים עם מוגבלות, אנשים מבוגרים, ניצולי שואה, פינוי עולים, חיילים בודדים. יש שם שני מאמצים נוספים שאנחנו עוסקים בהם שאני לא ארחיב עליהם את הדיבור: הפגת מתח בערים המעורבות וטיפול בטרומה בפזורה הבדואית, שאסור להשאיר אותם מאחור. גם להם יש חטופים והרגים.

בנוסף לכל אלה, שלחנו כמויות מטורפות של ציוד אישי לכוחות הביטחון, במסגרת מה שמותר לקנות – אסור נשק, וחופץ מטנקים ביקשו כבר מאיתנו הכול. את העברות הציוד האישי הזה עשינו דרך האופרציה של אחים לנשק ואחרים. האמירה ברורה – בכל מקום שבו ניסו לפגוע ולקטול ולהשמיד את מרקם החיים בישראל אנחנו נהיה שם לתמוך, והמחויבות היא לטווח הארוך – יש לנו יכולת לתמוך בענייני החירום. עם זאת, אנחנו רוצים לראות את הממשלה נכנסת פנימה כדי להתחיל לעבור למענים משלימים לממשלה, לא לעשות את תפקידי הממשלה. אנו ממשיכים במעניי הביניים, הרי מפונים רוצים לעבור לדירות ולא להישאר במלונות. אנחנו נהיה בכל אחד מהשלבים, גם בפתרונות הביניים וגם בטווח הארוך."

מה ייחודיות הפדרציה שלך בעת הזו?

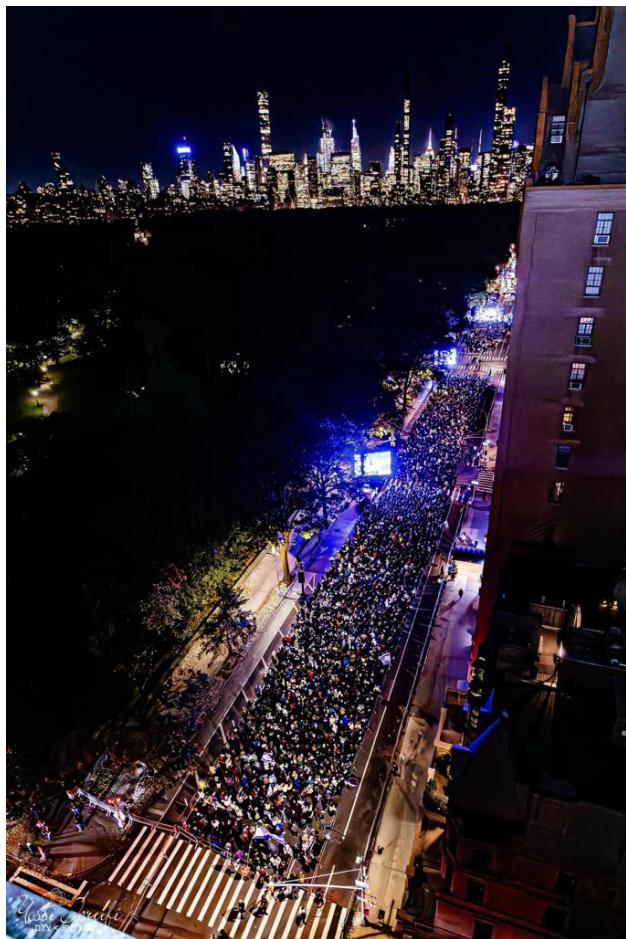
"בגלל הגודל שלנו, יש לנו יכולת להימתח להרבה מאוד כיוונים והרבה מענים בעת ובעונה אחת, גם גיאוגרפיים, רפואה, טראומה, מעטפת למשפחות חיילים, בתי חולים – זה חלק מהאחריות שיש לנו כפילנתרופיה גדולה. אנחנו עומדים בקשר עם גופים ממשלתיים, פיקוד העורף, מנהלת תקומה, עם המשל"ט. עם כל זה שיש לנו יכולות לא מבוטלות, אנחנו לא הממשלה ואני רוצה להיות מדויק במענים שלי. אנחנו גם באים בגישה צנועה – אנחנו לא לבד בשדה ויש הרבה מאוד שחקנים. חלק מהאחריות של פילנתרופיה, בשלב הבא, זה לתכלל את המאמצים."

מה עשיתם בתוך הקהילה היהודית כדי להתמודד עם המצב?

"מאמץ עיקרי גדול הוא לתמוך גם בארגונים יהודיים וגם בתנועות נוער ובתי ספר, בפעילויות להעלאת המודעות

למצב ולהשתתפות בהפגנות. אנחנו משקיעים משאבים רבים באבטחת מוסדות וקהילות בניו יורק. גם העולם של המאבק על דעת הקהל ברחוב – זו פעילות של הרבה ארגונים שאנחנו תומכים בהם כדי שיתמידו וימשכו במאמץ ההסברתי. אנחנו תומכים בקהילות שונות שמפגינות עכשיו סולידריות. אחד הדברים היפים שקורים עכשיו בניו יורק זה התלכדות של הרבה קהילות יהודיות, אולי כולן, שנאבקות תחת אותו הדגל ואותה המטרה.

בשנים האחרונות היה שיח על התרחקות הדור הצעיר מישראל. דיברת קודם על חינוך – אתה רואה שינוי? איך עובדים על זה בבתי הספר של הקהילה?

הפדרציה הגדולה. עצרת למען ישראל במנהטן. תמונה: UJA

"יש שינוי. זה ברור שבשנים האחרונות החיבור של הדור הצעיר באמריקה לישראל היה אתגר מתמשך. אני חושב שהאירוע הזה הוא כל כך מטלטל, ויש לו פוטנציאל גדול להוות מנקודת מפנה וכיוון חדש עבור הצעירים באמריקה, גם ביחס לישראל וגם ביחס לקהילה היהודית. אנחנו צריכים להיות קשובים למה שיש לדור הצעיר באמריקה לומר, לאפשר יותר שיח ויותר דיאלוג, חיבור עם מטרות לא מסורתיות. כמובן שאף אחד לא ביקש את האירוע השואתי שהתרגש עלינו – אבל אני חושב שאחת האדוות וההשפעות שלו זה מה שאנחנו רואים כרגע, גם באמריקה וגם בישראל: ניסיון להתמקד במה שמאחד, בתחושת הייעוד המשותפת, לא במה שמפריד בינינו ובמה שלא מסכימים עליו. יש עדיין זרמים באמריקה וקבוצות שבטיות בישראל, אבל ניתן לראות שהן באמריקה הן בישראל יש מאמץ כללי-יהודי וכללי-ישראלי לעמוד ביחד ולהיאבק ביחד. האתגר ביום שאחרי יהיה לצאת מלוכדים כחברה אחת. חברה יותר מלוכדת עם תחושת ייעוד משותפת. אני באמת מאמין שכמו אחרי מלחמת יום הכיפורים זה ייקח זמן וזה יהיה מאוד קשה אבל מאמין שנצליח גם כמדינה וגם כעם היהודי לצאת מזה מחוזקים וגם טובים יותר".

בשנה מהרבה פדרציות אחרות, לניו יורק אין שותפות עם עיר בישראל. איך זה ניכר במלחמה?

"הייתה לנו בעבר שותפות עם ירושלים. לפני כמה שנים התקבלה החלטה שמעניין את ניו יורק להתעסק בכל הרמה הלאומית. אנחנו עדיין בקשרים עם ירושלים, תמכנו שם בקמפוס לאומניות, ואנחנו עושים שם הרבה דברים יפים, אבל בשנים האחרונות אנחנו מסתכלים על כלל מדינת ישראל. אנחנו בוחנים את הדרכים האפקטיביות להגיב לצרכים שונים, שיכולים להיות בחנייה, בקריית שמונה, באילת ובאופקים. זאת מחשבה נכונה שפדרציה כמו ניו יורק צריכה להסתכל על הצרכים הדחופים ולבחון התערבות לפיהם, ולא להגביל את עצמה לאזור גיאוגרפי מסוים".

2.

ארגוני יהדות אמריקה במלחמה

מטרה אחת – דאגה לישראל וסיוע לה בהתמודדות במלחמה. זאת, כמובן, לצד חיזוק וסיוע לקהילה היהודית האמריקנית בנושא. בדו"ח זה אין באפשרותנו לסקור את כלל העשייה של הארגונים השונים שפעלו למען ישראל בחודש האחרון, כיוון שהיא כמעט אינסופית – אך להלן כמה ארגונים עיקריים שהשתתפו בהתגייסות היהודית בצפון אמריקה בחודש האחרון:

לקהילה היהודית בארצות הברית ישנם אלפי ארגונים שונים, כל אחד מהם עוסק בנושאים ובתחומים שונים. חלקם עוסקים בפילנתרופיה, אחרים שמים דגש על קבוצות אוכלוסייה מסוימות בקהילה היהודית (כמו נשים, להט"ב וכדומה) ויש שאף פועלים בשיתוף עם קהילות לא יהודיות או קהל לא יהודי. כמה מהארגונים גדולים יותר וכמה קטנים, אך לרבים מהם הייתה בחודש הראשון למלחמה

ארגונים מוסדיים

הסוכנות היהודית – The Jewish Agency

ובינוניים. הסוכנות הובילה שני מהלכים בהקשר זה: הלוואות ללא ריבית וערבים של עד 100 אלף ש"ח לחמש שנים, ומענקים כספיים של עד 20 אלף ש"ח לעסקים; פינוי וסיוע לאוכלוסיות בסיכון – הסוכנות טיפלה בכ־10 אלפים איש באזורים המופגזים, בהם עולים חדשים במרכזי קליטה, קשישים וניצולי שואה בבתי הדיור המוגן של חברת הבת עמיגור. כאלפיים מהעולים פונו למקום מבטחים וכחמשת אלפים מהקשישים קיבלו מענה כדי שלא יצטרכו לסכן את עצמם ביציאה מביתם (מענה זה כלל משלוח תרופות, מנות חמות, חבילות מזון ותגבור שעות טיפול ושירותי אבטחה). עוד סייעה הסוכנות לחיילים בודדים בשירות מילואים ולמשפחותיהם; חיבור לישראל – אלפי משתתפים בתוכניות חוויה במסגרת מסע, המכון למדריכי חו"ל, וכן מאות השליחים הנמצאים בקהילות, מתנ"סים, בתי כנסת וקמפוסים של אוניברסיטאות בעולם, סייעו לחיזוק הנרטיב הישראלי

מאז פרוץ המלחמה בשבעה באוקטובר, כלל משאבי הסוכנות היהודית בארץ ובעולם הופנו לטובת משימת החירום. לצורך ניהול ותכלול הפעילות הוקם שולחן חירום פנים-ארגוני, בשיתוף פעולה עם רשות החירום הלאומית (רח"ל) אשר פועל 24/7. צוותים בכירים מן הסוכנות היהודית, כולל היו"ר והמנכ"לית, עובדים הן אל מול רח"ל, משרדי הממשלה השונים וחברים במנהלת תקומה והן ישירות מול הרשויות והקהילות, כאשר הם מבקרים בהן כדי ללמוד באופן בלתי אמצעי על הצרכים.

פעילות הסוכנות התרכזת במספר זירות: סיוע לנפגעי טרור – באמצעות הקרן לנפגעי טרור של הסוכנות הועבר סיוע למספר רב של משפחות. מלבד הסיוע הפרטני, הקרן העבירה לכלל הרשויות והמועצות האזוריות שנפגעו מענק כולל של 10 מיליון ש"ח; סיוע לעסקים קטנים – בעוטף ובישובים שנפגעו יש למעלה מ־20 אלף עסקים קטנים

בעולם – קרן הביטחון של הסוכנות שמסייעת באמצעי אבטחה לקהילות יהודיות בעולם, תקצבה קהילות באופן מידי בכ־2 מיליון דולר ועורכת מיפוי של הצרכים הנוכחיים לאור הגידול העצום באירועים אנטישמיים.¹

במדינות השונות, בעצרות ובמיזמי הזדהות ובחיבור בין קהילות בעולם היהודי ובין ישראל. ככלל, השליחים יזמו ולקחו חלק בכ־200 מיזמים הקשורים בישראל אשר משכו מאות אלפי משתתפים ישירים; ביטחון קהילות יהודיות

ההסתדרות הציונית העולמית WORLD ZIONIST ORGANIZATION

ההסתדרות הציונית העולמית – WZO World Zionist Organization

ארונות בגדים ועוד. כחלק מפעילות הצ"ע, הושק מיזם "רוח האומה" – קמפיין סרטונים שנוצר על ידי רבנים, אנשי רוח ואנשי חינוך. במשתתפים סיוון רהב מאיר, הרב שי פירון, ד"ר עליזה לביא, ד"ר חיים שפירא ועוד. הצ"ע עוסקת גם בהסברה בתפוצות, בארגון מפגני תמיכה בישראל, בקיום מייצגים לשחרור החטופים ובמאמצי ההסברה ברשתות החברתיות ובעיתונות. בחמישה בנובמבר, במלאת 30 ימים למלחמה, ארגנה הצ"ע טקס זיכרון חובק עולם להתייחדות עם זכר הנופלים והנרצחים ולקריאה לשחרור החטופים.

ההסתדרות הציונית העולמית הייתה מעורבת בפעולות רבות למען ישראל והעם היהודי במהלך החודש הראשון למלחמה. בין היתר הקימה הצ"ע מוקד תרומות שאותו איישו עובדי ועובדות הארגון. נכון ל־31 באוקטובר תרמה הצ"ע ציוד בשווי של קרוב לחצי מיליון דולר – ובו מזרנים, פרטי לבוש תרמי, מטענים ניידים, פנסי ראש, סוללות, נעליים, סורקי אולטרסאונד ניידים לרופאים בשדה הקרב, ציני לייזר, מזון לבעלי החיים שנותרו בקיבוצים, ארוחות ערב ליחידות ולמפונים, ציוד יצירה לילדים לגני הילדים שהוקמו במלונות,

הבונדס – Israel Bonds

העולם,³ בין היתר בסיוע ארגונים יהודיים בארה"ב (ניתן היה למשל לרכוש אגרת חוב ולתרום אותה לשורה של ארגונים יהודיים אמריקניים). הכסף שנאסף סייע לתמיכה ברשימה של ארגונים הפועלים בחירום בישראל בזמן הלחימה, ובהם ארגון ידידי צה"ל FIDF, ארגון נשות הדסה, ארגון ידידי בית החולים סורוקה, ארגון ידידי מגן דוד אדום, ארגון ידידי אסותא וארגון ידידי איחוד הצלה.⁴

מלווה העצמאות, הוא ה"בונדס", נחנך על ידי דוד בן־גוריון בניו יורק במאי 1951, כדי לסייע כספית למדינת ישראל הצעירה. במהלך השנים גייסו אגרות החוב של המפעל למעלה מ־34 מיליארד דולר (נכון ל־2016).² עם פרוץ הלחימה כעת, פתחו במפעל הבונדס בקמפיין מכירת אג"ח למען ישראל. במבצע הגיוס השתתף נשיא המדינה יצחק הרצוג. בחודש הראשון למלחמה נמכרו אגרות חוב ישראליות (Israel Bonds) בשווי 200 מיליון דולר ברחבי

1 הנתונים באדיבות דניאלה מור, סגנית נשיא הסוכנות היהודית.

2 ברק-גורודצקי, פסים, כוכבים ומגן דוד, עמ' 58.

3 "Israel Bonds raises \$200 million in wake of war", Jewish News Syndicate, <https://www.jns.org/wire/israel-bonds-raises-200-million-in-wake-of-war/> (retrieved 7.11. 2023)

4 "Double Your Impact: Purchase and Donate Israel Bonds", Israel Bonds 75, document, <https://www.israelbonds.com/>

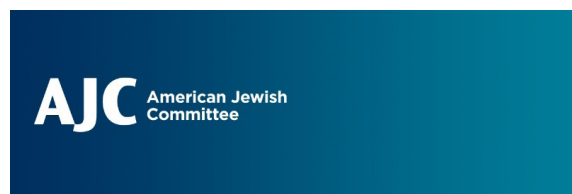

הקרן הלאומי היהודי בארה"ב – JNF-USA

מענה זריז ויעיל לפי דרישות ישירות מבעלי התפקידים. מכוני עברו מעוטף עזה למושביו ולקבוצים בערבה בתמיכת JNF-USA, שדאג לממן את המעבר ואת השהייה של כ-10,000 מכוני. הארגון פועל באמצעות צוותי משימה (task forces) שמנוהלים על ידי מתנדבים ברחבי ארה"ב. הקשר האישי לאורך השנים התחזק ופעל בחירום עם דיווחים יומיים שהגיע מאנשי הדרום לחבריהם בארה"ב. מבצע החירום של JNF-USA גייס עד כה 22 מיליון דולר. לארץ הועבר כבר סכום גדול אף יותר כדי לכסות את הצרכים המידיים, כסף ששוחרר מתקציבים אחרים.⁵

שעות ספורות לאחר מתקפת השבעה באוקטובר, הקימה JNF-USA חדר מצב כדי להעריך ולטפל בצרכים המתפתחים בשטח בישראל. כיוון שהארגון פועל בשיתוף פעולה הדוק עם עיריות ומועצות אזוריות בצפון ובדרום ישראל בשני העשורים האחרונים, הוא הצליח לתת מענה מהיר לצורכי חירום בשני האזורים. זאת, לרבות מגורים ומזון לתושבים המכוני, הכנה ושיפור של מקלטים ומיגוניות באזורי סיכון, מתן ציוד מגן וחירום לכיתות כוננות ומתן טיפולים פסיכולוגיים איכותיים לישראלים. בזכות הקשר ההדוק עם אזורי העימות וההיכרות האישית עם ראשי עיר וראשי מועצה, יכול הארגון לתת

ארגונים מוסדיים יהודיים אמריקנים

הוועד היהודי האמריקני – AJC – American Jewish Committee

ישראל והשקת בנק של משאבי מידע נגישים על המצב בארץ בזמן הלחימה. כמו כן, הוועד היהודי-אמריקני פרסם בשבועות האחרונים שמונה פרקים של ההסכת [People of the pod](#), העוקב בדריכות אחר ההתפתחויות במלחמה והעלייה בשנאת ישראל ויהודים בארצות הברית.

הוועד היהודי-אמריקני מוציא מדי יום דיווח על ההתפתחויות במלחמה ועל האנטישמיות הגואה בארצות הברית. ל-AJC יש פלטפורמות המאפשרות לשלוח מכתבי תמיכה שיגיעו ישירות לחיילי וחיילות צה"ל, וכאלו המאפשרות שליחת מכתב לחברי קונגרס בדרישה לפעולה מיידית לשחרורם של החטופים. זאת נוסף על גיוס כספים למען

[PDFs/OrgsforDonationsList.aspx](#) (retrieved 7.11.2023)

5 כך לפי ריאיון שקיימנו עם בועז מאיר, מנהל ראשי ב-JNF-USA, ב-29.10.2023.

AZM – American Zionist Movement – התנועה הציונית האמריקאית

ברחבי העולם. עוד סייעה AZM בשירותים שונים ובמצרכים לאנשים שפוננו מבתיהם בעוטף עזה ולמתנדבים עימם. אלו כללו בין היתר ערכות יצירה, משלוח ביגוד למפונים מביתם, מימון השהות במלונות באילת, בים המלח ובמעלה החמישה, למתנדבים הפועלים עם מפונים, ואף 500 ק"ג אוכל לכלבים שנשארו מאחור בקיבוצים. כן תרם הארגון שורה ארוכה של מוצרים וציוד לחיילי צה"ל בשטח. משלוחים אלה כללו בין היתר – 1,000 מזרונים לחיילים, 3,000 ערכות ביגוד תרמי, 9,300 מטענים ניידים ושמונה ערכות שטח של אולטרסאונד נייד.⁶

התנועה הציונית האמריקאית (AZM) מורכבת מ-43 ארגונים יהודיים ציוניים בארצות הברית, המגיעים ממנעד אידאולוגי, פוליטי ודתי רחב. הארגון, ממשיכו של המועצה הציונית האמריקאית (American Zionist Council) שהוקמה בשנות הארבעים של המאה ה-20,⁷ הפעיל בזמן המלחמה מבצע גיוס כספים למען "צרכים רציניים ומידיים בשטח בישראל". התנועה הקימה במטה ההסתדרות הציונית בירושלים מרכז תיאום ארצי לזיהוי הצרכים בשטח וכדי לספק את השירותים הנדרשים ולענות על צרכים אלה במהירות וביעילות. המרכז מסייע גם בהסדרים לוגיסטיים למשלוחים גדולים של אספקה וציוד מקהילות יהודיות

American Jewish Joint
Distribution Committee

ארגון הג'וינט – JDC – Joint Distribution Committee

כל אלו נעשו בשיתוף עם משרדי הממשלה השונים, עם ארגונים חברתיים נוספים ועם גופים מפעילים בשטח. במקביל למענים המידיים, עם ההבנה של ממדי האסון והאתגרים החברתיים-כלכליים שילוו את החברה לזמן רב, גיבש הארגון תגובה המתייחסת לא רק לטווח המיידי, אלא גם לבינוני והארוך. במסגרת זו סימן הג'וינט חמישה תחומי פעילות: חוסן וסיוע כלכלי, טראומה ותמיכה נפשית, תמיכה במתנדבים ובחברה האזרחית, הבטחת השירותים שניתנו לפני המלחמה לאוכלוסיות החלשות (בדגש על אוכלוסיות שנפגעו יותר במהלך המלחמה) ושיקום הדרום הישראלי. במסגרת התחום האחרון, הארגון מתכנן לפעול ביישובים שונים באזור, כשבכל רשות יושמו דגשים שונים בהתאם לצורך שיעלה ממנה.⁸

בעקבות הטבח הנורא של השבעה באוקטובר והמלחמה שפרצה לאחריו, פתח ארגון הג'וינט (JDC) בקמפיין גיוס כספים למען ישראל שבו השתתפו עשרות אלפי תורמים. מהירות התגובה וסכומי הכסף שנתרמו היו חסרי תקדים ביחס למציאות הרגילה של הארגון בשנים האחרונות. לדברי אנשי הארגון, הג'וינט הגיב מיידית וכבר מהיום הראשון של המלחמה פעל למתן סיוע בשטח: חלוקת כרטיסי מזון, הכשרות ותמיכה לצוותי חינוך בכל הגילאים, עבודה עם זקנים ואנשים עם מוגבלות, אספקת ציוד רפואי לאנשים עם מוגבלות בגבול הדרומי והצפוני, התייחסות מיידית לאוכלוסייה הבדואית, מתן מענה לעסקים קטנים מהאזורים שנפגעו, הזמנת אלפי בובות "חיבוקי" המסייעות לטיפול בטרומה אצל ילדים, הרתמות להקמת מערך מתנדבים לסיוע בחקלאות ועוד.

6 כן לפי האתר של ה- AZM: "ABOUT", in: American Zionist Movement website, <https://azm.org/about> (retrieved 12.11.2023)

7 עוד על העשייה של AZM במלחמה, ראו באתר הארגון: "ISRAEL EMERGENCY RELIEF FUND", American Zionist Movement website, <https://azm.org/israel-relief> (retrieved 12.11.2023)

8 הפרטים באדיבות ארגון הג'וינט.

ההסתדרות הציונית הדסה – Hadassah - The Women's Zionist Organization of America

בצפון אמריקה. רודה חזרה לארץ פעם נוספת בחודש הראשון ללחימה, מלווה במנכ"לית הארגון, נעמי אדלר, כחלק ממשלחת 50 מנהיגי ארגונים יהודיים שביקרו בישראל בשבוע השני למלחמה.¹⁰ "אנו מקבלים סכומים קטנים וגדולים יותר. בדרך כלל, החברים והחברות שלנו תורמים בצ'קים, אבל אנחנו גם מקבלים מספר חסר תקדים ומדהים של תרומות מקוונות המעידות כי מדובר ככל הנראה בתורמים חדשים – יהודים ולא יהודים", אמרה אדלר.¹¹

ארגון הנשים הדסה, שנוסד בשנת 1912, הוא אחד הארגונים הציוניים הוותיקים בארה"ב, וערב הקמת המדינה היה הארגון הציוני הגדול ביותר בארצות הברית. תרומתו לפיתוח שירותי הרפואה ביישוב ובהמשך במדינת ישראל הצעירה הייתה מכרעת.⁹ במהלך המלחמה פועלת הדסה לקדם סיוע חירום לישראל, להילחם באנטישמיות ולקרוא לחמאס לשחרור בני הערובה. עוד טרם תחילת האירועים הייתה נשיאת הארגון רודה סמולו בדרכה לארץ. עם הגיעה בשבעה באוקטובר, היא יצאה לבקר בפצעים ולהתחייב להמשך התמיכה של 300 אלף חברות הדסה

הקונגרס היהודי העולמי – World Jewish Congress

רון לאודר

דיווחים באתר "פוליטיקו", היה נשיא הקונגרס לאודר אחד משורה של מנהיגים יהודים בולטים שניהלו קמפיין מקיף לטובת ישראל בגבעת הקפיטול לאחר פרוץ הלחימה.¹⁴

רון לאודר, נשיא הקונגרס היהודי העולמי, פרסם הצהרה ברורה ומיידית לתמיכה בישראל. הקונגרס פתח פלטפורמות שיעודן לעמוד בסולידריות עם אזרחי ישראל, ויצר תוכן להפצה ברשתות החברתיות כחלק מהמלחמה על דעת הקהל.¹² כן שיגר לאודר מכתב חריף לאוניברסיטת פנסילבניה שבו הוא מצהיר שיפסיק את התרומות שהוא מעביר לאוניברסיטה מידי שנה בשל היעדר גינוי חד-משמעי לאנטישמיות מצד הנהלת האוניברסיטה.¹³ לפי

9 ברק-גורודצקי, פסים, כוכבים ומגן דוד, עמ' 22-26.

10 Rhoda Smolloe and Naomi Adler, "A mission of courage", Hadassah Website, <https://www.hadassah.org/story/unity-in-crisis-a-mission-of-courage-compassion-and-commitment> (retrieved 29.10.2023)

11 Renee Ghert-Zand, "Hadassah Organization heads double down on support for their hospitals during war", *The Times of Israel*, 22.10.2023, <https://www.timesofisrael.com/hadassah-organization-heads-double-down-on-support-for-their-hospitals-during-war/> (retrieved 19.11.2023)

12 "Update on the Situation in Israel: WJC's Stand and Actions", World Jewish Congress website, 9.10.2023, <https://www.worldjewishcongress.org/en/news/update-on-the-situation-in-israel-wjcs-stand-and-actions/> (retrieved 7.11.2023)

13 Letter Ronald S. Lauder to President Liz Magill, 16.10.2023, https://drive.google.com/file/d/1JMDVohYaP_S7F4lG65n-CeplfVvK1pI3s/view (retrieved 12.11.2023)

14 Hailey Fuchs and Caitlin Oprysko, "An unsanctioned coterie of pro-Israel quasi-lobbyists has descended on D.C.", *Politico*, 22.10.2023: <https://www.politico.com/news/2023/10/22/pro-israel-lobbying-00122895> (retrieved 19.11.2023)

ארגוני חינוך

ארגון הלל העולמי – Hillel International

יזם הארגון מצעדים וכנסים לתמיכה בישראל בקמפוסים ברחבי צפון אמריקה ומפגשים משותפים עם סטודנטים ישראלים בשיתוף עם "הלל ישראל", הפועל בקמפוסים האקדמיים בארץ. הארגון אף פרסם סקר שעסק במצב הסטודנטים היהודים ובהתמודדותם עם התפרצות האנטישמיות בקמפוסים במהלך המלחמה (ממצאי הסקר מופיעים בפרק 3 בדו"ח זה, העוסק בהתגברות האנטישמיות בארצות הברית).

נוכח מתקפת הטרור האכזרית של חמאס על ישראל והעלייה באנטישמיות בקמפוסים ברחבי ארצות הברית שבאה בעקבותיה, הגביר ארגון הלל את פעילותו בקולג'ים ובאוניברסיטאות ברחבי ארצות הברית. צוותי הלל בכל צפון אמריקה פעלו בחודש הראשון לחימה להעניק מענה פיזי וריגשי לכל סטודנט או סטודנטית יהודים הזקוקים לכך. הלל ארגנה מפגשים הנועדים להכין את הסטודנטים להתמודדות מול אנטישמיות והקימה מוקד דיווח על מקרי אנטישמיות ומוקד לתמיכה רגשית ונפשית. כמו כן

חב"ד בקמפוס – Chabad On Campus

דחופות לסיוע. חב"ד בקמפוס חילקו מדריכי תגובה למצבי חירום בשמונה מאות קמפוסים. לפי הארגון, כ-24 אלף סטודנטים השתתפו באירועי הזדהות עם ישראל שערכה חב"ד בקמפוסים שונים בארה"ב.

חב"ד בקמפוס יצאו בקמפיין תמיכה נרחב בישראל, זאת במקביל להתמודדות עם אנטישמיות גוברת ועולה בקמפוסים בארה"ב. לפי הנתונים שמציג הארגון באתר האינטרנט שלו, נרשמו על ידי חב"ד נכון לשבעה בנובמבר לפחות 135 אירועי אנטישמיות והתקבלו 41 קריאות חירום

המרכז לחינוך ישראל – The iCenter for Israel Education

המחנכים היהודים בארה"ב. כמו כן, כדי להרחיב את החשיפה של הקהל בצפון אמריקה לשיח על ישראל, ה-iCenter הגביר מאז תחילת הלחימה את שיתוף הפעולה עם ארגונים חינוכיים ישראלים. כל זאת, במטרה לתת למחנכים העוסקים בישראל את הכלים הטובים ביותר לדבר על המצב. במהלך ימי החודש הראשון לחימה, הפעילויות והכלים החינוכיים של ה-iCenter הגיעו ללמעלה מ-36 אלף בני אדם – כולל חומרים מקוונים ונגישים לשימוש הקהל הרחב באתר הארגון.¹⁵

מתקפות הטרור האחרונות בישראל והעלייה באנטישמיות בארה"ב הגבירו את הדחיפות של הצורך בצפון אמריקה לחינוך העוסק בישראל; חינוך איכותי ומשמעותי שיכונן קשר חזק בין יהודים צעירים לישראל, המבוסס על מערכות יחסים וזהויות משותפות. במהלך החודש הראשון למלחמה התמקד המרכז בהעצמה ובסיוע לרשת המחנכים בוגרי הארגון. בנוסף, מתחילתה של המלחמה ה-iCenter השיק יוזמה ל"האזנה פעילה" והציע ייעוץ אחד-על-אחד לבוגריו ולקהל

15 הנתונים באדיבות iCenter.

איפא"ק – AIPAC – American Israel Public Affairs Committee

באתרים שלהם. הקמפיין של איפא"ק קורא לציבור האמריקני "לפנות 45 שניות מזמנם" כדי לעודד את חבר הקונגרס לתמוך בתוכנית הסיוע של האמריקנים לישראל. הארגון ריכז תכנים להגברת המודעות וכלים לשיתוף ברשתות החברתיות.¹⁶

איפא"ק, השדולה הפרו-ישראלית בארה"ב, מוציאה עדכון יומי על המלחמה בישראל ועל אירועי אנטישמיות בארה"ב, מיזם המנוהל על ידי אדם האריס, מנהל התקשורת של הארגון. איפא"ק יצרו פורמט נגיש שמאפשר לציבור לשלוח מייל לנציג שלו בקונגרס, בדרישה לתמיכה בישראל. בעקבות איפא"ק, שילבו ארגונים נוספים את הפלטפורמה

ג'יי סטריט – JStreet

הארגון, שנחשב ארגון יהודי-ליברלי פרוגרסיבי, העלה קישורים לגיוס כספים למען ישראל, בין היתר לטובת מד"א, הוועד הבינלאומי של הצלב האדום, הקרן החדשה לישראל, HIAS, תמיכה בכפרים בדואים לא מוכרים שנכגעו במלחמה, בית החולים סורוקה, תנועת "דרור", איחוד הצלה וחופשי בארצנו. עוד מסייע הארגון במציאת מקומות מגורים זמניים לישראלים הנמצאים בארצות הברית בלי יכולת לשוב לארץ.¹⁹

הארגון, המגדיר את עצמו בית פוליטי ל"אמריקנים בעד ישראל, בעד שלום, בעד דמוקרטיה", הבהיר בהודעה מטעמו כי "ברור שאנו עומדים עם העם בישראל. אנו תומכים בזכות ממשלת ישראל להגן על אזרחיה בהתאם לחוק הבינלאומי, לראות בחמאס אחראי לברוטליות שלו ולהביא לסיום את שליטת חמאס בעזה. נוסף על כך אנחנו דורשים שחרור מידי של כל החטופים ודורשים שהחמאס יאפשר מיידית לצלב האדום לבקר אותם ולהעריך את מצבם".¹⁷ עוד הוציא הארגון הודעת תמיכה בהחלטת הסנאט האמריקני נגד אנטישמיות בקמפוסים בארצות הברית.¹⁸

¹⁶ "Take Action: Tell Congress: Support Emergency Aid to Israel", AIPAC website, <https://www.aipac.org/israel-at-war/takeaction> (retrieved 8.10.2023)

¹⁷ Jeremy Ben-Ami, "One Month Since October 7", JStreet website, [https://jstreet.org/one-month-since-october-7 \(retrieved 8.11.2023\)](https://jstreet.org/one-month-since-october-7 (retrieved 8.11.2023))

¹⁸ "J Street Supports Bipartisan Senate And House Legislation Condemning Campus Antisemitism", JStreet website, 3.11.2023, <https://jstreet.org/press-releases/j-street-supports-bipartisan-senate-and-house-legislation-condemning-campus-antisemitism> (retrieved 8.11.2023)/

¹⁹ "Ways To Support Those Impacted by The Ongoing Crisis", n.d., JStreet website, <https://jstreet.org/ways-to-support-those-impacted-by-the-ongoing-crisis> (retrieved 8.11.2023)/

ארגוני קהילה

ארגון המרכזים הקהילתיים היהודיים – JCCA – Jewish Community Centers Association

אנשי הארגון אף השתתפו בעיצוב הנרטיב של המלחמה, והתראינו פעמים רבות לתקשורת האמריקנית. מנהלים ועובדים ששוחחו בגופי החדשות השונים שיתפו בסיפורים על ישראל והמצב בה במלחמה, ובמידע על ההשפעה של הלחימה על הקהילות ועל המוסדות שלהן מאז תחילת הלחימה. עוד יש לציין כי למעלה מ-14 אלף איש נחשפים מדי יום לבלוג שמפרסם המשרד של הארגון בישראל, המספר את קורות המלחמה מנקודת המבט הישראלית ומביא סיפורים שונים על הגבורה בקרב, על החטופים ועל הנרצחים.²⁰

ארגון המרכזים הקהילתיים היהודיים של צפון אמריקה, JCCA, קיים בחודש האחרון טקסי זיכרון ופעילויות הזדהות עם ישראל בכל רחבי צפון היבשת. למעלה מ-100 סניפים של ה-JCCA ערכו טקסי הזדהות ותמיכה, כמה מהם בהשתתפות של למעלה מ-4000 איש. כמעט בכל מרכז קהילתי יהודי באמריקה נתלו פוסטרים עם שמותיהם של החטופים, ומרביתם מספרים את סיפורם של הנפלים. לדברי הארגון, "את ישיבות הצוות מתחילים בלספר סיפור של חייל או ילד או משפחה שנרצחה". ברבים מה-JCCA מתקיים מיצג שולחן השבת הריק להשבת החטופים.

המועצה הישראלית-אמריקנית – IAC – Israeli-American Council

– המועצה התמקדה בהסברת מטרותיה של ישראל במטרה לחזק את דעת הקהל בתמיכה לזכות המדינה להגן על עצמה; פרסום – כחלק מהמאמץ להשפיע על דעת הקהל, השקיעה המועצה תקציב בפרסום שלטים אלקטרוניים במנהטן – אחד בכיכר המרכזית טיימס סקוור והשני בכיכר קולומבוס; סיוע לקהילות בארה"ב פנימה – עבודה עם הקהילות הישראליות-אמריקניות ומענה על הצרכים שהמלחמה מעלה בהן; תרומה לישראל – ה-IAC הקימה קרן חירום במטרה להעביר 100 אחוז מהתרומות שייאספו למילוי הצרכים שמתעוררים מהשטח בישראל.²² נכון ל-27 באוקטובר, המועצה אספה לפחות 876 אלף דולר למען ישראל.²³

המועצה הישראלית-אמריקנית – IAC – אספה תרומות למען ישראל דרך "קרן התמיכה בישראל" שהקים. לפי אתר הארגון, הכסף נועד לבתי חולים בדרום הארץ, לצרכי החיילים, לסיוע הומניטרי וצרכים "ראשוניים" בישראל ולסיוע למשפחות שהושפעו מן המלחמה. זאת נוסף על נושאים הקשורים ביכולתה של IAC לפעול למען ישראל – בהם המלחמה על דעת הקהל, תגובה לזינוק באנטישמיות במערכת החינוך ופעילויות לתמיכה בישראל בקהילה בארה"ב.²¹

מתחילת המלחמה שמה ה-IAC דגש על כמה נושאים עיקריים: עצרות ציבוריות – המועצה הודיע שתקיים מספר אירועי מחאה פומביים במקומות ברחבי ארצות הברית, במטרה להראות סולידריות עם ישראל ואזרחיה; הסברה

20 הפרטים באדיבות אוריה רוט מארגון JCCA.

21 "My ❤️ Is With Israel", IAC website, <https://iac360.org/support-israel-fund> (retrieved 9.11.2023)

22 Elan S. Carr, IAC CEO, IAC Newsletter, 9.10.2023

23 Mail IAC Team, "A Heartfelt Thank You for Your Support of Israel ❤️", 27.10.2023

עמותת NEVUT (ניווט)

יורק. בתוך 72 שעות בלבד, הצליחה "ניווט" לגייס כסף באמצעות אנשים פרטיים שתרמו נקודות בתוכנית הנוסע המתמיד של אל על. העמותה ארגנה מקומות בטיסות החירום לכ־70 מילואימניקים אמריקנים שללא היסוס חזרו לארץ להתגייס, חלקם אף ללא צו 8.

בשנת 2017 הוקמה בארצות הברית עמותה בשם "ניווט", העוסקת בסיוע לחיילי צה"ל שהיו חיילים בודדים וכעת לאחר הצבא משתחררים וחוזרים לארה"ב. כאשר פרצה המלחמה בשבעה באוקטובר, עשרים חיילים משוחררים מרחבי ארצות הברית היו יחד באירוע של העמותה בניו

קרנות וארגוני ידידים

ארגון ידידי צה"ל צפון אמריקה – FIDF – Friends of the IDF

"טקטי" לחיילים בכל החזיתות, ובו פרטי ביגוד והנעלה. אחת הפעילות ציינה: "בלי חיילי צה"ל לא הייתה מדינת ישראל. הם מסכנים את חייהם בשמנו ועבורנו, אני אעשה את חלקי כדי לתת להם אהבה ותמיכה במהלך השירות שלהם, ולוודא שיהיו להם הזדמנויות קדימה לאחר השירות".²⁴

במקביל לקמפיין התרמה גדול שבמסגרתו גויסו למעלה מ־35 מיליון דולר, הארגון פועל במרץ ב־20 הסניפים הפרוסים ברחבי ארצות הברית. הסניפים הללו ארגנו צעדות וכנסים רבים לצד עדכונים יומיים שמעבירים קצינים בכירים בצה"ל. הארגון סייע בהעברת משלוחים של ציוד

THE WEXNER FOUNDATION

קרן וקסנר – The Wexner Foundation

ואביגיל ולזלי ווקסנר, מייסדי הקרן, מתחו במכתב ביקורת, "על הליכה זהירה, ואמירות מעורפלות" בתגובתה של נשיאת האוניברסיטה, קלודין גיי להצהרה משותפת של יותר מ־30 קבוצות סטודנטים בהרווארד שלפיה ישראל היא האחראית לאלימות המתמשכת. "בהיעדר עמדה מוסרית ברורה, קבענו שבית הספר קנדי של אוניברסיטת הרווארד כבר אינו שותף מתאים לקרן וקסנר", נכתב במכתב של הקרן.²⁶

לאחר שותפות בת 34 שנה, הודיעה קרן וקסנר, המפעילה תוכניות הכשרה ופיתוח למגזר הציבורי בישראל, על הפסקת תרומותיה לאוניברסיטת הרווארד. במכתב ששוגר מטעם הקרן לחבר המשקיפים של הרווארד, הגוף השני בחשיבותו בארגון, נאמר: "אנחנו המומים ונגעלים לנוכח כישלונה העגום של ההנהלה לנקוט עמדה נחרצת נגד הרצח הברברי של אזרחים חפים מפשע".²⁵ הרבה אלקה אברהמסון, נשיאת הקרן, רענן אביטל, מנכ"ל הקרן בישראל

²⁴ מתוך אתר FIDF, <https://www.fidf.org> (אוחזר ב־13.11.2023).

²⁵ Rabbi B. Elka Abrahamson, "Letter to Harvard Board", The Wexner Foundation website, 16.10.2023, <https://www.wexnerfoundation.org/letter-to-harvard> (retrieved 8.11.2023); "קרן וקסנר תפסיק לתמוך בהרווארד, שסירבה לגנות גילויי תמיכה בחמאס", גלובס, 17.10.2023, <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001460330> (אוחזר ב־19.11.2023).

²⁶ Asher J. Montgomery, "Wexner Foundation Cuts Ties with Harvard After 'Dismal Failure' to Condemn Hamas", The

ארגונים חדשים

JGive

עמותות המציעות שירותי סעד, רווחה, ציוד, מזון ועוד לנפגעי המלחמה.²⁷ במהלך המלחמה הארגון הפך לאחת הפלטפורמות שאפשרו תרומה "אד-הוק" – תרומה ישירה של יהודים אמריקנים לאזרחים ישראלים, באמצעות קמפיינים אישיים וממוקדים.

בעקבות המלחמה ייסד ארגון JGive קרן חירום לסיוע לאומי לנפגעי המלחמה. התרומות, ש-20 אחוז מהן הגיעו מארה"ב, נועדו להיות מחולקות בישראל באמצעות ועדה ציבורית בראשות אלוף במיל' אליעזר שקדי. את התרומות, שהתקברו ל-20 מיליון ש"ח, אמורות לחלק לאזרחים

A Wider Bridge – AWB

אמריקנים של הקהילה הגאה אנחנו יודעים מה זה כשיש קיצונים אלימים שמנסים להרוג אותנו בגלל מי שאנחנו ומי שאנו אוהבים. [...] זה לחלוטין הכרחי שכלהט"ב ובני ברית אמריקנים נגנה באופן חד-משמעי את ההתקפות האכזריות של חמאס".

במהלך החודש הראשון למלחמה התמקד הארגון במתן הכשרות על ישראל למנהיגים ומנהיגות מהקהילה הגאה בארצות הברית. יותר מ-150 איש השתתפו בשלוש הרצאות שקיים הארגון עם מספר מנהיגים להט"ב מישראל ובשני מפגשים של בוגרי הארגון ובהכשרה שנפתחה בנושא אנטישמיות במרחבים פרוגרסיביים. אית'ן פלסון, מנכ"ל A Wider Bridge, אמר: "יש העולם של השישה באוקטובר ויש העולם של השבעה באוקטובר. הארגון נקרא כעת להתמקד בעיקר בחינוך מנהיגים להט"ב, כולל המנהיגים המרכזיים של הקהילה שלנו ששותקים מול האנטישמיות. כשתלמידים יהודים מתבצרים בחדרים, מנהיגים להט"ב קים לא יכולים להתחבא מאחורי טיעונים שזה מסובך או שיש שני צדדים. לעולם לא עוד, זה עכשיו".²⁹

מאז תחילת המלחמה נתונים להט"ב יהודים באמריקה במתקפה צולבת – מחד-גיסא מצד אנטישמים ששונאים אותם בשל יהדותם, ומאידך גיסא מצד חלק מהקהילה הגאה האמריקנית שהצטרף למחנה הפרוגרסיבי בהתנגדות לישראל. ארגון A Wider Bridge הוקם בעקבות הרצח בברנוער בשנת 2009, לאחר ביקור של מקים הארגון ארתור סלפיאן בישראל. לאחר המאורעות הקשים, סלפיאן ראה צורך בכך שליהודים להט"ב יהיו יותר הזדמנויות ליצור קשר ולהתחבר לישראל ולקהילה היהודית.²⁸ בחודש הראשון למלחמה, ועל רקע הפיצול בחברה הפרוגרסיבית הלהט"בית בארה"ב ביחס לישראל, הארגון יצא בתמיכה גורפת בזכותה של המדינה להגן על עצמה. באתר AWB נכתב: "ב-7 באוקטובר קבוצת הטרור חמאס פתחה במתקפה על מדינת ישראל ועל העם היהודי. התוצאה של מתקפה זו הייתה המוות הברוטלי של יותר מ-1,400 ישראלים – כולל ניצולי שואה וילדים – חטיפה של לפחות 200 בני ערובה, ומותם הטרגי של אינספור פלסטינים שהתפנותם נמנעה על ידי חמאס. אנטישמיות, הומופוביה וטרנספוביה באים ביחד. כלהט"ב ק וכבני ברית

Crimson, 17.10.2023, <https://www.thecrimson.com/article/2023/10/17/wexner-cuts-ties-harvard/> (retrieved 19.11.2023)

27 הנתונים באדיבות JGIVE.

"Our Mission", A Wider Bridge website, <https://awiderbridge.org/about> (retrieved 12.11.2023)

29 הנתונים מבוססים על שיחה עם אית'ן פלסון, מנכ"ל A Wider Bridge.

יוזמות נוספות

ישראלי שחי במיאמי, שארגן טורניר של "פאדל", ספורט שצובר פופולאריות בארה"ב, בהשתתפות ידוענים מוכרים כמו דיוויד בקהאם, פאלו מלדיני, ז'אן לוקה ואקי ורבים נוספים. הם החליטו לקיים טורניר צדקה ספונטני לטובת ישראל ובתוך ימים ספורים גייסו תרומות של מעל 150 אלף דולר.

פעילה בולטת נוספת היא שני גרנות-לובטון, מי שעד המלחמה הובילה את מטה המאבק של הישראלים בארצות הברית נגד המהפכה המשפטית. לצד הפעילים במחאה הובילה גרנות מספר מיזמי מחאה והזדהות עם החברה הישראלית – הקרנת תמונות החטופים על בניין האו"ם, הצבת שרשרת אנושית של אלף איש לקבלת משפחות החטופים בארצות הברית, "מיצג נעליים" להזכרת החטופים, מיזם בהשתתפותם של כ-100 אצנים במרתון ניו יורק שלבשו חולצות שעליהן תמונות החטופים.³⁰ גרנות אף ארגנה הפגנה מול מעונו של מזכ"ל האו"ם, אנטוניו גוטרש, בעקבות דבריו נגד ישראל בזמן המלחמה.³¹

ראוי להזכיר גם את מיצג "שולחן השבת הריק" – שולחן שבת ארוך וריק שמזכיר לצופים והצופות בו את החטופים, שאינם יכולים לסעוד כעת עם משפחתם. את המיזמים הללו, שחלקם אורגנו על ידי JCC [מרכזים קהילתיים יהודיים, מעין שילוב בין מתנ"ס לקאנטרי] מקומיים, אפשר לראות במקומות רבים בארצות הברית. באותו הקשר חשוב לציין גם את מחאת ה"סרטים הכחולים" שהוזכרה למעלה ושהיא חלק מן הקריאה הציבורית להשבתם של החטופים. סרטים אלו נעשו פופולאריים מאוד בקהילות היהודיות ברחבי ארצות הברית.

בשיח על העשייה המרשימה של מאות ארגונים יהודיים בארצות הברית למען ישראל בזמן המלחמה, חשוב לציין כי בכירים רבים בארגונים היהודיים בארה"ב הגיעו לישראל במהלך המלחמה. בהם אריק פינגרהאט, מנכ"ל ארגון הפדרציות היהודיות בצפון אמריקה; ראשי פדרציות רבים שהגיעו לכאן במשלחת סולידריות; ראש התנועה הרפורמית בארה"ב, הרב ריק ג'ייקובס ונשיא היברו יוניון קולג' (בית המדרש של התנועה), ד"ר אנדרו רייפלד; משלחת של רבנים בכירים בתנועה הקונסרבטיבית; ד"ר יהודה קורצר, נשיא מכון שלום הרטמן; ראסל רובינסון, מנכ"ל JNF-USA; רודה סמולו נשיאת הדסה ועוד עשרות אם לא מאות נוספים.

מלבד הארגונים הרבים שאזכרו בדו"ח זה ורבים אחרים שקצרה היריעה מלציין, חשוב להזכיר גם את היוזמות העצמאיות הרבות שהתקיימו במהלך החודש הראשון למלחמה. החשובה והמוכרת מכולן היא היוזמה להפצת תמונות החטופים: פוסטרים עם תמונותיהם של החטופים הופצו בקמפוסים וברחובות המרכזיים בערים בכל רחבי ארצות הברית. יש גם התארגנויות עצמאיות רבות – ממתנדבים שבעצמם שילמו עבור ציוד והטיסו אותו לישראל, דרך עצרות ספונטניות והפגנות לא מאורגנות ועד מיצגים מחאתיים.

אחת היוזמות הללו היא יוזמתו של רפי ג'יבלי, איש עסקים ישראלי-אמריקני שחי במיאמי, שהקים קבוצת ווטסאפ עם 300 מתנדבים מרחבי ארה"ב ואף מישראל, ויחד הצליחו לגייס מיליוני דולרים שכבר הועברו לחיילים ולתושבי הדרום. פעיל נוסף הוא רני גרינברג, גם הוא

30 דניאל אדלסון, "עד שהאחרון יחזור הביתה": המחווה במרתון ניו יורק למען החטופים בעזה, <https://www.wynet.co.il/>, 4.11.2023, <https://www.wynet.co.il/sport/article/sy3g008xmt> (אוחזר ב-19.11.2023).

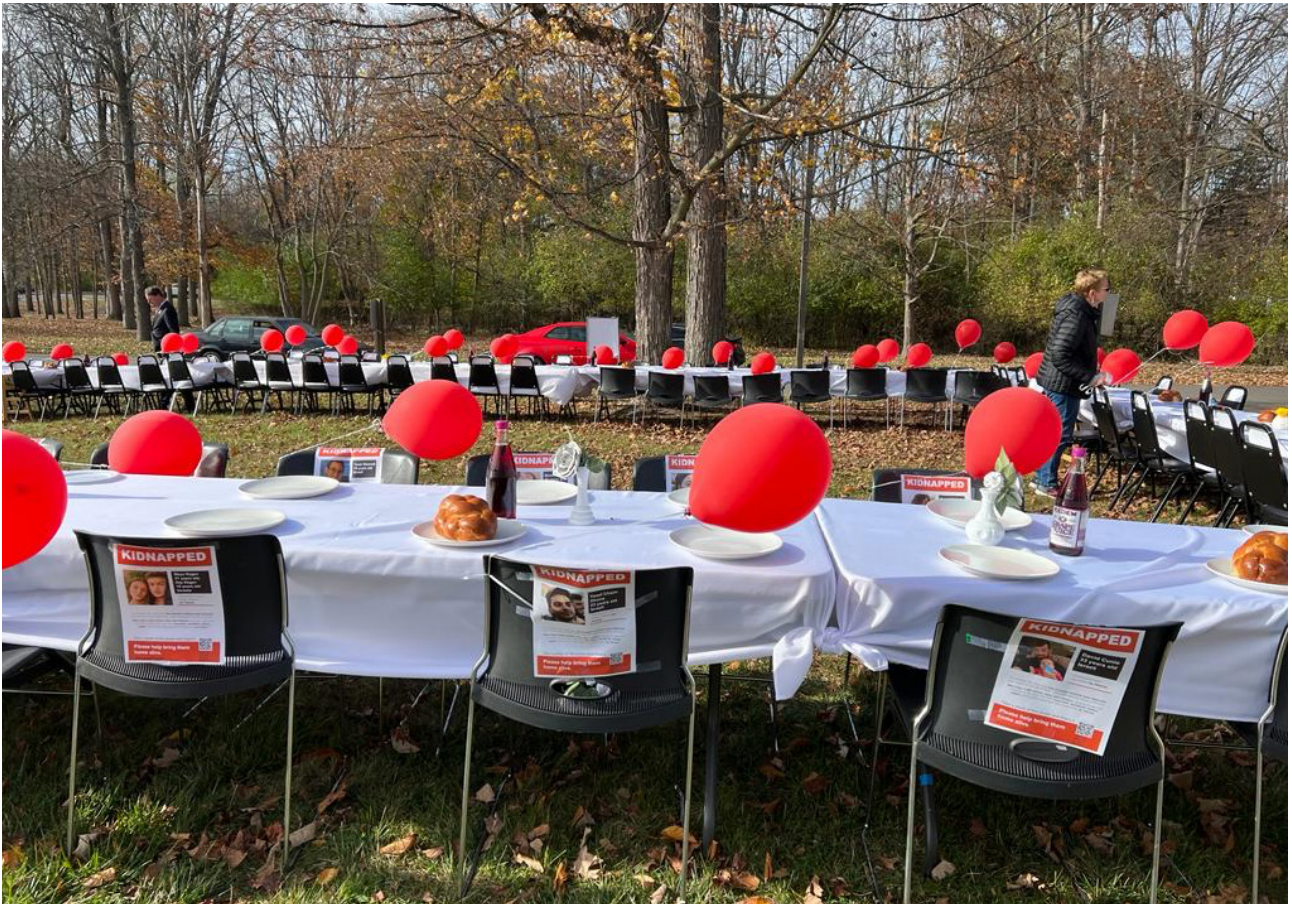
31 שני גרנות-לובטון, ציוץ ב-X (טוויטר לשעבר), 10.11.2023, https://twitter.com/ShanyGranot/status/1723013402941923633?ref_src=twsrc%5Egoogle%7Ctwcamp%5Eserp%7Ctwgr%5Etweet (אוחזר ב-19.11.2023).

דגלי ישראל בעיירה קונקורד, מסצ'וסטס. ככל הנראה יוזמה פרטית.
תמונה: רחל רז

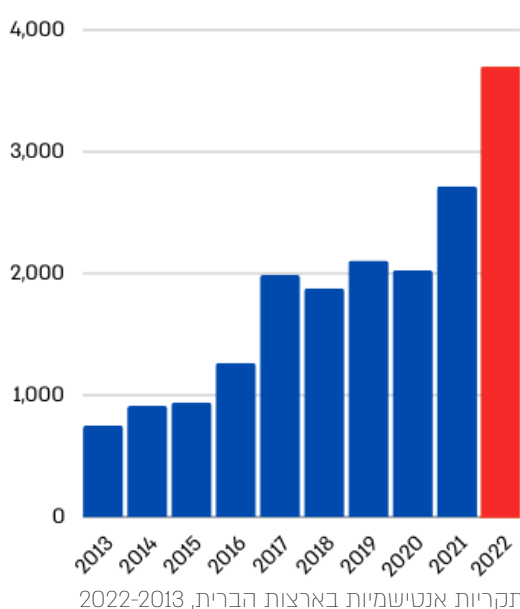
מיזם השולחנות באוניברסיטת מסצ'וסטס. תמונה: Junior at UMass

מיצג "שולחן שבת" ב-JCC of Greater Rochester. תמונה: Staci Henning

3.

גל האנטישמיות בעקבות מלחמה

עוד לפני המלחמה, היה מצב האנטישמיות בארצות הברית מעורר דאגה. בשנים האחרונות נרשמה עלייה בשנאה כלפי יהודים בצפון אמריקה. דוחות של הליגה נגד השמצה הראו עלייה דרמטית של 36 אחוז בתקריות אנטישמיות בשנת 2022, ועלייה של קרוב ל-50 אחוז בתקריות אנטישמיות בבתי הספר ובקמפוסים. מעשים של ונדליזם אנטישמי עלו ב-51 אחוז, ומספר התקיפות הפיזיות עלה ב-26 אחוז.¹ אלא שלא לאחר פרוץ מלחמת שמחת תורה 2023, השיאים המדאיגים הללו נשברו בקצב מהיר. על פי נתוני הליגה, במהלך החודש הראשון ללחימה חלה עלייה של 388 אחוז בהטרדות, בוונדליזם ובתקיפות אנטישמיות ברחבי ארצות הברית, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.²

בנתוני הליגה נגד השמצה ישנה גם התייחסות להכנות אנטי-ישראליות מאז שבעה באוקטובר. לפי התייעוד של הליגה, בלפחות 109 מהן נמצאה תמיכה מפורשת או מרומזת חזקה בחמאס או באלמות נגד יהודים בישראל. 109 תקריות אלו נכללות במכלול התקריות האנטישמיות של הליגה נגד השמצה.⁴

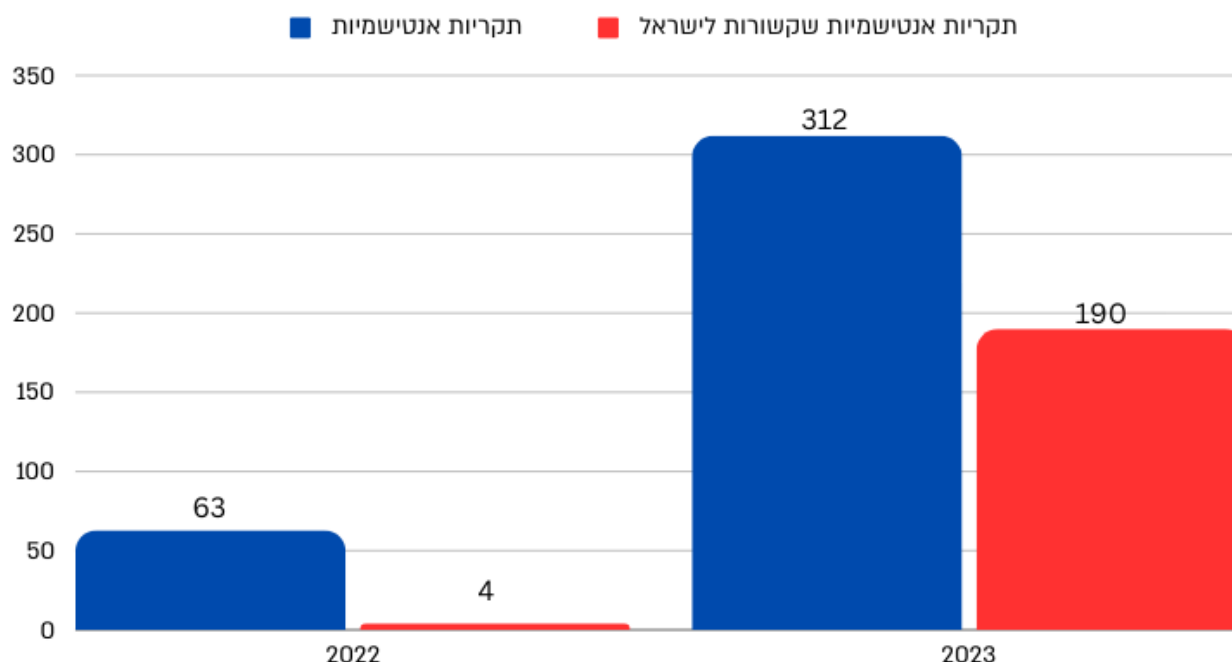
כך, בין השבעה באוקטובר 2023 לעשרים ושלושה בן, תיעדה הליגה נגד השמצה סך כולל של 312 תקריות אנטישמיות בארצות הברית, 190 מהן קשורות בקשר ישיר למלחמה המתחוללת בישראל. בתקופה המקבילה בשנה שעברה קיבלה הליגה 64 דיווחים על תקריות אנטישמיות, ארבע מהן בלבד קשורות לישראל.³

1 Anti-Defamation League, "Report: Audit of Antisemitic Incidents 2022," Anti-Defamation League website, 23.3.2023, <https://www.adl.org/resources/report/audit-antisemitic-incidents-2022> (retrieved 20.11.2023)

2 Anti-Defamation League, "ADL Records Dramatic Increase in U.S. Antisemitic Incidents Following Oct. 7 Hamas Massacre," Press Release, 24.10.2023, <https://www.adl.org/resources/press-release/adl-records-dramatic-increase-us-antisemitic-incidents-following-oct-7> (retrieved 20.11.2023)

3 שם.

4 שם.

הפגנה בווינגטון מול הבית הלבן. תמונה: Shutterstock

המקרים שנצרכו בזיכרון

הרכבת המרכזית של מנהטן, גראנד סנטרל סטיישן.⁵ עם זאת, חשוב לציין כי עמדתו של הארגון לא הייתה מרכזית בשיח היהודי בארצות הברית. כפי שטען אריק פינגרהאט, הנשיא והמנכ"ל האמריקני של ארגון הפדרציות היהודיות

בתקריות האנטישמיות והאנטי־ישראליות שזכו לתהודה במדיה וברשתות החברתיות, השתלטותם של מפירי סדר ומוחים מהארגון הרדיקלי־יהודי "קול יהודי לשלום" (Jewish Voice for Peace), הידוע בהתנגדותו לציונות, על תחנת

⁵ דניאל אדלסון, "יהודים כרו־פלסטינים שיתקו את תחנת גרנד סנטרל בניו יורק: 'תנו לעזה לחיות'", <https://www.ynet.co.il/news/article/s1ukkkqzt>, 28.10.2023, (אוחזר ב־19.11.2023).

"אני רוצה להיות ברור – 'קול יהודי' לשלום' – הוא לא חלק מהקהילה היהודית. העובדה שהם משתמשים ב'יהודי' בשם שלהם היא בזויה, הם לא חלק מהקהילה שלנו ולא מייצגים שום דבר. זה אחוז קטנטן, צריכים לגנות אותם"

בינלאומיות רבות טענו, בעקבות טענות חמאס, שישראל אחראית לו. זאת, אף שישראל טענה שמדובר בשיגור כושל של הג'יהאד האיסלאמי, ואף שנשיא ארצות הברית עצמו, ג'ו ביידן, הצהיר ש"לפי מה שראיתי ואני מבין, זה נעשה על ידי אחרים, ולא על ידכם" (כלומר – לא על ידי ישראל).⁹ גופי תקשורת רבים אף נמנעו, אף שהכירו בטעותם, לשנות את מסגור הידיעה או את הכותרות שהאשימו את ישראל, ובתודעה הציבורית נצרב המסר שישראל כביכול הפציצה את בית החולים והביאה למאות הרוגים.¹⁰ בעקבות הסיקור המוטען נגד ישראל והטענות שהיא האשמה בפיצוץ פרצו מחאות אלימות בעולם המוסלמי נגד ישראל,¹¹ וייתכן מאוד שאלו גם השפיעו על הלך הרוח האמריקני.

יורק טיימס" אף דווח על "קמפיין מקביל", שהציג תמונה או תמונות של חטופים עם הכיתוב "כובשים" – בהם תמונה של הילדה החטופה בת השמונה, אלה אליקים.¹² הסערה סביב הסרת מודעות החטופים הייתה כה גדולה ששתיים מאותן "מסירות מודעות" הגיעו לשער עיתון הניו יורק פוסט, שבו נכתב: "ללא שמץ הגינות".¹³

JFNA, ב"דיעות אחרונות": "אני רוצה להיות ברור – 'קול יהודי לשלום' – הוא לא חלק מהקהילה היהודית. העובדה שהם משתמשים ב'יהודי' בשם שלהם היא בזויה, הם לא חלק מהקהילה שלנו ולא מייצגים שום דבר. זה אחוז קטנטן, צריכים לגנות אותם".⁶ אירוע נוסף שנצרב בזיכרון בחודש הראשון למלחמה, אך נכון לזמן כתיבת שורות אלו טרם ברור אם התרחש על רקע אנטישמי, הוא הרצח של סמנת'ה וול, הנשיאה של קהילת בית כנסת בדטרויט. מספר ימים לאחר הרצח טענה המשטרה בעיר שהרקע למעשה לא היה אנטישמי,⁷ אך יש לו חשיבות באווירה הציבורית האמריקנית בזמן המלחמה, והוא מגביר את החשש לפעולות דומות על רקע אנטישמי. יש להזכיר גם את פול קסלר, מפגין יהודי בן 69, שהוכה למוות בהיתקלות עם מוחים פרו־פלסטיניים בלוס אנג'לס. "הוא לא חיפש צרות", סיפר הרב ארי אברבך, רב קהילת טמפל עץ חיים בת'אוזנד אוקס שבה היה חבר קסלר; "הוא הפך לסמל למשהו גדול יותר", הוסיף בריאיון ב"לוס אנג'לס טיימס".⁸

חשוב להזכיר בהקשר זה גם את הסיקור המוטען ברשתות התקשורת הבינלאומיות שעודד ותרם להלך הרוח האנטי־ישראלי. בלטה במיוחד התקרית של הפיצוץ בבית החולים אל־אהלי ברצועה, אשר רשתות שידור

הקרב על תמונות החטופים

נושא אחר שצבר פופולאריות גם ברשתות החברתיות, הוא הניסיון של פרו־פלסטינים ותומכי חמאס להסיר את הפוסטרים עם תמונות החטופים שנתלו במקומות ציבוריים ברחבי ארצות הברית. הנושא עורר סערה בעקבות סרטונים שעלו לרשתות החברתיות ושהציגו אנשים המנסים להסיר את המודעות שנשאו את שמות החטופים, ושהתעמתו עם מי שניסו למנוע זאת מהם. ב"ניו

- 6 עופר צ'זיק, "המערכה של יהדות אמריקה", **ידיעות אחרונות**, 24 שעות, 22.10.2023, עמ' 2-3.
- 7 Julie Bosman, "'Persons of Interest' Identified in Killing of Detroit Synagogue Leader, Police Say", *New York Times*, 23.10.2023, <https://www.nytimes.com/2023/10/23/us/detroit-synagogue-samantha-woll-killing.html> (retrieved 19.11.2023)
- 8 Grace Toohey, "'He has become a symbol': Paul Kessler mourned as questions about his death haunt community", *Los Angeles Times*, 11.11.2023, <https://www.latimes.com/california/story/2023-11-11/la-me-paul-kessler-thousand-oaks-death-shock-fear> (retrieved 19.11.2023)
- 9 איתמר אייכנר, יובל קרני, יואב זיתון, רועי רובינשטיין, מאיר תורג'מן, אלכסנדרה לוקש ושרון כידון, "ביידן הצהיר לצד נתניהו: 'נראה שלא אתם אחראים לפיצוץ בביה"ח בעזה"', **ynet**, 18.10.2023, <https://www.ynet.co.il/news/article/rjodcj6bt> (אוחזר ב-19.11.2023).
- 10 דניאל בטיני, "ביגדת התקשורת", **ידיעות אחרונות**, 20.10.2023, עמ' 6.
- 11 Kathleen Magramo, Jomana Karadsheh and Mohammed Tawfeeq, "Gaza hospital explosion sparks anger and protests in Arab countries", *CNN*, 18.10.2023, <https://edition.cnn.com/2023/10/18/middleeast/gaza-hospital-blast-middle-east-protests-intl-hnk/index.html> (retrieved 19.11.2023)
- 12 Katherine Rosman, "How Posters of Kidnapped Israelis Ignited a Firestorm on American Sidewalks", *The New York Times*, 1.11.2023, <https://www.nytimes.com/2023/10/31/nyregion/israel-gaza-kidnapped-poster-fight.html> (retrieved 19.11.2023)
- 13 רן בוקר (ranboker@), "כך ייעשה לאישה שתלשה מודעות של חטופים ישראלים", תמונה מאינסטגרם, 3.11.2023, <https://www.instagram.com/ranboker/>

מתוך הטוויטר של חברת מועצת העיר ניו יורק, Julie Menin

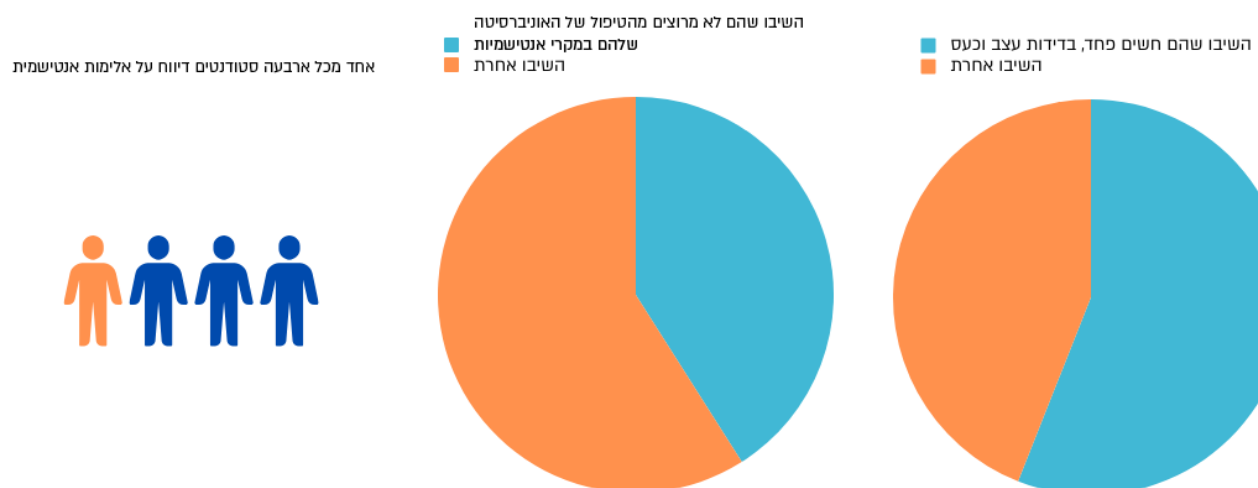

מתוך האינסטגרם של רן בוקר לעיתון, וקרדיט

הקמפוסים – הנקודה המדאיגה מכולן

מהסטודנטים היהודים דיווחו על אלימות או על פעולות שנאה בקמפוס שלהם בעקבות אירועי השבעה באוקטובר. רק 41 אחוז מהסטודנטים היהודים דיווחו שהם מרוצים מתגובת האוניברסיטה שלהם לאירועים האנטישמיים והאנטי-ישראליים סביבם.¹⁴

אך האירועים האנטישמיים שנצרכו בתודעה הציבורית במיוחד, היו אלו שאירעו בקמפוסים ברחבי ארצות הברית. הדבר תואם גם את הנתונים – כפי שציין מנכ"ל ארגון הסטודנטים הלל, אדם לימן, בסקר שקיים הארגון נמצא כי 56 אחוז מהסטודנטים היהודים בקולג'ים בארה"ב דיווחו שהם מפוחדים, מבודדים, מרגישים כועסים ועצובים. רבע

¹⁴ <https://www.jta.org/2023/10/30/ideas/college-leaders-must-act-to-protect-students> (retrieved 19.11.2023). Adam Lehman, "College leaders must act to protect students", Jewish Telegraphic Agency, 30.10.2023, <https://www.jta.org/2023/10/30/ideas/college-leaders-must-act-to-protect-students> (retrieved 19.11.2023).

דבורה ליפסטאדט. דיוקן רשמי, מחלקת המדינה האמריקאית

שיתוף הפעולה שלה עם בית הספר לממשל של אוניברסיטת הארוורד, שבמסגרתו בכירים בישראל (בהם הרמטכ"ל לשעבר יאיר כוכבי, ראש השב"כ רונן בר ועוד), הגיעו ללמוד באוניברסיטה בשלושים השנה האחרונות.¹⁹

באירועי השנאה שעלו לתודעה הציבורית, בלטו במיוחד אלו שאירעו באוניברסיטת קורנל, אוניברסיטה פרטית וחברת ליגת הקיסוס (Ivy League), שנחשבה עד כה לאחת האקדמיות הטובות בעולם. בעקבות פרסומים ברשת החברתית שאיימו "לירות" על המרכז היהודי בקמפוס, והודעות אחרות שהגיעו אל האוניברסיטה שבהן נכתב: "רשע יהודי", "יהודים צריכים למות" ו"להרוג יהודים" – ביטלה קורנל שיעורים. הם הסבירו את החלטתם ב"לחץ היוצא מגדר הרגיל" שנגרם מן האיומים.¹⁵ אירוע אחר שגם הוא התרחש באקדמיה, היה כשסטודנטים יהודים התבצרו בספריית קופר קולג' במנהטן, בשל ניסיון של מפגינים פרו-פלסטינים לפרוץ למקום ולתקוף אותם. בתיקוד שפורסם בתקשורת הישראלית ניתן לראות את המפגינים דופקים על הדלת וצועקים קריאות גנאי.¹⁶ במקרה אחר, דרש מרצה מסטנפורד מסטודנטים יהודים לעמוד בפינת הכיתה, כיוון ש"זה מה שישראל עושה לפלסטינים".¹⁷

האירועים הללו בקמפוסים לא נותרו ללא מענה. בעקבות התגובה הרפה של אוניברסיטת הארוורד לאנטי-ישראליות ואנטישמיות בקמפוסים, בעלי ההון עידן ובתיה עופר הודיעו שיפסיקו לתרום כסף לאוניברסיטה ויעזבו את הוועד המנהל שלה, וביטלו תרומה של 8 מיליון דולר שהיו אמורים להעניק למוסד.¹⁸ על רקע דומה הודיעה גם קרן וקסנר שתפסיק את

תגובות והממשל האמריקני

בעת הזו. המכתב נחתם בקריאה, "לעולם לא עוד" זה עכשיו!²⁰ ראש ה-FBI הנוכחי, כריסטופר ריי, התייחס למצב בדיון בסנאט, וטען כי האנטישמיות בארה"ב מגיעה ל"רמות היסטוריות". לדבריו, אף שהקהילה היהודית בארה"ב מונה רק כ-2.4 אחוז מכלל האוכלוסייה, היהודים משמשים מטרה ל-60 אחוז מפשעי השנאה על בסיס דת.²¹

התגובה של הממשל האמריקני לעלייה באנטישמיות הייתה חד-משמעית ותומכת: בהצהרה משותפת של השגרירה המיוחדת של הממשל האמריקני למאבק לאנטישמיות, פרופ' דברה ליפסטאדט, יחד עם נציגים למאבק באנטישמיות ממקומות שונים באירופה ובישראל, קראו "לכל הממשלות להעריך את הצרכים ולספק את הסיוע הביטחוני הדרוש שקהילות יהודיות דורשות

Michael Masters, "Violent antisemitism forced Cornell to cancel classes. Enough is enough.", The Hill website, 3.11.2023, <https://thehill.com/opinion/education/4290175-violent-antisemitism-forced-cornell-to-cancel-class-es-enough-is-enough> (retrieved 19.11.2023)

16 יונה לייבזון, "ארה"ב: מפגינים פרו-פלסטינים ניסו לפרוץ לספרייה – סטודנטים יהודים התבצרו במקום | תיעוד", N12, 26.10.2023, https://www.mako.co.il/news-world/2023_q4/Article-c6cb01c33096b81026.htm (אוחזר ב-19.11.2023).

17 ציפי שמילוביץ, "החזית האקדמית", ידיעות אחרונות, 15.10.2023, עמ' 18-19.

18 שם.

19 טלי חרותי-סובר, "קרן וקסנר נפרדת מהרווארד: 'המומים נוכח כישלון האוניברסיטה לנקוט עמדה ברורה'", The Marker, 16.10.2023, <https://www.themarker.com/news/2023-10-16/ty-article/0000018b-396c-d0ac-a39f-b96e62150000> (29.11.2023).

20 Ambassador Deborah Lipstadt, Special Envoy To Monitor And Combat Antisemitism, "Joint Statement of Special Envoys and Coordinators Combating Antisemitism", Joint Statement, 6.11.2023, <https://www.state.gov/joint-statement-of-special-envoys-and-coordinators-combating-antisemitism> (retrieved 19.11.2023)

21 Max Matza, "FBI director warns antisemitism in US reaching 'historic levels'", BBC News, 1.11.2023, <https://www.bbc>

הכיתוב "Free Palestine" והביעו עמדות אנטי־ישראליות. דהן סיפר בריאיון שהוא רואה בעובדים שלו משפחה ועד כמה התאכזב מעזיבתם. לדבריו, "אמרתי 'בואו נשב לארוחת ערב. בואו נענה על שאלות. בואו נלמד'". הוא ציין כי "הצוות שלנו צעיר, ליברלים, תלמידי קולג'. הם חושבים שהם יודעים הכול, שאנחנו תומכים בג'וניסיד, בקולוניאליזם. הם מכירים את מילות המפתח האלה, אבל הם לא יודעים מה משמעותן". בעקבות העזיבה ההמונית, רבים בקהילה היהודית התגייסו לתת יד ולעזור לבית הקפה. לפי הכתבה ב"ניו יורק פוסט", לקוחות הגיעו בהמוניהם לפרגן ולפני בית הקפה השתרך תור ארוך בכל שעות היום. הלקוחות שבאו לא רק קנו קפה, אלא אף השתתפו בשיטפת כלים וניקיון הרצפה.²³

נוסף על התגובה הרשמית לנוכח התקריות האנטישמיות, ארגונים ופעילים עצמאיים רבים התגייסו כדי למנוע אלימות ושנאה – כמה מהם כבר אוזכרו בדיווח זה. ביוזמות הנוספות שקמו בזמן המלחמה קבוצת הפייסבוק "אימהות נגד אנטישמיות בקמפוסים", שצברה עשרות אלפי חברים בתוך ימים ספורים. בקבוצה משתתפות אימהות את ה"חרדות שלהן בזמן שאפילו הבית הלבן תאר עלייה 'גרועה' בתקריות אנטישמיות".²² מקצת היוזמות הללו עסקו בהתמודדות יום יומית ממש. כך למשל במקרה של בית הקפה Caffè Aronne במנהטן, שעמד לסגור את שעריו לאחר שחמישה מעובדיו התפטרו על רקע תמיכתו של הבעלים אארוֹן דהן בישראל וגיוס כספים עבורה לאחר השבעה באוקטובר. לדברי דהן, העובדים אף הגיעו לעבודה כשהם עונדים סיכות עם

'איך להתגבר על השנאה': מחשבות ותגובות על עליית האנטישמיות "מעולם לא חשבתי שאשמע בעירי את הקריאות יהודי מלוכלך" – ג'יי רודמן

לתקופות חשוכות בהיסטוריה. אחד מחבריו היהודים הותקף בהרווארד, ובמהלך הסיור בקמפוסים חזרו ושמעו קריאות נגד יהודים ונגד ישראל. את גל השנאה אני מרגיש גם בבית, בבוסטון, שבה הקהילה היהודית פורחת ומשגשגת והיא אחד המעוזים המובהקים והמרכזיים של האוכלוסייה הליברלית. מתוך הרצון להעלות את המודעות למצב החטופים הישראלים נתלו מודעות להשבתם ברחבי העיר, אך זמן קצר לאחר שנתלו נחרדנו לגלות כי כל השלטים הוסרו. כל זאת נעשה בחסות העירייה, בהחלטה שהתקבלה בחשאי לפני כניסת השבת, כדי שלא נתקומם ולא נוכל לבטלה. הרגשות השוררים בקהילה היהודית הם של בלבול ופחד, ואף כעס על סטירת הלחי הכואבת שאנו חווים. היהודים האמריקאים הם ליברלים ברובם, ומעורבים בקידום מטרות של זכויות אדם, וכעת חשים שאלה שנאבקנו לצידם על אותם ערכים ליברליים במשך שנים נטשו אותנו במערכה.

מעולם לא חשבתי שאחשוש להלך ברחובות השכונה שבה אני חי, שאפחד לשלום ילדי כשהם יוצאים מפתח הבית, שאשמע ברחובות עירי קריאות "יהודי מלוכלך" ושכל אחד מקרובי עלול להיכגע רק בשל היותו יהודי. אומנם ההנהגה האמריקאית הרשמית תומכת בישראל, אך הקול שעולה מן השטח הוא אחר, וחד בקריאות Free Palestine ובמתן לגיטימציה למעשי החמאס. כבר לאחר הטבח של 7.10 עלו קולות בולטים מהאזורים הפרוגרסיביים ביותר של ארה"ב – האוניברסיטאות – שהאשימו את ישראל בנעשה. עם זאת, לא היה ניתן לצפות את ממדי הגל שסחף את ארה"ב, והוכיח אחת ולתמיד שאנטי־ציונות היא אנטישמיות. החודש היה אמור להיות ציון דרך לבני, שנסע לניו יורק לסיור אוניברסיטאות. בתרבות האמריקנית נחשב הסיור לאירוע מכריע ורב־משמעות, שבו צעירים מקבלים הצצה לשלב הבא בחייהם. עבור בני זו הייתה הצצה לסיוטים הגדולים ביותר של כל יהודי וישראלי בתפוצות, תזכורת

[com/news/world-us-canada-67281042 \(retrieved 19.11.2023\)](https://www.jta.org/2023/11/03/united-states/mother-against-campus-antisemitism-a-new-facebook-group-and-movement-has-42k-members-and-counting?utm_source=JTA_Ma-ropost&utm_campaign=JTA_Sunday_Features&utm_medium=email&mpweb=1161-64109-526408)

Philissa Cramer, "Mothers Against College Antisemitism, a new Facebook group and movement, has 42K members and counting", Jewish Telegraphic Agency, 3.11.2023, https://www.jta.org/2023/11/03/united-states/mother-against-campus-antisemitism-a-new-facebook-group-and-movement-has-42k-members-and-counting?utm_source=JTA_Ma-ropost&utm_campaign=JTA_Sunday_Features&utm_medium=email&mpweb=1161-64109-526408 (retrieved 19.11.2023)

Reuven Fenton and Alyssa Guzman, "Jewish community offers to work shifts to support UES cafe after pro-Palestinian baristas walk out: 'Think they know everything'", New York Post, 7.11.2023 <https://nypost.com/2023/11/07/metro/jewish-community-shows-in-droves-to-support-ues-cafe-after-pro-palestinian-baristas-walk-out/> (retrieved 19.11.2023)

דמוקרטיים המפצים שנאה נגד יהודים. ערכי והאמונה שלי בצדקת הדרך לא השתנו, אם כי חשוב להבין מי הם השותפים האמיתיים שלנו לדרך וכיצד רותמים את אותם הערכים לדרך חדשה. לא אעזוב את ביתי בארה"ב בעקבות המאורעות, אך לאחר שהקרקע מתחת לרגלי הקהילה שלי רעדה כל כך והשורשים שלה נעקרו, אני לא בטוח שאוכל לומר את אותו הדבר באשר לילדיי.

גיי' רודמן הוא נשיא קרן משפחת רודמן. פורסם לראשונה ב"גלובס", 17.11.2023

למרות התגייסותנו לקידום צדק חברתי, סוגו היהודים בתנועות ה-"Woke" כלבנים, כמדכאים וככובשים. אותן קבוצות שהיינו לצידן חוזרות על תעמולה אנטי-יהודית במסווה של ביקורת אנטי-ישראלית, הנשענת על שקרים ועל אנטישמיות, תוך פגיעה בוטה באזרחים רק בשל יהדותם. הביטחון האישי שלנו נפגע וכבר שמעתי מיהודים רבים על רצונם להוציא רישיון נשק פרטי.

אני רוצה להאמין שאיננו בנקודת האל-חזור, אך זהו זמן חשוב לתנועה הליברלית. זו חייבת להיות הזדמנות לשינוי ולתיקון, רגע לכייל מחדש את המצפן הערכי של הציבור הליברלי בארה"ב ולהקיא מתוכו את הגורמים האנטי-

"מה יעשו הסטודנטים היהודיים? העלייה בשנאה בקמפוסים והשאלות הפתוחות", ד"ר שרה הירשהורן

"סטודנטים למען צדק בפלסטין", אל לא ברור כמה זה ישנה את האווירה הפוליטית בקמפוסים. האקט של איסור פעילות יוצר תפיסה שזכות הביטוי של הפלסטינים, ערבים ומוסלמים תיפגע על ידי המאבק באנטישמיות. ישנו גם חשש שהמגבלות שהטילו האוניברסיטאות יהפכו ליותר סמליות מאשר מעשיות. לא ברור אם הן באמת ימנעו את פעילותן של קבוצות הסטודנטים, מלבד ההפסד של מימון סמלי שמועדונים "רשמיים" מקבלים מהאוניברסיטה. הקבוצות אמנם יאבדו את הזכות לפעול במתקני הקמפוס, אך הן יכולות להעביר את הפעילות אל מחוץ לקמפוס או לאינטרנט. עדיף היה אם האוניברסיטאות היו אוסרות שיח אלים המעודד את השמדת ישראל, וסיסמאות כגון "מהים עד הנהר" (כלומר – קריאה להקמת מדינה פלסטינית מהים התיכון ועד הירדן, מה שהלכה למעשה מהווה קריאה להשמדת מדינת ישראל), או "אינתיפאדה לנצח!" ועדיין, בהיעדר חינוך בקהילה שיסביר מדוע סיסמאות אלו הן פוגעניות ואלימות – פעולות כאלה צפויות גם הן לעורר התנגדות על רקע החשש לחופש הביטוי.

הפעילות החינוכית הנחוצה הזו היא המבחן הברור ביותר לפעילותן של האוניברסיטאות כיום. רבים הצביעו על אידיאולוגיית ה"התעוררות" (woke), שאמצה מושגים כמו קולוניאליזם התיישבותי, אלימות מדינתית, ג'נוסייד, ומונחים חד-צדדיים אחרים לתיאור הסכסוך הישראלי פלסטיני, כזו שאחראית לשיח אנטי-ציוני ואנטישמי אלים. זאת בנוסף לאנטישמיות סמויה המוטבעת במבנה החדש של שיח פוליטיקת הזהויות של "מדכאים נגד קורבנות".

לא ברור מה יהיה העתיד, הכללי בכלל והמוסרי בפרט, של האוניברסיטאות באמריקה אחרי סוף המלחמה. אולם הסוגייה הדחופה ביותר הוא השאלה כיצד יוכלו קמפוסים להפחית את המתרחשות עד להתייצבות המצב במזרח התיכון. הצורך העיקרי הוא להבטיח את ביטחונם של סטודנטים, מרצים ואנשי צוות יהודים וישראלים בקמפוסים. חלק מהאוניברסיטאות הקימו צוותי משימה לטיפול באנטישמיות (בהן הארוורד, נורת'ווסטרן, אוניברסיטת פנסילבניה), ואחרות הודיעו על הקמת מרכזים חדשים לחקר האנטישמיות (NYU), אך ההשפעה של התוכניות החדשות הללו לא תהיה מיידי. בקמפוסים מסוימים שכרו שומרים חמושים או מלווים עבור הסטודנטים, כדי שיוכלו להגיע בשלום לכיתות (MIT) או לארוחות שבת (נורת'ווסטרן). הנהלת האוניברסיטאות חייבת לנקוט בצעדים תקיפים יותר כדי להבטיח שיהודים ותומכי ישראל מקהילת הקמפוס יוכלו ללמוד ולחיות באוניברסיטה בבטחה. למרבה הצער, בסיטואציה הנוכחית זה לא ברור מאליו.

יש לציין שהייתה גם נסיגה בתמיכה בתוכניות להגנה על סטודנטים יהודיים מצד מי שתומכים ב"חופש הביטוי" של פלסטינים ומודאגים מאיסלאמופוביה. כך קרה למשל בקולומביה, בהארוורד ובנורת'ווסטרן. הגם שאלו סוגיות חשובות, הן לא קשורות למאבק בשנאת יהודים. חשוב להבהיר כי הגנה על קהילת הקמפוס מפני אנטישמיות איננה נתונה למשא ומתן.

חלק מהקמפוסים אסרו על פעילות קבוצות ארגון

האזרח. היוזמות הללו אמנם מוציאות את הטיפול בנושא מידי הנהלת האוניברסיטאות, אך הן מלאות בכוליטיזציה, וממילא הן עשויות לטפל רק בהיבטים המשפטיים, אך לא האידיאולוגיים או המוסריים, של התופעה.

בהתחשב במציאות הזו, השאלה האם סטודנטים יהודים וציונים ימשיכו לבחור במוסדות אקדמיים אלו גם בעתיד נותרת פתוחה. אוניברסיטאות יהודיות כמו "ישיבה יוניברסיטי" ואוניברסיטאות קתוליות ואוונגליסטיות החלו לקדם את עצמן כמי שמציעות כביכול מקום בטוח לסטודנטים יהודיים. תורם אחד אף הציע לממן את שכר הלימוד לסטודנטים באוניברסיטאות אמריקניות שיבואו להשלים את לימודי התואר הראשון שלהם בישראל. זהו בלי ספק קו פרשת המים בהשכלה הגבוהה באמריקה.

ד"ר שרה הירשהורן היא ומרצה בתוכנית רודמן ללימודי יהדות ארצות הברית באוניברסיטת חיפה וחוקרת במרכז קומפר לחקר האנטישמיות העכשווית

אך נדמה שמנהלי האוניברסיטאות לא היו מעוניינים עד כה להתעמק בשאלה מדוע תוכניות הלימוד וההכשרה באוניברסיטאות העוסקות בגיוון, שוויון והכלה, נכשלו בלהכיל סטודנטים יהודים. אוניברסיטת הארוורד הודתה לאחרונה שאנטישמיות אפילו לא הייתה מתוכנית ההכלה והגיוון שלה! הם גם לא שאלו את עצמם האם השיח הפופולארי והרווח הזה באקדמיה, הפך להיות מדיה, ובעצם לחלק מהבעיה ולא מהפתרון.

עם זאת, בהינתן ההגנה של שיטת הקביעות על מרצים והמחויבות של הממשל לחופש האקדמי שלהם, יהיה כמעט בלתי אפשרי לבטל את התוכניות הללו. אוניברסיטאות יוכלו לנסות להקים מסגרות לימוד חדשות ולהשפיע על תכני הלימוד, אך יהיה קשה לקדם זאת בשל ההתנגדויות מצד סגל אקדמי. לאחרונה צצו יוזמות למאבק באנטישמיות בקמפוסים באמצעות כלים מהמערכת המשפטית או הפוליטית, כמו תביעות נגד אפליה, חוקים נגד פשעי שנאה והגשת תלונה על פגיעה בחוק זכויות

4.

הקהילות הדתיות באמריקה במלחמה

– 33 אחוז – השיבו שאינם משתייכים לזרם מסוים ו-17 אחוז ציינו שהם משתייכים לזרם הקונסרבטיבי. 9 אחוז הצהירו על היותם אורתודוקסים ו-4 אחוז הצהירו שהם נמנים עם זרמים אחרים. על פי הסקר, האורתודוקסים הם הקבוצה המחויבת ביותר הלכתית והמחויבת ביותר רגשית לישראל, ואילו רפורמים וקונסרבטיבים תוארו כ"נוטים להיות פחות שומרי מצוות בדרכים מסורתיות, כגון שמירת כשרות והגעה לטקסים דתיים, אבל רבים בקבוצות הללו משתתפים בפעילות יהודית תרבותית, ורובם קשורים לפחות במידת מה לישראל". כמו כן, צוין בסקר כי רק 48 אחוז מהיהודים הצעירים מתחת לגיל 30 תיארו את עצמם כקשורים רגשית לישראל מאוד או במידה מסוימת, בהשוואה לכשני שלישי בקרב יהודים בני 65 ומעלה.¹

כדי להבין את הסיפור של יהדות אמריקה, בייחוד במלחמה, צריך להסתכל גם דרך העדשה של הקהילות הדתיות. מרבית הקהילות הדתיות מכלל הזרמים התגייסו התגייסות מוחלטת למען ישראל – בתרומות, בהשתתפות בעצרות תמיכה, בקמפיינים משותפים – אך גם בתפילות ובעבודה קהילתית. בפרק זה מובאים ראיונות שקיימנו עם רבנים מכלל המנעד הדתי ברחבי ארצות הברית וכן קטעים מראיונות אחרים שפורסמו בעיתונות במהלך החודש הראשון למלחמה.

כרקע לדיון יש לציין כמה נתונים חשובים: על פי סקר מכון Pew שנערך בשנת 2020, התנועה הרפורמית עדיין מייצגת את רוב יהדות אמריקה – עם 37 אחוז מהיהודים באמריקה שהזדהו עימה. עם זאת, מספר גדול של יהודים

1 ראו את מחקר מכון Pew משנת 2020 והעיסוק הנרחב בו בזרמים הדתיים ביהדות אמריקה: "Jewish Americans in 2020", Pew Research Center, 11.5.2021 <https://www.pewresearch.org/religion/2021/05/11/jewish-americans-in-2020/> (retrieved 19.11.2023)

התנועה הרפורמית

הרב ג'וש ווינברג, נשיא ארצה (ARZA) וסמנכ"ל התנועה הרפורמית האמריקנית (URJ)

תאריך הריאיון: 9.11.2023

מה עשו התנועה הרפורמית וקהילות רפורמיות בארה"ב למען ישראל בחודש הראשון?

"לא תופסים את העניין שהיהודים הם עם ויש להם זכות להגדרה עצמית".
ג'וש ווינברג

תמונה: באדיבות ה-URJ

"אנחנו מאוד עסוקים בגיוס כספים. הצטרפנו כתנועה לקמפיין היותר גדול של JFNA, התרומות שלנו מגיעות דרכם. ריק ג'ייקובס, נשיא התנועה, נסע לארץ לתת תמיכה כמה שיותר רחבה בישראל. כמו כן אנחנו מתראיינים ומדברים המון עם התקשורת המקומית פה כדי לייצג את הקהילה היהודית, לתת... יש לי קצת סלידה מהמושג "הסברה", אבל להעביר את המסרים, לתת הסבר הגיוני על מה שקורה. אנחנו פעילים גם בזירה

הפוליטית עם נבחרי ציבור. פעלנו לעודד את הסנאט לאשרר את מינויו של ג'ק לו לשגריר החדש לישראל, ויצאנו נגד קולות שתומכים בחמאס. היה לנו חשוב שיהיה צוות אמריקני בישראל, שהעמדה תהיה מאוישת בזמן מלחמה. זה חשוב גם בשיח היומיומי בין ממשלת ישראל לממשלת ארה"ב – אני חושב שאנחנו צריכים להודות לממשל עכשיו על כל מה שהם עושים ועל התמיכה והחיבוק הגדול שקיבלנו מביידן וממזכיר המדינה. זה פשוט לא יאומן. הוא הביא שתי נושאות מטוסים למזרח התיכון, וזה מאוד חשוב.

אנחנו פועלים גם בזירה הקהילתית – מארגנים אירועים, נותנים תמיכה למנהיגים ומנסים לספק משאבים וזוויות חדשות. אנחנו שותפים מרכזיים בעצרת הגדולה שמתוכננת בווינגטון בשבוע הבא. אנחנו מצפים שכל הקהילה היהודית הרחבה תפגין נוכחות ועוצמה".

לגבי תרומה כספית, קשה לי לנקוב במספרים, כי JFNA הם אלה שמרכזים את כל התרומות מהקהילות שלנו. אנחנו יודעים שבבתי הכנסת

פעלנו לעודד את הסנאט לאשרר את מינויו של ג'ק לו לשגריר החדש לישראל, ויצאנו נגד קולות שתומכים בחמאס. היה לנו חשוב שיהיה צוות אמריקני בישראל, שהעמדה תהיה מאוישת בזמן מלחמה. זה חשוב גם בשיח היומיומי בין ממשלת ישראל לממשלת ארה"ב – אני חושב שאנחנו צריכים להודות לממשל עכשיו על כל מה שהם עושים ועל התמיכה והחיבוק הגדול שקיבלנו מביידן

יש תמיכה רחבה, ואנו מגייסים תרומות גם לתנועה הישראלית ולפעילויות שלה ולקהילות הרפורמיות בישראל. בקהילה שלי יש חברת קהילה ששני הדודים שלה מכפר עזה חטופים, אז החלטנו לתמוך בקיבוץ כפר עזה, כי רצינו להפוך את זה לעניין יותר אישי. הרבה מהקהילות עשו מאמצים לדרוש להחזיר את החטופים. הרבה קהילות השתתפו במיזם הסרט הצבוע בכחול, או הציבו את שולחן השבת הריק, כמו בתל אביב, וגם תרמו למטה המאבק למען החטופים. אנחנו מנסים לאמץ משפחות חטופים כדי לתת מודעות לזה. היו גם קהילות שהזמינו משפחות של חטופים לדבר, ואנחנו שותפים לאירועים הקהילתיים שמארגנות הפדרציות".

מה מייחד את היחס בתנועה הרפורמית בכל הנוגע למלחמה כעת בישראל?

"אני חושב שיש לישראל תמיכה רחבה בקרב התנועה. יש לנו בתנועה שלנו, ברוך השם, ספקטרום רחב בכך האידיאולוגי והפוליטי, ורואים אנשים טובים שמנסים להגיד שמתוך זווית ראייה של ערכים יהודיים, אנחנו צריכים לתמוך יותר בפלשתינאים. זו מחלוקת, אני לא אכחיש את זה. אבל אנחנו מנסים להציב קו

מאוד ברור – עכשיו אנחנו עומדים עם ישראל. יחד עם זאת, יש לנו חמלה רבה לחפים מפשע שנהרגו ולמי שחיים במצוקה עכשיו, החמלה היא חלק מהווייתנו כתנועה רפורמית. אבל שיהיה ברור, אנחנו לא קוראים להפסקת אש ולא מבקשים את זה. אנחנו שומעים את הקולות של If Not Now ו-JVP אנחנו. אני

שיהיה ברור, אנחנו לא קוראים להפסקת אש ולא מבקשים את זה. אנחנו שומעים את הקולות של If Not Now ו-JVP אנחנו. אני חושב שצריך להציב את הקווים האדומים

חושב שצריך להציב את הקווים האדומים. שמנו עד עכשיו דגש חזק על החזרת החטופים, כי כולם יכולים להתאחד סביב המסר הזה.

אתה חושב שזה משפיע על הקהילות ועל ההשתתפות?

"יש בתנועה הרפורמית 850 קהילות. אנחנו רואים שיש מקומות שחברים עוזבים את הקהילה בגלל זה, אבל הם מתי מעט. יש תמיכה רחבה וגורפת, ויחד עם זה אנחנו שומעים גם בקרב הצעירים יותר, קולות של 'איך אנחנו לא תומכים יותר בפלשתינאים', לפי הבנתם."

אגב זה, אנחנו רואים יותר ויותר שיח על ההתרחקות של הדור הצעיר באמריקה מישראל. איך המלחמה משפיעה על המגמה הזו לדעתך? רואים שינוי כמו אצל המבוגרים?

"המצב כעת קשה וסבוכ. הרבה אנשים שהיו פעילים בקידום סוגיות פרוגרסיביות – איכות סביבה, נשים, להט"ב – התעוררו פתאום ושמנו לב שהחבר'ה שלהם לא איתם. הם לא הביעו את התמיכה והאמפטיה, והם פשוט לא יכולים לראות את היהודים כקורבן. זה לא מסתדר בהשקפת העולם שלהם, שמחלקת את העולם לעושק ועשוק. בשמאל הקיצוני ובמעגלים האינטלקטואליים הפרוגרסיביים, בעיקר באוניברסיטאות, רואים את העולם כמחולק לשניים. כל מי ש'לבן' הוא חלק מהעולם של עליונות לבנה ואשם בכל מה שקרה למישהו בעל עור כהה וכדומה. ישראל היא לפי השקפתם מדינה קולוניאליסטית, אז כל מה שקורה ליהודים עכשיו נופל תחת ההגדרה של מחאה לגיטימית – גם אם זה לערוף ראשים של תינוקות ולאנוס נשים ולשרוף את הבית. אלה דעות מאוד קיצוניות, שלא נמצאות במיינסטרים. אנחנו רואים לפעמים בקרב השמאל אמפטיה לקורבנות השבעה באוקטובר, אבל אז הם רואים מה ישראל עושה בעזה ואומרים שמה שקרה בישראל לא מתרץ את התגובה הקשה. אנחנו אומרים – בסדר גמור, אנחנו בעד סיוע הומניטרי לחפים מפשע בעזה, אבל אנחנו לא יכולים לבקש הפסקת אש עד שיחזירו את כל החטופים. מעבר לזה, הייתה הפסקת אש עד שישה באוקטובר, לא אנחנו הפרנו אותה אלא חמאס. וגם, באותה שבת לא שמעתי מאף גורם שיש לבקש מחמאס הפסקת אש בזמן שהיו במסע הרג ורצח ושחיטה במדינת ישראל."

הרבה אנשים שהיו פעילים בקידום סוגיות פרוגרסיביות – איכות סביבה, נשים, להט"ב – התעוררו פתאום ושמנו לב שהחבר'ה שלהם לא איתם. הם לא הביעו את התמיכה והאמפטיה, והם פשוט לא יכולים לראות את היהודים כקורבן. זה לא מסתדר בהשקפת העולם שלהם, שמחלקת את העולם לעושק ועשוק

אז הצעירים מתעוררים או לא?

"לא, אני חושב שאנשים נמצאים ב'ברוך'. הרבה אנשים מקרב השמאל מרגישים מעין בגידה: 'חשבנו שאתם בעד זכויות אדם ונגד הרג'. ועכשיו הם במלכוד ואין להם מה לעשות."

האם יש לכם פעילות בנושא? יוזמה אצל הצעירים למשוך אותם לעסוק יותר בישראל?

"כן, הרבה נעשה בנושא, ואנחנו צריכים לעשות הרבה יותר".

יש רגע משמעותי שתפס אותך בחודש הזה באופן אישי?

"אני חושב שאותי תפסה במיוחד התופעה שראיתי בקרב השמאל הקיצוני, והיא פרק הזמן הקצר מאוד שלקח להם להתחיל להאשים את ישראל. מנגד, ראיתי את החיבוק הרחב שקיבלנו מהקהילה הרחבה יותר, כולם שואלים אותי מה שלומי. זה מאוד מעודד. גם האנטישמיות מטלטלת אותי. אני רואה אנשים שמנסים לתרץ את הדבר הזה. 'טוב, מה

**אז הצעירים מתעוררים או לא?
"לא, אני חושב שאנשים נמצאים ב'ברוך'.
הרבה אנשים מקרב השמאל מרגישים
מעין בגידה: 'חשבנו שאתם בעד זכויות
אדם ונגד הרג'. ועכשיו הם במלכוד ואין
להם מה לעשות"**

ציפיתם אחרי 75 שנה של כיבוש? ואז שאלתי – רגע רגע, כמה שנים של כיבוש? ברגע שאומרים 75 שנים של כיבוש, אומרים שמדינת ישראל היא בכלל לא לגיטימית. שהיא מדינה לא חוקית, וזה מזעזע. הם פשוט לא תופסים את העניין שהיהודים הם עם ויש להם זכות להגדרה עצמית ולישיות ריבונית לאומית. אנחנו רואים את האמירות האלה כל הזמן. ההפגנות הפלשתינאיות האלימות, זה לא מפתיע, ואני לא רוצה להגיד שכל פלשתינאי הוא אלים – אבל התאוצה שזה תפס בקרב אנשי השמאל מזעזעת".

יש מי שחוששים להגיע לתפילות בגלל לאנטישמיות?

"לא, רואים שמגיעים עוד יותר דווקא. כן יש חשש של אנשים, אולי לא רוצים לדבר עברית ברחוב או מפחדים ללכת עם סממנים שמראים שאנחנו יהודים, אבל יש גם תגובות נגד מההנהגה, שאומרת – אל תצניעו, צריך להציג את זה. אבל זה גם מפחיד, אנשים כן מפחדים".

משהו שלא אמרנו שחשוב שנתייחס אליו?

"אני חושב שחשוב להסביר מה זה אומר כשאנשים אומרים שמדינת ישראל היא מדינה קולוניאליסטית. צריך להבין את הקונטקסט לזה, מאיפה זה נובע בחברה האמריקנית ולמה. צריך גם להגיד שאם אנחנו תומכים בזכויות של הפלשתינאים – ולמרות שחמאס אשמים במה שקורה – זה לא אומר שאנחנו נגד ישראל. אפשר להיות גם וגם, גם לתמוך בישראל וגם בזכות פלשתינאים לחיות".

מתוך "ידיעות אחרונות": ראיונות עם הרבנים עמיאל הירש ואנג'לה בוכדל²

עד פרוץ המלחמה היה נראה שיהדות אמריקה מתרחקת מישראל – בעיקר בקרב הדור הצעיר. סקר מכון פיו משנת 2020 מצא כי רק כמחצית מהיהודים מתחת לגיל 30 ציינו קשר רגשי לישראל ואילו בקרב מבוגרים יותר המספר עמד על מעט יותר משני שלישים. אבל נראה שהתמונה משתנה בקצב מהיר ביותר בעקבות המלחמה. "בפעם הראשונה צעירים יהודים נתקלים בשנאה גסה – בנוגע לסיטואציה שנראית כל כך ברורה, ברור שזה לא מוסרי לרצוח יהודים", מספר עמיאל הירש, רב בית הכנסת ע"ש סטיבן וייז במנהטן. "עבור הרוב הגדול של יהודי אמריקה זו נקודת שינוי".

מה גרם לשינוי הזה לדעתך, שלא יכולנו לדמיין לפני שבועיים?

"הרבה דברים קרו שלא יכולנו לדמיין, גם בישראל. יש פה התעוררות של הרוב המוחלט. הסיבה להתעוררות היא ההבנה שיש סכנה קיומית ליהדות העולם. יהדות אמריקה עברה טראומה – יש בני משפחה של יהודים

2 ראו: עופר צ'צ'יק, "המערכה של יהדות אמריקה", ידיעות אחרונות, 24 שעות, 22.10.2023, עמ' 3-2.

הרבה אנג'לה בוכדל | תמונה: Lorin Klairs

הרב עמי הירש | תמונה: Ben Asen

אמריקנים שנהרגו ונלקחו כבני ערובה. ישנם מאות אלפי יהודים באמריקה שיש להם חברים ומשפחה בישראל. אבל זה מעבר לזה – זו גם התגובה האנושית למה שקורה, וגם הטראומה ההיסטורית – כל הטראומה של פוגרום, גירוש, שואה, השמדה – הם חשבו ששרידי העבר לא יופיעו מחדש, בטח לא בארה"ב."

אנטישמיות.

"כן. יש עלייה אדירה באנטישמיות ובשיח שנאה נגד מוסדות יהודיים. אפילו בבתי ספר אנשים רואים את זה, הם פוחדים שמשהו יסודי בתרבות המערב נמצא בסכנה. אנחנו מתמודדים ללא הפסק עם אנשים בטרומה, הורים שדואגים לילדיהם, אנשים בכאב ובאבל. התפקיד שלנו זה לנחם אותם, לתת להם תקווה, להבטיח שנמצא בסוף. צריך לזכור שרוב יהודי אמריקה נמצאים בבתי הכנסת, התפקיד של רבנים כיום בקהילה היהודית האמריקנית הוא חיוני."

"אין מילים", אומרת הרבה אנג'לה וורניק בוכדל, הרבה של בית הכנסת "סנטרל" במנהטן ואחת מהמנהיגות הדתיות המובילות ביהדות ארה"ב, בדרשה שלה שהכתה גלים גם בישראל: "אין

**תמיד ידעתי שהעם היהודי חולק
טקסטים משותפים והיסטוריה משותפת.
אבל המלחמה גורמת לי להבין שאנחנו
חולקים גם ייעוד משותף – שהוא ככול
וקשור יחדיו, בדרך שאני לא חושבת
שהערכתי בעבר ושיהודי אמריקה העריכו
בעבר. העתיד שלנו קשור זה בזה באופן
מאוד מציאותי. אנחנו איתכם. אנחנו
המשפחה שלכם ואוהבים אתכם. ניתן
לכם את התמיכה ואת כל מה שיש לנו,
את הכסף שאנחנו יכולים לתת, ואת
התפילות – כי אנחנו עדיין עם אחד**

יכולות סתם מילים לתאר את הברבריות של מאות טרוריסטים מחמאס שנוהרים לתוך ישראל ללא כל מטרה מלבד לצוד ולרצוח יהודים – בביתם, בתחנות אוטובוסים, בפסטיבל מוזיקה."

באותה דרשה שנשאה בקבלת שבת שבוע לאחר פרוץ המלחמה, יצאה בוכדל נגד הניסיון להגן על הטרוריסטים בכינויים כגון "לוחמי חופש", ביקרה נשיאי אוניברסיטאות באמריקה שלא גינו באופן חד משמעי רצח יהודים והביעה זעם על אלו ש"האשימו ילדים חסרי הגנה, בני נוער בפסטיבל מוזיקה או ניצולי שואה ברצח שלהם – פשיטת רגל מוסרית וצביעות שלא יכולתי להאמין שקיימת."

הופתעת שהדרשה שלך עוררה התייחסות בישראל?

"האמת היא שרק הבוקר התחלתי לקבל תגובות מישראלים. הדרשה נעשתה מהר מאוד לווייראלית. ידעתי

שזה התרחב כשלארי סאמרס, נשיא הרווארד לשעבר, אמר לי שהוא צפה בדרשה". סאמרס, שכיהן גם כשר האוצר האמריקני, הביע ביקורת קשה על השתיקה של האוניברסיטאות כלפי הטבח של חמאס.

הרבה בוכדל, כפי שהיא עצמה מעידה, לא מרבה להתראיין. אבל הפעם היה לה חשוב לומר לעם בישראל – אתם לא לבד: "תמיד

ידעתי שהעם היהודי חולק טקסטים משותפים והיסטוריה משותפת. אבל המלחמה גורמת לי להבין שאנחנו חולקים גם ייעוד משותף – שהוא כבול וקשור יחדיו, בדרך שאני לא חושבת שהערכתי בעבר ושיהודי אמריקה העריכו בעבר. העתיד שלנו קשור זה בזה באופן מאוד מציאותי. אנחנו איתכם. אנחנו המשפחה שלכם ואוהבים אתכם. ניתן לכם את התמיכה ואת כל מה שיש לנו, את הכסף שאנחנו יכולים לתת, ואת התפילות – כי אנחנו עדיין עם אחד" שנינו היינו בדמעות בנקודה זו. על שחרור שתי החטופות האמריקניות אמרה: "אנחנו אסירי ואסירות תודה על החזרה של האימא והבת. אנחנו יודעים שמשפחה אחת סוף סוף תוכל לנשום, אבל לא נפסיק להתפלל ולהתחנן עד שכולם ישוחררו".

**איך יכולות סתם מילים לתאר את
הברבריות של מאות טרוריסטים מחמאס
שנוהרים לתוך ישראל ללא כל מטרה
מלבד לצוד ולרצוח יהודים – בביתם,
בתחנות אוטובוסים, בפסטיבל מוזיקה**

רצית גם לומר משהו במיוחד למשפחות החטופים, שהזכרתם בתפילה ביום שישי.

"נכון. בערב שבת כולנו היינו חלק מקמפיין תמיכה שבמסגרתו אנחנו לובשים סרטים כחולים על דש הבגד עד שהחטופים יחזרו הביתה. בערב שבת, אלף מתפללים ומתפללות, שרנו ביחד את התפילה 'אחינו' למען שובם. אנחנו מתפללים למענם וזוכרים אותם, ומזכירים אותם לעולם, באמצעות הסרטים שאנו עונדים והתמונות של החטופים שהצגנו בתפילה"

**"הרבה דברים קרו שלא יכולנו לדמיין,
גם בישראל. יש פה התעוררות של הרוב
המוחלט. הסיבה להתעוררות היא ההבנה
שיש סכנה קיומית ליהדות העולם**

את חוששת שיש סיכוי שישראל לא תתקיים?

"כן. אני דואגת. ישראל היא נס מלכתחילה. אם לא הייתי דואגת, לא הייתי שמה לב".

איך את מסבירה את ההתקרבות המדהימה של יהדות אמריקה לישראל בימים אלה?

"זה מעניין – אפילו תנועת המחאה נגד המהפכה המשפטית הייתה 'נקודת כניסה' לאנשים להבין – 'אה, יש הרבה ישראלים שנלחמים על סוג של ישראל שגם אני רוצה לראות'. לפתע, אנשים שהיו פחות קשורים לישראל מצאו דרך להיות יותר קשורים. איך שהמתקפה הזאת קרתה, הבן שלי אמר לי – אימא, לא הבנתי, כשאני רואה את ישראל ככה, אפילו לא ידעתי כמה אכפת לי, כמה אני כועס. אנשים שמים דגלי ישראל במדיה החברתית. יש תחושה של חיבור עמוק שכמעט שלא ראיתי בחיי".

יש משמעות לזה שהחברה היהודית-אמריקנית היא ליברלית יותר?

"כן. כאן זה המקום שבו יש קצת חוסר קשר בין שתי הקהילות. בזמן המחאה שמעתי כל כך הרבה ישראלים שאומרים – 'אני מאמין בערכים החילוניים שלי, לא היהודיים', והייתי מבולבלת מזה – שוויון, חופש לנשים, להיות פרו-להט"ב – מבחינתי אלו ערכים יהודיים. יהודים בישראל מרגישים שזה לא ערכים יהודיים ולכן הם צריכים להיות חילונים. זה מעציב אותי שזה לא יכול להתקיים עוד, שיהדות זה להאמין בזכויות כולם. אלו הם ערכים יהודיים. אפשר למצוא את כולם בתורה".

תפילה עם הסרט הצבוע בכחול בקהילה של בוכדל. תמונות: Lorenzo Ciniglio / Central Synagogue

תפילה בבית הכנסת ע"ש סטיבן ווייז. תמונה: Ryan Greiss / ראיון גריס

התנועה הקונסרבטיבית

הרב ניל צוקרמן, רב בית הכנסת פארק אווניו במנהטן

ריאיון: 7.11.2023

פארק אווניו הוא בית כנסת יהודי קונסרבטיבי הממוקם באחד המקומות החזקים ביותר מבחינה כלכלית בארצות הברית – האפר איסט סייד במנהטן, ניו יורק. הקהילה, שנוסדה בשנת 1882, היא אחת הקהילות הגדולות והחשובות בארצות הברית. הרב הראשי של בית הכנסת, הרב ד"ר אליוט קוסגרו, התחייב למגבית הפדרציות שיגייס 18 מיליון דולר. ביום שישי שלאחר שבעה באוקטובר עמדה הקהילה ביעד הגיוס שהוצב. הרב קוסגרו הספיק לבקר בארץ והרב ניל צוקרמן הגיע לארץ עם משלחת של רבנים קונסרבטיביים. פגשנו אותו בנתב"ג עם יציאתו מהארץ ובשיחה אחרי שחזר לארצות הברית.

ספר בבקשה על הביקור בארץ.

"הביקור שלנו ערך שלושה ימים, ותואם דרך מרכז פיוקסברג, השותפה של התנועה הקונסרבטיבית בישראל. המסע היה סיפור עם שלושה נרטיבים. תחילה, פגשנו את הזוועות והאבל של שבעה באוקטובר באופן בלתי אמצעי. היינו הקבוצה הראשונה לדעתי, שאיננה צבא או עיתונאים שהגיעו לקיבוץ בארי. הליווי הצבאי לא חסך מאיתנו כלום. ראינו את הזוועות, את המיטות המוכתמות בדם ואת איי החורבות השרופות. ביקרנו במחנה שורה, המרכז לזיהוי גופות, ושמענו על התהליך הכמעט בלתי אפשרי שעוברים שם בחודש האחרון.

הנרטיב השני היה הכאב העמוק. בירושלים, כאשר פגשנו את רייצ'ל גולדברג-פולין, אימו של הרש שנמצא בשבי החמאס, הרגשתי את משמעות הפסוק "גם כי אלך בגיא צלמוות". דיברנו איתה ארוכות. לא היה קל בלשון המעטה.

הנרטיב השלישי היה הסולידריות. ביקרנו בחמ"ל האזרחי הירושלמי וראינו איך החברה האזרחית התגייסה לתת כתף לכל צורך שמתעורר. ביקרנו פצועים בבית החולים הדסה. היה מרגש ביותר לצפות בסולידריות הזו היה לי גם רגע של נחת אישי. בדיוק כאשר יצאנו מקיבוץ בארי הבן שלי קיבל הפוגה מהפעילות הצבאית שהוא נמצא בה, ובילינו רבע שעה יחד. בני עלה לארץ לפני ארבע שנים, כבר הספיק להשתחרר מצה"ל, וגויס בצו 8 בשבעה באוקטובר. המפגש בינינו היה מתנה משמיימים."

איך העברת את מה שראית בישראל לקהילה בניו יורק?

"את הדרשה בשבת פתחתי עם ציטוט של הגיבור שלי, מנחם בגין, על כך שכאשר יש יהודים בצרה צריך לעמוד לצידם, והמשכתי עם מדרש על אברהם אבינו. המסר הוא שלהיות יהודי משמעו שכאשר נעמדים מול עולם שרוף, המחויבות היא להישיר מבט. הבהרתי לקהילה שהאירועים שאנחנו חווים עכשיו הם צומת דרכים בסיפור היהודי. האתגר שהצבתי בפני חברי הקהילה היה להיות כמו אברהם, להישיר מבט ולא להסתיר פנים".³

ואיך הישרתם מבט? מה עשיתם בחודש האחרון עבור ישראל?

"שמיני עצרת מסמל את סוף תקופת החגים העמוסה, חיכינו לרגע שבו אנחנו הרבנים של בית הכנסת ננשום לרווחה. אך המציאות הכריעה. מהבוקר של שבעה באוקטובר כל העשייה שלנו כקהילה הופנתה להתמודדות מול האתגר שניצב מולנו. ביום שישי שאחרי הטבח בית הכנסת היה מלא, ואחרי הדרשה של הרב קרוסגרו הוא ביקש מאנשים שיוציאו טלפונים, בו במקום, ויתרמו. הצוות עבר עם קוד QR שהיה

3 ראו הדרשה של הרב צוקרמן: https://www.youtube.com/watch?v=kq-zc8oRxX0&feature=youtu.be&ab_channel=ParkAvenueSynagogue, 4.11.2023: Rabbi Neil Zuckerman, "Don't Look Away", Sermon, YouTube website.

אפשר לסרוק ולתרום. בסוף הערב הקהילה תרמה 16 מיליון דולר. החלטנו להפנות את התרומות למד"א, לידידי צה"ל – ולבקשתי האישית, למרכז מייקל לוין ז"ל לחיילים בודדים. הוספנו עוד כמה ארגונים בשבוע האחרון, כולל החמ"ל האזרחי ו-JNF-USA.

אבל הפן הכלכלי היה רק ההתחלה. קיימנו מפגשים, השתתפנו בעצרות ובמפגנים, קיימנו שעות של מפגשי זום לכל הגילאים וליבנו פונה תמיד לישראל. אנחנו בזרם בלתי פוסק של עשייה. זה כמו ברז שאי אפשר לסגור. ואז נכנס נושא האנטישמיות".

בירושלים, כאשר פגשנו את רייצ'ל גולדברג-פולין, אימו של הרש שנמצא בשבי החמאס, הרגשתי את משמעות הפסוק "גם כי אלך בגיא צלמוות"

ואיך אתם מגיבים אליה?

"אנשים מאד מתוחים. אבל זה לא הזמן להוריד מזוזות, המשימה שלנו היא לבלוט לא להיטמע. אני לא מוריד את הכיפה שלי. מובן שכל אחד יגדיר את מרחב הנוחות שלו, אך שוב לצטט את בגין, "איני יהודי עם פיק ברכיים".⁴ אני גם מעודד את האנשים למצוא זמן לתפילה. ילדים רבים בקהילה לומדים בבתי ספר ציבוריים כאן בניו יורק, בתי ספר ששיעור היהודים בהם לא קטן, שבכל זאת לא מגיבים באופן שמתקבל על הדעת. אנחנו פונים אליהם, לחנך ולדרוש גיני של חמאס ותמיכה בישראל. גם הסטודנטים שלנו שנמצאים באוניברסיטאות לא חשים בנוח במעגלים הפרוגרסיביים שהם שייכים אליהם ולא יודעים כיצד להגיב. חלק מהסיבה היא שאין להם רקע מספיק יציב בחינוך יהודי. אם אנחנו רוצים שלילדינו יהיה אכפת מישראל, צריך שיהיה להם אכפת מיהדותם. אנחנו עדים עכשיו שכאשר אנשים מרגישים מבודדים מהחברה החיצונית הם פונים פנימה וחוזרים אלינו: בית הכנסת היה מלא באופן לא אופייני בשבועות האחרונים".

איך אתה מגיב כרב לפונים אליך?

"אני מנסה לעודד כל אחד למצוא את העשייה הנכונה עבורו. יש מנעד גדול מאוד בין ענידת סרט בצבע כחול ובין ללכת לשירות קרבי בצה"ל. כל אחד יכול למצוא את מקומו. פונים אליי ואל שאר הצוות הרבני הרבה מאוד בחודש האחרון, לקבל הכוונה. היום למשל דיברתי עם אימא שהתייעצה איתי אם לאפשר לבתה בת ה-17 לצאת לביקור סולידריות בארץ. אמרתי לה כן! זה המעשה שייזכר לה לתמיד כשהיא תישאל איפה היא הייתה ומה היא עשתה לאור המציאות של שבעה באוקטובר 2023".

אתם חושבים לארגן ביקור סולידריות בישראל?

"בהחלט. לפני ארבע שנים הוצאנו טיול עם 500 משתתפים, והשנה תכננו מסע קהילה במטרה להכיר את העם בישראל על כל גווניו ושסעיו. הביקור הזה כמובן בוטל, אבל אני מאמין שבזמן הקרוב נצא עם קבוצה של 50 משתתפים לבוא להתנדב ולהיות שותפים. בדרשה שלי בשבת סיימתי עם האמירה – לכו לישראל!"

סקר פיו מראה על התרחקות של הדור הצעיר מחיבור לישראל, מה קורה בקהילה מאז המלחמה מבחינת הצעירים?

"האירועים האלו מהווים, לחלק מהצעירים, רגע של התפקחות. צר לי שזה מה שהיה צריך להעיר אותם. אני מעודד את הנוער למצוא את המעגלים היהודיים בקמפוסים. זה גם הזמן לפתח עור פיל יהודי. בבית אנחנו עדים למשפחות צעירות המבקשות להצטרף לחברות בבית הכנסת במספרים הולכים וגדלים. זה עצוב אך לא מפתיע, שגילויי אנטישמיות וטרגדיות יהודיות מחזירים את היהודים לשורשים".

4 מיוחס לאמירה של בגין לג'ו ביידן ב־1982 בעקבות איום אמריקני לקיצוץ בכספי סיוע. ראו:

Ronn Torossian, "Menachem Begin To Joe Biden: I Am Not A Jew With Trembling Knees", JewishPPress.com, 3.4.2015, [3https://www.jewishpress.com/indepth/opinions/menachem-begin-to-joe-biden-i-am-not-a-jew-with-trembling-knees/2015/04/03](https://www.jewishpress.com/indepth/opinions/menachem-begin-to-joe-biden-i-am-not-a-jew-with-trembling-knees/2015/04/03) (retrieved 19.11.2023)

אילו רגעים מיוחדים זכורים לך מהחודש האחרון מעבר למה ששיתפת?

"גילויי יוזמה פרטית ספונטנית. משהו מהקהילה פתח עמוד לגיוס תרומות ליחידה של הבן שלי ותוך כמה שיתופים במדיות חברתיות הוא גייס 50 אלף דולר ליחידה. זה היה מרשים ומחמם את הלב. רייצ'ל גולדברג-

פולין עודדה את כל מי ששמע אותה להצטרף לפרויקט "דקה ביום" שבו כל אחד יכול להתקשר לסנטור או לחבר קונגרס ולדרוש שיפעל להחזיר את השבויים. אנחנו בהחלט מכנים מאמצים רבים עכשיו לנושא החטופים עד שישובו בשלום".

**אם אנחנו רוצים שלילדינו יהיה אכפת
מישראל, צריך שיהיה להם אכפת
מיהדותם**

הרב אריק יאנוף, רב בית הכנסת עדת ישראל, פילדלפיה תאריך הריאיון: 1.11.2023

הרב אריק יאנוף
תמונה: מישל קמפרסון

**זה עצוב אך לא מפתיע, שגילויי
אנטישמיות וטרגדיות יהודיות מחזירים
את היהודים לשורשים"**

את הרב יאנוף פגשנו בשדה התעופה בן-גוריון, עם סיום ביקורו במסגרת משלחת הרבנים הקונסרבטיביים לישראל. "אני מגיע לישראל כל שנה לפחות פעם אחת אם לא יותר, אבל הפעם זה היה שונה. הרגשתי כמו בביקור של אייזנהאואר במחנות ההשמדה ב־1945, ראינו את העדות לטבח, מראות מזעזעים. אינני יודע איך יבנו את הכול מחדש אבל אין להשיב את מה שנלקח".

אילו תגובות ראית מהחברי הקהילה שהיו שונים מאירועים קודמים ביחס לישראל?

"אנשים מזהים את הרגע הזה כרגע קיומי, כמשנה היסטוריה. הם זקוקים לתמיכה, הם מרגישים את האדוות של האנטישמיות את ההטיה האנטי־ישראלית בדרכים שמעולם לא חוו קודם לכן. יש גם התמודדות עם התנגשות בין ערכים אוניברסליים שבהם הם אוחזים לבין המציאות החדשה. הם חזקים במחויבות שלהם, הם כמעט שאינם יודעים שובע. ישנה תחושה של פגיעות דרכיונית שבונה סולידריות ותחושות עמיות".

איך פעלתם בקהילה לסיוע לישראל?

"התחלנו מייד גם בגיוס משאבים וכספים, דרך הפדרציה גייסנו כעשרה מיליון דולר. ישנן תרומות רבות אחרות שמוכנות ישירות לארגונים כמו מד"א, איחוד הצלה ועוד. התרומות שמגיעות מלמעלה הן תרומות נדיבות ביותר, אך יש גם הבית הפרטי שבו ערכו מכירת עוגות למען ישראל. הפצנו שלטים לשים בחזית הבתים. כמעט כל תוכנית מכוונת לנושא ישראל, סולידריות ואנטישמיות. אנחנו נותנים את מלוא תשומת ליבנו לישראל, ומפיצים מסרים של אחדות; קבוצות עיבוד רגשיות, למידה, אקטיביזם, עצרות, שולחן שבת ריק. אין יום שעובר ללא התייחסות לכך. הקהילה מגויסת".

מתוך "Jewish Telegraphic Agency": ריאיון עם הרב ג'פרי מאיירס, ששימש כרב קהילת עץ חיים בפיטסבורג ביום הטבח המחריד שאירע בה ב־27 באוקטובר 2018:⁵

יום השנה החמישי לירי חופף לאירועים הנוראים והאיומים הללו בישראל. אני חושב שבריאיון השתמשת במונח "מחולל טראומה מחדש" (retraumatizing) כדי לתאר את ההשפעות שלו עליך ועל הקהילה שלך.
 "אני לא חושב שהמילה בהכרח קיימת בשפה האנגלית, אבל אני חושב שזה התיאור הטוב ביותר לטראומה שטראומה חדשה נערמת ממש מעליה. אלה אותן תחושות, פיזיות ורגשיות. אלא שבתקווה שהפעם, לאחר שעברת את זה, פיתחת את הכלים הדרושים כדי להתמודד איתה".

האם יש אנשים שבאים אליך ואומרים: "הרב, אני מנסה לחוות חוויה יהודית חיובית בחיי, אבל אני רואה מה קרה כאן. אני רואה מה קורה בישראל, ואני לא יכול להתגבר על הפחד". איך אתה מגיב?
 "אכן, יש אנשים שמפחדים לבוא. זו עוד סיבה לשידור התפילה באינטרנט. אנחנו יכולים לומר, 'אכפת לנו ממך. ואנחנו הולכים לעשות כמיטב יכולתנו להשתמש בטכנולוגיה כדי לספק לך דרכים להישאר מחובר בצורה שתרגיש בטוח'. אבל זו המשמעות של להיות קורבן של טרור בבית, ובמידה זו הייתי טוען שהקהילה היהודית כולה בארצות הברית היא קורבן של טרור פנימי על בסיס מתמשך".

אני מכיר כל כך הרבה אנשים כרגע שחושבים על נקמה, כי 1,400 ישראלים נעלמו ברגע כתוצאה ממעשי אכזריות שלא תיאמן, ואני חושב שזה יהיה טבעי שמישהו ירצה לחפש נקמה. האם חמש השנים האחרונות גרמו לך לחשוב על נקמה?

הרב ג'פרי מאיירס
תמונה: מתוך פייסבוק

אנשים מזהים את הרגע הזה כרגע קיומי, כמשנה היסטוריה. הם זקוקים לתמיכה, הם מרגישים את האדוות של האנטישמיות את ההטיה האנטי־ישראלית בדרכים שמעולם לא חוו קודם לכן. יש גם התמודדות עם התנגשות בין ערכים אוניברסליים שבהם הם אוחזים לבין המציאות החדשה

כאשר אנו מנסים לחפש נקמה, אנו מורידים את עצמנו לאותה רמה של התוקף. ואז אנחנו לא יותר טובים מהעבריי. זו לא טהרנות – זה יותר העניין שאני נהפך לקורבן, כי זה משנה את הביוכימיה של מי שאני, ואני מסרב לתת לזה לקרות. אני לא אתן לרוצח לגרום לי להפוך לעוד קורבן. אז אני מזהה את המשימה שהוטלה עליי בגלל זה, ושם אני ממקד את תשומת ליבי. נקמה מעולם לא הייתה אפשרות מבחינתי, אבל אני יכול להבין למה אנשים יכולים להיות מועדים לזה. אני לגמרי מבין, אבל זה מעציב אותי כשאני רואה אנשים שמגיבים בצורה דומה, מסוכנת ואלימה, כי זה לא פותר כלום. כשם שמצווה אחת גורמת למצווה אחרת, חטא אחד גורם לחטא אחר.

Andrew Silow-Carroll, "The rabbi who survived the Pittsburgh synagogue shooting 5 years ago considers hope in a dark time for the world's Jews", Jewish Telegraphic Agency, 27.10.2023 <https://www.jta.org/2023/10/27/ideas/the-rabbi-who-survived-the-pittsburgh-synagogue-shooting-5-years-ago-considers-hope-in-a-dark-time-for-the-worlds-jews> (retrieved 19.11.2023)

ראיתי ציוץ – וזה כל כך שונה שכמעט קשה להשוות בין השניים – אבל מישוהו אמר שמה שקרה בישראל ב-7 באוקטובר היה כמו עץ החיים כפול 100. האם דיברת עם אנשים בישראל או אנשים בקהילה שלך על איך לעבד את מה שקרה זה עתה?

כאשר אנו מנסים לנקוב בשמו של משהו שהוא בלתי ניתן לשיום ובלתי ניתן להסבר, אנו מנסים לעתים קרובות למצוא את ההשוואה הנכונה. וזו הסיבה ששמעת שהתקפות חמאס הן האובדן הגדול ביותר בחיי יהודים מאז השואה.

אני לא חושב שאפשר להשוות את מה שקרה בישראל למה שקרה ב"עץ חיים". כן, שני המקרים עוסקים באיום של אנטישמיות. אבל מה שקרה בישראל הוא הרבה יותר מזה – זה איום על עצם קיומה של המדינה. כרב, כיהודי, אני מתפלל שאלוהים יעורר השראה ויעניק חוכמה אלוהית לכל בעלי יכולות ההנהגה הנכונות בישראל, לעשות בחירות טובות וחכמות. זה הרבה מעבר לכלים ולמיומנות שלי להבין מה אלה יהיו.

זרם האורתודוקסיה המודרנית

הרב ג'וש ברוידה, מנהל המרכז ליהדות בבוקה רטון

תאריך: 6.11.2023

הרב ג'וש ברוידה. תמונה: מתוך פייסבוק

אני לא חושב שאפשר להשוות את מה שקרה בישראל למה שקרה ב"עץ חיים". כן, שני המקרים עוסקים באיום של אנטישמיות. אבל מה שקרה בישראל הוא הרבה יותר מזה – זה איום על עצם קיומה של המדינה

איך קיבלתם את הידיעות על מה שקורה בארץ?

"אלינו המידע הגיע בשעה 9:30-10:00 בבוקר זמן מקומי, כשבארץ זה כבר קורה במשך שעות על גבי שעות. לא ממש חשבנו להסתכל בחדשות כי הידיעות זרמו באיטיות. יש שחשבו שקורה יותר ממה שאומרים, אחרים חשבו שהתיאורים מוגזמים, ואף אחד לא ידע מה לעשות – 'יש לי ילדים שגרים בארץ', 'יש לי שלוש בנות אחת נשואה עם נכד', 'יש לי בת חניילת באשדוד בהגנה אווירית וגם בעלה בצבא'. לא ממש ידענו, אנשים לא חשבו תחילה שקרה משהו יוצא דופן, ולא הדליקו את החדשות עד אחרי החג. אז, כשפתחנו את החדשות הבנו את גדול האירוע.

זה היה קשה, וכל אחד שאל – מה עושים עכשיו? זו קהילה מאוד ציונית ואנחנו מאוד גאים בזה. ארגון 'נפש בנפש' [המסייע לעולים יהודים-אמריקנים לעלות לישראל] התחיל בבית הכנסת שלנו. רבי גולדברג, הרב הבכיר שלנו, היה אומר שעלייה זה לא משהו שכל אחד יכול לעשות אבל זה לא אומר שאנחנו לא צריכים להתמודד עם השאלה הזאת ביום יום.

'מה עושים', כולם שאלו. היו לנו שלוש או ארבע עצרות של הקהילה, נסענו לישראל והבאנו איתנו הכי הרבה צ'ימדינים ש'אל על' ראו מקבוצה של 3 אנשים. הבאנו 102 תיקים, משני בתי כנסת בבוקה רטון. הכול אורגן ביום אחד. חשבנו שזה יהיה שלושים, ואז חמישים, ואז שמונים ובסוף הגענו ל-102 תיקים. אנשים ממש ניסו לעשות משהו וזה מה שהופך את זה לקשה מאוד.

יש לנו 1,000 משפחות אבל כל בתי הכנסת ובתי הספר בקהילה שלנו, במיוחד אחרי הקורונה, הרבה עברו לפלורידה, ואנחנו צריכים להתמודד עם הגידול בקהילה. אנחנו עוברים בכל המרכזים הקהילתיים

**פעם אלה היו ההורים שמשכו את
הילדים שלהם לישראל, עכשיו אלה
הילדים שמובילים את הדרך. הם מביאים
את ההורים שלהם. ואני באמת מאמין
שיהיה גל עלייה גדול מארה"ב"**

היהודיים וכולם רוצים לשמוע על מה שקורה בישראל. אנשים שבעבר לא כל כך התעניינו מה קורה בישראל רוצים לשמוע עוד. לכל אירוע שלנו מגיעים מאות אנשים. כולם רוצים לכתוב צ'קים. כולם מרגישים חסרי אונים. הם כותבים צ'קים – ואז מה?

חזרתי עכשיו מישראל, ונסעתי בתקופה של

מלחמה, זה יכול להיות מפחיד, ובחזרה חשבנו שזה אולי מסוכן יותר לחזור לארה"ב ממה שקורה פה עכשיו. לאנשים יש ילדים ונכדים בקמפוסים, שהם עכשיו מותקפים רק כי הם יהודים – ולא רק בקמפוסים. אנשים ממש מפחדים, הם מפחדים על ישראל והם מפחדים לא פחות ממה שקורה פה באמריקה. אלה זמנים מפחידים.

ועכשיו מתוכננת עצרת גדולה בווינינגטון בארבעה עשר בנובמבר שמארגנת ועדת הנשיאים של הארגונים היהודיים הגדולים – וכל ארגון יהודי, בית כנסת, ביה"ס בארה"ב הולכים לווינינגטון. עושים משהו כזה כל 20-25 שנים, היה אירוע כזה ב־2002 ועוד לפני זה ליהודי ברית המועצות. זה הולך להיות גדול מכל אלה שקדמו לו".

אתה מרגיש את העלייה באירועי אנטישמיות?

"כן. כולם מרגישים את זה".

איך אתם שומרים על בטחון הקהילה?

"הפדרציה היהודית שכרה מנהל אבטחה לקהילה. יש לנו 30 בתי כנסת, אם משהו קורה או יש איום אנחנו מקבלים הודעה מיידית. המושל של פלורידה מגנה בתוקף אירועים אנטישמיים, אבל ללכת לבתי הספר שלך ולראות שומרים חמושים – לא רק של המשטרה המקומית, אלא גם שוטרים של מדינת פלורידה עם מכונות משטרה ואורות דולקים – זה מצד אחד משרה ביטחון, ומצד שני זה מפחיד. מפחיד שלכאן הגענו בארה"ב". מה שלא ממש מדווח בתקשורת הוא שהקהילה היהודית מרגישה שהיא עכשיו לבד, שהיחסים שהיו לנו עם החברים הלא יהודים שלנו במשך עשרות שנים נותקו. אנחנו שואלים – איפה הם עכשיו? למה לא שומעים מהם? למה הם לא יוצאים בהצהרות רשמיות – ולו כלפי בתי הכנסת הליברליים, שטיפחו את הקשרים איתם? אנחנו לא מבינים למה הם לא באים לעצרות שלנו, ונראה מה יקרה בווינינגטון, אם יבואו או לא. זה עצוב".

מה דעתך על זה שמושל פלורידה רוצה לשלוח נשק לחיילים בארץ?

"בפלורידה, בגלל שחוקי הנשק מאוד מקלים, כל אחד רוצה לקחת נשק – נשים, גברים – זה מאוד משקף את המצב. כל הקורסים ללימוד ירי מלאים שלושה חודשים קדימה. זה לא היה כך קודם. זה רק משקף את הפחד שיש לאנשים פה".

עם איזה זרם דתי אתם מזהים את עצמכם?

"אנחנו משתייכים לזרם ה־Modern Orthodox, אבל הקהילה פה מאוד מגוונת. יש פה חסידים שעבור לפה, ויש שטריימל לצד אנשים שנוהגים בשבת. כולם מוצאים נחמה בבית הכנסת, והחלק הטוב שכולם הופכים להיות חברים".

איך אתה חושב שהמצב ישנה את העתיד של הדור הצעיר?

"יש מכתב שיצא מכל בתי הספר היהודיים בארה"ב, שלא יאפשרו לאוניברסיטאות להיכנס לבתי הספר שלנו כדי לגייס מועמדים, אלא אם יבטיחו הגנה לתלמידים ויגנו אירועי האנטישמיות. מנגד, אני חושב שנראה שההרשמה למוסדות אקדמיים כמו ישיבה יוניברסיטי [אוניברסיטה יהודית בניו יורק] המזוהה עם

האורתודוקסיה המודרנית] תגדל יותר מתמיד, ושהרבה ילדים יחליטו לעשות עלייה ולהתחיל את החיים שלהם בישראל. כעם אלה היו ההורים שמשכו את הילדים שלהם לישראל, עכשיו אלה הילדים שמובילים את הדרך. הם מביאים את ההורים שלהם. ואני באמת מאמין שיהיה גל עלייה גדול מארה"ב".

איך הגבתם כקהילה כששמעתם על המתקפה של "השבת השחורה"?

"הגל הראשון היה של תגובה רגשית. הקהילה שלנו הייתה מזועזעת עד עמקי נשמתה. ההשפעה של אותו יום, שהתברר כהתקפה הגדולה ביותר על העם היהודי מאז השואה, הייתה מוחשית לכולם. האכזריות הייתה חסרת תקדים, ואף אחד לא נותר אדיש. זה דבר אחד כשאנחנו אומרים את התפילה לשלום חיילי צה"ל ויש תחושת קרבה כללית,

מה שלא ממש מדווח בתקשורת הוא שהקהילה היהודית מרגישה שהיא עכשיו לבד, שהיחסים שהיו לנו עם החברים הלא יהודים שלנו במשך עשרות שנים נותקו. אנחנו שואלים – איפה הם עכשיו?

ודבר אחר במקרה הזה, שכבר הכרנו את הפרצופים. זה היה מאוד אישי. אם במלחמת יום כיפור הייתה מלחמה נגד צבאות, ואחד עשר בספטמבר היה מתקפת טרור ללא האלמנט האישי – האירוע הזה היה אישי וזוועתי. העוטף הפך לאזור מלחמה, בניגוד לאופי הרחוק והבלתי אישי של ה-11 בספטמבר. המציאות הייתה קשה: כולם הכירו מישהו שנפגע, וגלי ההלם של הטרגדיה הורגשו ברמה עמוקה בתוך הקהילה שלנו.

הגל השני של התגובה היה ניפוץ הבועה. צה"ל לא פעל כפי שחשבנו. ואז זה הגיע אלינו לארצות הברית. חווינו את אירועי שבעה באוקטובר כפוגרום, ושבוע לאחר מכן הגיעה עלילת הדם עם סיפור הפצצת בית החולים. הבנו שמהו קשה מאד עומד בפתחנו".

מה היו הפעולות שהובלתם בבית הכנסת?

"בית הכנסת שלנו נקט בפעולה מיידית. הקמנו ועדת אקטיביזם ישראלית והקמנו דף תמיכה ישראלי באתר האינטרנט שלנו כדי לגייס אמצעים ולספק פלטפורמה לקהילה להביע סולידריות. חברים תרמו רעיונות שונים לגיוס כספים, אם כי הגבלנו את תמיכתנו לארגונים גדולים בשל הביקוש העצום. ארגנו משמרות של קריאת פרקי תהילים. הוצאנו דיוור יומי, העברנו סמינרים הן לסטודנטים על הנעשה בישראל ועל דרכי התמודדות בקמפוסים והן להורים, כל קבוצה לפי האתגרים שלה. עסקנו ביוזמות צדקה כמו איסוף צעצועים למגדל עוז שמארחים מפונים מהעוטף ותרומת 300 ארגונים לתמיכה בנפגעים. התרומות שאספנו הלכו ישר לארגונים או לפדרציה, אין לי מעקב מדויק, אבל התרומות חצו את הרף של 100 אלף דולר והן ממשיכות".

איך אתם מתמודדים עם העלייה במקרי האנטישמיות הגלויה?

"כשהקהילה התמודדה עם הפחד הנובע מקריאות ליום הזעם העולמי, התמקדנו בקידום של הבנה ואחדות. הדגשנו את חשיבותה של הסולידריות על ידי החצנת היהדות שלנו בגאווה, ועודדנו את אלה שחששו לעמוד זקוף וגאים למרות האנטישמיות הגואה".

האם זה עזר?

"יש לי 500 חברי קהילה, כל אחד יעשה את מה שמרגיש ששומר על בטחונו האישי. אני כרב העברתי מסר שאני מאמין בו. היו גם חברי קהילה שביקשו להוריד את דגל ישראל המונף מחוץ לבית הכנסת, אך לא עשינו את זה ולא נעשה את זה. אנחנו מאמינים שאימוץ הזהות שלנו בגלוי הוא חיוני. יחד, הקהילה שלנו מתמודדת חזיתית עם האתגרים, עומדת מאוחדת מול מצוקה ומקדמת תחושת גאווה במורשת המשותפת שלנו".

האם היו אירועים זכורים לך במיוחד במהלך החודש האחרון?

"לחייב – תחושת האחריות שאנשים חשו ופעלו לפיה. היו אינספור גילויי יוזמה וסולידריות. כאשר הוצאנו קריאה לערב התהילים הראשון, בתוך ארבע שעות הגיעו 400 אנשים, כולל לא מעט צעירים. משהו פנימי הניע את כולם. לשלילה – האנטישמיות והמהירות ששכנינו הפנו לנו עורף. בתשעה באוקטובר עלתה בי מחשבה לחלק לכל שכניי דגל ישראל שיביעו סולידריות איתנו ועם ישראל. הייתי בטוח שאין אחד שיתנגד. כיום המחשבה הזו כל כך רחוקה. השינוי הדרמטי הזה מכה אותי בתדהמה".

החברה החרדית באמריקה

הרב פסח לרנר, יו"ר תנועת ארץ הקודש בהסתדרות הציונית העולמית ופעיל חרדי-אמריקני תאריך הריאיון: 6.11.2023

מה הרקע היהודי-רבני שלך?

"לפני 12 שנה הייתי מנכ"ל של ארגון של בית כנסת. במקום לפרוש לפנסיה, הקמתי לפני שלוש שנים במוסדות הלאומיים [קק"ל, הסוכנות וההסתדרות הציונית] מפלגה חרדית שנקראת 'ארץ הקודש'. זו פעם הראשונה שיש במוסדות הלאומיים ארגון חרדי-אמריקני. אני יושב בחבר הנאמנים של הסוכנות היהודית, בהסתדרות הציונית ובקק"ל ויש לי נציגים שם".

כיצד פועלת החברה החרדית בארה"ב בכל הנוגע למלחמה?

"הייתי בארץ כשהלחימה פרצה. הגעתי לסוכות. מיד במוצאי שבת של שמחת תורה – שזה יום חול בארץ אבל 'יום טוב' בחו"ל, גייסתי את האנשים והתחלנו קמפיין. גייסנו מעל שני מיליון דולר. קנינו אפודים לצבא, ועכשיו אנחנו מבשלים מדי יום 4,000 ארוחות ושולחים לדרום – בעיקר לילדים ממשפחות שאין להן עכשיו מטבח, כסף או עבודה. יש ארגון של אגודת ישראל שעושה אותו דבר, אבל שולח את הארוחות לבני ברק. מדובר כאן באנשים שהם פליטים, שנאלצו להתפנות – גם בבני ברק מארחים משפחות וגם שם מבשלים אוכל. ברמת בית שמש יש קהילה גדולה של אמריקניים. יש להם גיליון אלקטרוני במחשב והם יודעים כל יום מי עובד בחמ"ל האוכל שכל יום מבשל ומחלק ארוחות – כל משפחה יודעת מה היא מכינה ולמי, ובאיזה יום. גם שם שולחים מעל 4,000 ארוחות מדי יום. אני מכיר אנשים שמגיעים לחזית עם מנגל ועושים על האש לחיילי צה"ל – חרדים חסידים. יש לי חבר שכל שבוע שוכר מטוס ושולח ציוד לארץ. אלו דברים חשובים. אנחנו כבר לא שולחים אפודים כי זה לא חוקי, אבל שלחנו מוצרי רפואה, וגם חטיפי בשר מיובש וחטיפי אנרגיה לחיילים. אנחנו גם שולחים ציוד – במשרד שלי יש לי הרבה סטים של תפילין שנעביר לחיילי צה"ל. זה חוץ מהכינוסים, מהתפילות ומהמכתבים ששולחים.

"אנחנו עוברים משלב של פירוד לאחדות שמעולם לא הייתה".
בית בפלאטבוש, שכונה עם ריכוז חרדי בניו יורק

יש ארגון בשם "תורה ומסורה" – בית ספר חרדי באמריקה. כל הילדים היו צריכים לכתוב לחייל מכתב, שהועבר לארץ לצבא. כרגע אנחנו עושים קמפיין לשלוח לכל ילד שפונה מביתו חנוכיה, נרות סביבון ומתנות. בכל בית ספר חרדי מתחילים את הבוקר בקריאת תהילים לצה"ל. מכיתה א' מתחילים בקריאת תהילים. בכל תפילה מסיימים גם כן בקריאת תהילים ואומרים "אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה"⁶, או נושאים את התפילה לחיילים.

אני לא שם את עצמי בחזית הלחימה, אבל החתן שלי היה במילואים. הוא נפצע ועכשיו הוא עושה פיזיותרפיה, אז אני מכיר את המלחמה באופן אישי. אנשים עושים כל מה שהם יכולים לעשות. פעם החברה שלנו הייתה מחולקת – חרדי, ציוני, חייל, חיילת – זה לא משנה ולא חשוב עכשיו. מתפללים ועושים מה שאפשר. יש מלחמה וכולם אחים. יש כנסים ועצרות בכל מקום. הם מאורגנים ע"י ארגונים אחרים – זה לא אנחנו זה עם ישראל. יש עצרת גדולה מאוד אני מקווה ביום שלישי בווינגטון עושים משהו ענק. פאר רוקאווי בקווינס ניו יורק, זה אזור חרדי. לפני שבוע וחצי הייתה עצרת ברחוב והגיעו 8,000 אנשים. אני חזרתי עכשיו מסן אנטוניו, הפסטר [כומר] ג'ון הייגי אוונגלי, מוביל ארגון בשם CUFI שיש לו 12 מיליון חברים הפועלים למען ישראל. בקווינס הייתה עצרת של חרדים עם אלפי משתתפים. אנחנו שמים דגש על הגברת המודעות למצב בישראל, נשיאת נאומי חיזוק וקריאת תהילים. בעצרות לא מגייסים כספים.

האם מתפללים את התפילה לשלום המדינה?

"לגבי תפילה לשלום המדינה, זה תלוי בבית הכנסת. אני לא מצפה מהחסידים להגיד תפילה לשלום המדינה – בנתינה, חסידים של קהילת צאנז, הרב של הקהילה חיתן את הנכדה שלו. הוא אמר שאי אפשר לעשות שמחה כזו בפרהסיה כשאחינו ואחיותינו בצבא. הוא עושה את זה בבית רק המשפחה.

אנשים עושים כל מה שהם יכולים לעשות. פעם החברה שלנו הייתה מחולקת – חרדי, ציוני, חייל, חיילת – זה לא משנה ולא חשוב עכשיו. מתפללים ועושים מה שאפשר. יש מלחמה וכולם אחים

זה רבי עם אלפי מאמינים. הוא אמר לחסידים שלו להגיד כל יום "אבינו מלכנו", שבד"כ אומרים בעשרת ימי תשובה וביום צום. אומרים את זה כעת בצאנז כל שחרית וכל מנחה. אני זוכר שהייתי בארץ אחרי סוכות וכמה מהרבנים אמרו לחסידים שלהם או קראו בבית מדרש לעשות משהו למען הצבא. לקנות מוצרים, לקחת אנשים לחזית. להשתתף במלחמה בדרך שאפשרית להם. יש מקומות באמריקה שמתפללים למען החיילים. אני לא אומר שאנשים אחרים לא עושים את זה, יש הרבה אנשים שעושים הרבה דברים אחרים – אוספים כסף ועוד. כל אחד. החרדים היום חלק מהמלחמה. לא שואלים שאלות.

אני זוכר שחייל בודד מצרפת נרצח בתחילת המלחמה, וההורים שלו לא היו יכולים להגיע בזמן להלוויה. נשלחו הודעות ווטסאפ לקרוא למשתתפים מחשש שההורים לא יגיעו, שאין לו משפחה פה והחברים שלו בצבא. שמעתי ששבעת אלפים איש הגיעו להלוויה. זו ההתנדבות שלנו".

האם הקהילה נחשפת לגילויי אנטישמיות?

"את שואלת שאלה מעניינת. אני גר בפאר רוקאווי, באזור מאוד דתי. אין פה בעיה. אבל בקמפוסים יש בעיות, במנהטן יש בעיות, אפילו בבורו פארק [שכונה חרדית בברוקלין] יש בעיות. זה לא דבר פשוט. לגבי חרדים שיוצאים מהשכונה הסגורה – כאלה שעובדים במשרד – אני מניח שהם פחות חשופים לגילויי אנטישמיות. יש הערות, אבל אנטישמים מפחדים שיפטרו אותם אז זה אולי לא מתלקח. אבל העוברים ברחוב – חוששים. יש אנשים משוגעים ברכבת התחתית. הקולג'ים יש בהם אנשים תומכי אסלאם. אני

אומר לך, בבורו פארק יש חשש להסתובב כי יש שם לא יהודים. תמיד יהיו פרטים שיאיימו על החיים המשותפים. הורים בבורו פארק מפחדים לשלוח לבד את הילד למכולת כי לא יודעים את מי יכגשו בדרך".

כיצד אתם מבטיחים את שלומם של אנשי הקהילה?

"בשבת יש רכב אבטחה פרטי שמסתובב בשכונה, ויש יותר משטרה עירונית – ליד כל בית כנסת יש רכב משטרה. תמיד היו לנו בקהילות "שומרים", זה מובנה אצלנו. עכשיו אנחנו עושים יותר כי זה מלחיץ יותר. פעם היו הרבה אנשים שלא אהבו אותנו אבל הם לא הראו את זה בצורה זו או אחרת, הם היו זהירים – היום אין בושה. כל אחד עושה מה שהוא רוצה. העולם השתנה באמריקה".

יש מקומות באמריקה שמתפללים למען החיילים. אני לא אומר שאנשים אחרים לא עושים את זה, יש הרבה אנשים שעושים הרבה דברים אחרים – אוספים כסף ועוד. כל אחד. החרדים היום חלק מהמלחמה. לא שואלים שאלות

האם אתה יכול לחשוב מה יהיה אחרי המלחמה ביחסים שבין יהדות אמריקה לישראל?

"אני חושב שהקהילות החסידיות והחרדיות יהיו חזקות יותר, כי בעבר היו הרבה קהילות חרדיות שלא הניפו את דגל ישראל. אנטיציוניזם. היום במסגרת אווירת ה"החזק והתמיכה" מתקיימות חתונות חסידיות שבהן מניפים את דגל ישראל – יש סרטוני וידאו שעוברים בווטסאפ על חיילים שמגיעים לברביקיו שנעשים על ידי חסידים. החייל החילוני אומר שלא פגש מעולם אדם חרדי, ועכשיו הם נפגשים ומתחבקים – ההבדל כבר לא משנה יותר. לפני הקורונה היה לי ארגון שהיה עושה מנגלים בצבא ע"י חרדים. חייל שאל פעם חסיד, מה אתה עושה כאן? אתם לא נמצאים בצבא. והחסיד ענה – הילדים שלי לא הולכים

לגבי חרדים שיוצאים מהשכונה הסגורה – כאלה שעובדים במשרד – אני מניח שהם פחות חשופים לגילויי אנטישמיות. יש הערות, אבל אנטישמים מפחדים שיפטר אותם אז זה אולי לא מתלקח. אבל העוברים ברחוב – חוששים. יש אנשים משוגעים ברכבת התחתית. הקולג'ים יש בהם אנשים תומכי אסלאם. אני אומר לך, בבורו פארק יש חשש להסתובב כי יש שם לא יהודים ... הורים בבורו פארק מפחדים לשלוח לבד את הילד למכולת

לצבא אבל שלא תחשוב שאני לא מודה לך. החייל אמר – לא ציפיתי לתשובה הזו.

עכשיו כולם עושים משהו לחיילים. אנשים עושים הכול, נותנים כסף... אנשים מכירים אנשים. אצל החרדים חסידים זה הולך להשתנות. זה כבר לא 'שם' ו'פה', אנחנו אחים ואחיות. העולמות הולכים להיות קרובים יותר. דברים שהיו דגלים אדומים, כמו שאומרים, יקרו פחות. תמיד יהיו הקנאים והאנטיציונים ותמיד יהיו נטורי קרתא שלא נדע, שהם משוגעים. סאטמר זרקו אותם החוצה מבתי הכנסת שלהם מרוב שהם קיצוניים. היום בזמן המלחמה, אפילו קהילות סאטמר קוראות תהילים למען חיילי צה"ל. יש להם כינוסי תפילה למען הצבא. אנחנו עוברים משלב של פירוד לאחדות שמעולם לא הייתה.

גם בשבוע הבא בעצרת הגדולה בווינגטון תראו הרבה יהודים חרדים כי אכפת לנו. בתי ספר שולחים תלמידים ובתי כנסת שולחים אנשים להשתתף בעצרת. נראה מה יהיה. אנחנו קנינו 3,000-4,000 תיקי ספורט ומילאנו בהם גופיות פלנל, תחתונים, גרביים ומעילים לחיילים בצפון. מי ארז את התיקים? בנות סמינר מארה"ב שבאו למחסן ועזרו לארוז את התיקים האלה. אצלנו לומדים, מגייסים כספים, קונים שולחים – כל אחד עושה משהו. יש ילדים שמקימים דוכנים למכירת לימונדה, כדי לאסוף כסף לשלוח ולתרום לחיילים. כל אחד עושה בדרכו שלו. יש הבנה שהחיילים מגינים עלינו, מקריבים את עצמם למען הביטחון שלנו. אני לא אומר שזה 100 אחוז אבל הרוב של החרדים מבינים את השינוי ויהיה קשה לחזור ממנו.

אבל בקהילות של הרפורמים זה יהיה קשה יותר. ההורים לא מדברים עם הילדים שלהם ועל הקשר בין תורה למסורת לארץ ישראל. אם אין לך את החיבור הזה, מה יש לך? אם גדלת בבית כנסת רפורמי והלכת אולי פעם בשנה לבית כנסת ואין לך את הקשר הזה למסורת ולארץ ישראל, אז מה אתה עושה? לדור המבוגר יש קשר, הדור הצעיר לא יודע איפה שורשיו".

האם לדעתך יהיה גל עלייה לארץ לאחר המלחמה?

"אני חושב שיש רבים שרוצים לעלות אבל החיים בישראל יקרים מאוד ויש קושי בדיוק, בפרנסה ובמחיייה. הייתי רוצה שכל היהודים יעלו לארץ אבל זה קשה. למדינת ישראל יש כרגע משימה גדולה ליישב מחדש את כל הפליטים ביישובים שפוננו בגלל המלחמה. לנו יש גם אחריות לעזור לאורך זמן".

קהילות לא משויכות

זרם הולך ועולה ביהדות אמריקה הוא זה של קהילות שאין להן שיוך זרמי-תיאולוגי ספציפי. אפשר לראות זאת למשל בסקר המכון של מכון Pew שאוזכר בראשית הפרק – 33 אחוז מהיהודים לא משויכים לזרם מסוים; אך זה לא אומר שהם אינם הולכים לבית הכנסת. למעשה, רבים מהם הולכים לאותן קהילות – עם מאפיין ליברלי חזק או פחות חזק – שאינן בוחרות להיות חלק מתנועה תיאולוגית רחבה יותר.

קהילת שול/לאב

אחת מהקהילות הללו היא הקהילה של הרב עמיחי לאו-לביא – ישראלי אמריקני, רב קהילת לב-שול בניו יורק – שהוסמך כרב קונסרבטיבי. לאו-לביא, פעיל להט"ב בולט בישראל ובחברה היהודית בארה"ב, פרש מן התנועה הקונסרבטיבית על רקע יחסה לנישואין בין-דתיים (intermarriage)⁷. הנה קטע מתוך דברים שכתב לאו-לביא בעקבות המלחמה:

הרהורים אישיים מפי הרב עמיחי לאו-לביא, 26.10.2023

בשבת יש רכב אבטחה פרטי שמסתובב בשכונה, ויש יותר משטרה עירונית – ליד כל בית כנסת יש רכב משטרה. תמיד היו לנו בקהילות "שומרים", זה מובנה אצלנו. עכשיו אנחנו עושים יותר כי זה מלחיץ יותר. פעם היו הרבה אנשים שלא אהבו אותנו אבל הם לא הראו את זה בצורה זו או אחרת, הם היו זהירים – היום אין בושה. כל אחד עושה מה שהוא רוצה. העולם השתנה באמריקה

"חוסר הסולידריות בלתי נתפס"

הרב עמיחי לאו-לביא.
תמונה: מתוך פייסבוק

כמו רבים כל כך מאיתנו, הדלקתי את אחד מאותם נרות זיכרון בני שבוע בביתי בהארלם בשבעה באוקטובר. עוד נר אחד מואר כעת, ללא הפסקה, בבית שבו אני שוהה בירושלים. אתה יכול לראות אותם בבתים רבים בימינו. הלהבה הנצחית הזו היא תזכורת לא לשכוח. כאילו אנחנו יכולים. אבל זה לא רק על מה שקרה – זה על מה שצריך לקרות אחר כך. וזה עלינו. [...]

7 עוד על לאו-לביא ראו באתר שלו: "Rabbi Amichai Lau-Lavie", <https://amichai.me/about> (retrieved 19.11.2023)

אני נאחז באידיאלים האלה, יחד עם כל כך הרבה מאיתנו, בגאווה ובאמונה בערכי הליבה היהודיים שלנו, המנוסים והנכונים והעייפים – אהבה וחמלה לכל היצורים, התמדה ותקווה אינסופית. כל החיים קדושים באותה מידה. כולנו נוצרים באופן שווה בצלם כוח החיים האלוהי.

אין דם יקר יותר מזה של אחרים. [...] למרות דעות רדיקליות בקרב רבים כל כך – אני מקווה ומאמין שהאנושות שלנו תתעלה מעל הטרור. עם זאת, קשה להיות מלא תקווה היום. לא כולם חושבים או פועלים בדרכים שמובילות את הדיבור הזה. רבים רוצים נקמה, חוזרים לעמדות בינאריות המאשימות צד זה או אחר, מסרבים לתת דין וחשבון, להכיר במורכבות, להיות אמפתיים ורגישים לגוונים ולצללים של הסבל. יחד עם כל כך הרבה מאיתנו בכל רחבי העולם, אני עדיין בהלם מ-7 באוקטובר ומהגלים המתמשכים של זעם אלים, מוות וייאוש. [...] אני חש הכרת תודה לצוות המעבדה/שול על התעשתות מהירה, במובנים רבים כל כך, כדי ליצור יחד מרחבים מקודשים של נחמה ותמיכה, מידע והשראה בתקופה קשה זו. אני מודה מאוד לאלו בקהילה שהגיעו, וממשיכים להושיט יד, במסרים פשוטים ומשמעותיים של סולידריות ותמיכה, ומציעים לעזור בכל הדרכים האפשריות הן לי אישית והן לתמוך במטרות דחופות רבות. ישנה נדיבות רוח עצומה המוצגת בדרכים רבות.

אפשר היה לצפות שאהיה מוצף בהודעות תמיכה, אך זה ממש לא המצב ואני מרגיש די פגוע. אני יודע שאני לא לבד, בישראל ובמקומות אחרים, אך עוצמת התמיכה אינה תואמת את הציפייה ולכן כאב האכזבה. אני מרגיש שכולנו יכולים לעשות יותר כדי לתמוך ולהגיע אחד לשני. אני גם מרגיש תחושה ישנה וזה מרגיש כמו בגידה. אני מרגיש נבגד על ידי בעלי ברית וחברים רבים, תומכים או שותפים, בעולם היהודי ומחוצה לו, ששותקים ושלא פנו

זה כבר לא 'שם' ו'פה', אנחנו אחים ואחיות. העולמות הולכים להיות קרובים יותר. דברים שהיו דגלים אדומים, כמו שאומרים, יקרו פחות. תמיד יהיו הקנאים והאנטי-ציונים ותמיד יהיו נטורי קרתא שלא נדע, שהם משוגעים. סאטמר זרקו אותם החוצה מבתי הכנסת שלהם מרוב שהם קיצוניים

אליי, באופן אישי או כומבי, במסר פשוט של סולידריות, אכפתיות ונחמה, יהיו אשר יהיו דעותיהם הפוליטיות. אני מרגיש נבגד על ידי המסרים האנטישמיים הבוטים שמופיעים ברחובות ובמסכים, המכוונים לא רק כלפי ישראל בזעם מובן על ההרג הנורא ופציעתם של אלפי פלסטינים חפים מפשע בעזה ובגדה המערבית. בקמפוסים של האוניברסיטאות ובכיכרות העיר, במדיה החברתית ובבתי הספר – אנחנו מותקפים בשנאה מהסוג שקיוונו ששמורה לספרי היסטוריה... גם אם אני לא אוהב את זה, אני מכבד דעות שהן אנטי-ישראליות או אנטי-ציוניות. אבל זה לא העניין. זו אנטישמיות אלימה ושפלה. וזה מסוכן ולא נכון.

אני מרגיש נבגד על ידי אלה שחוגגים את חמאס כלוחמי חופש ומצדיקים אונס, רצח והתעללות בבני אדם כאמצעי לגיטימי להשגת השחרור לעם הפלסטיני. התמיכה בחופש ובעצמאות הפלסטינית הייתה, הינה ותהיה מרכזית באמונה ובאקטיביזם שלי ושל רבים מאיתנו שמתנגדים לכיבוש תוך תמיכה בזכותה של ישראל להתקיים. אבל טרור, וטרור בקנה מידה לא אנושי – זו אינה הדרך לחופש או שלום.

אני מרגיש נבגד על ידי בעלי ברית יהודים שעומדים לצד פלסטין אך מסרבים להכיר בטרואמה ובכאב של משפחת בשר ודם שלנו, או למזער אותו לאותיות קטנות, קבורות באשמה. חוסר הסולידריות עם הפצעים והכאב שנפתחו מחדש אצל ישראלים – לא ישראל – הוא למען האמת לא אנושי ובלתי נתפס. [...]

במוצאי שבת, שבעה באוקטובר, חג שמחת תורה היהודי, בזמן שפרטי הזוועה רק החלו לשקוע, עמדתי על במה מאולתרת ב־Grand Army Plaza בברוקלין, מוקף במאות אנשים, עם עוד רבנים ויהודים. מנהיגים, בעלי ברית וחברים, התכנסו לעצרת צער ותמיכה מאולתרת ומעוררת השראה, והחלפנו את מה שאמורה הייתה להיות חגיגה של תורתנו הקדושה בריקודים ובשמחה. קראתי לאלו מאיתנו שהתאספו לשמוע את דברי בראשית – להקשיב לצרחות הדם של האחים שלנו הקורא לנו מהאדמה שטופת הדם. קולו של הבל, הקורבן האנושי הראשון של האלימות, ושאלת קין, הרוצח הראשון – האם אני השומר של אחי? והתשובה הייתה ותמיד חייבת להיות – כן. [...]

תדליקו נר. אל תתייאשו. פנו לאחרים ומצאו דרכים להציע עזרה. אנחנו לא יודעים מה צפוי לנו, אבל, ויהי מה, עלינו לבנות גשרים חדשים מהמשבר הזה, להתאמץ יותר, להיות רכים יותר עם עצמנו ואחד עם השני. בואו לא נאבד תקווה".⁸

בריאיון ל"ניו יורק טיימס", אמר לאו-לביא: "כרגע אנשים כואבים, ואנו רק רוצים לאחוז ביד האחר ולתת למחלוקות להיות מאחור. העמדות הפוליטיות שלנו לא משנות. שמאל, ימין, בעד כיבוש, נגד כיבוש, זה לא משנה לי – אנחנו כואבים ואנחנו בשוק ואנחנו מזועזעים ואנחנו רוצים שישראל תעבור את זה".

הוא אף הוסיף כי "זה חשף לרבים בקהילה הליברלית את הסכנות של אידיאולוגיות אנטי-ישראליות ואנטי-ציוניות שמתקיימות במוסדות ליברליים רבים, בקמפוסים של קולג'ים וכדומה".⁹

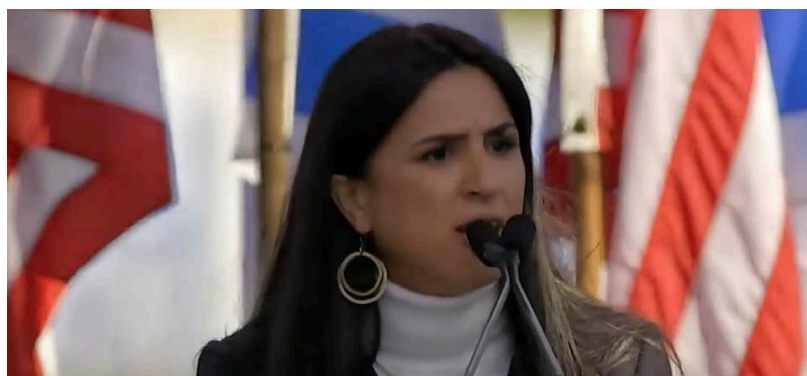
אפשר היה לצפות שאהיה מוצף בהודעות תמיכה, אך זה ממש לא המצב ואני מרגיש די כגוע [...] אני מרגיש שכולנו יכולים לעשות יותר כדי לתמוך ולהגיע אחד לשני. אני גם מרגיש תחושה ישנה וזה מרגיש כמו בגידה. אני מרגיש נבגד על ידי בעלי ברית וחברים רבים, תומכים או שותפים, בעולם היהודי ומחוצה לו, ששותקים ושלא פנו אליי, באופן אישי או כומבי, במסר פשוט של סולידריות, אכפתיות ונחמה, יהיו אשר יהיו דעותיהם הפוליטיות

קהילת "דאונטאון מיניין"

גם מיכל ביטון היא דמות רבנית חשובה המובילה את ה"דאונטאון מיניין", קהילה דתית משגשגת שמשרתת קהל צעיר ומגוון. המניין מכיל בתוכו אנשים מכל הזרמים, אך יש בו מחיצה, אף ש"מאוווררת". הנה דברים מתוך הריאיון שערכה עם ביטון אביטל אינדיג מ"מקור ראשון".¹⁰

ד"ר מיכל ביטון היא אחת הדוברות הבולטות בקרב המנהיגות הרוחנית הצעירה של יהודי ארה"ב. ביטון מייצגת קול ייחודי בנוף היהודי-אמריקני – מנהיגה רוחנית שהיא אישה מסורתית ספרדייה (משפחתה ומשפחת בעלה ממוצא סורי, מצרי ועיראקי). אף שהיא נוהגת על פי ההלכה האורתודוקסית, היא לא משתכללת בקהילה סגורה אלא פונה החוצה ומבקשת להיות inclusive, כלומר, להוביל קהילה כמה שיותר רחבה, ולכלול בה כל מי שמעוניין להשתייך אליה. הקהל שלה מורכב ברובו מצעירים וצעירות, כמעט כולם רווקים, סטודנטים בעבר ובהווה.

"המניין שלנו הוא מניין עצמאי שלא משתייך לזרמים המוכרים. הוא צמח מלמטה, מתוך צורך שזיהינו. מגיעים אלינו מכל אזור לואר מנהטן צעירים בגילאי עשרים ושלושים. אנחנו מנסים לתת בית יהודי חם, מסורתי ופתוח לאנשים שמבקשים למצוא שליחות ומשמעות ואנחנו לא פוחדים להדגיש את הברית שלנו עם ישראל".

ד"ר מיכל ביטון נואמת בעצרת התמיכה בישראל בווינגטון ב-14.11. תמונה: מתוך הפייסבוק

8 Amichai Lau-Lavie, "A Sacred Flame for Our Future: Why Today Means so Much To Me", LAB/SHUL website, 26.10.2023, <https://www.labshul.org/a-sacred-flame-for-our-future-why-today-means-so-much-to-me> (retrieved 19.11.2023)

9 John Leland, "For Jewish New Yorkers, Shared Grief Puts Divisions on Hold", *The New York Times*, 13.10.2023, <https://www.nytimes.com/2023/10/13/nyregion/jewish-progressive-nyc-israel-attack.html> (retrieved 19.11.2023)

10 אביטל אינדיג, "בקול תוקף", **מקור ראשון**, 24.11.2023, 31-28.

כיצד זה בא לידי ביטוי?

"כל הרעיון החינוכי שלי מבוסס על כך שאתה לא רק צופה, מתבונן פאסיבי מן הצד, אלא חייב להיות על המגרש, להשתתף. העם היהודי זקוק לך, הברית ביננו זקוקה לך. זו נקודת מבט שמשנה את כל הגישה שלך. במשך שנים הדעה הרווחת הייתה שהדרך היחידה לחבר את הצעירים המנותקים לישראל היא טיולי תגלית. אני אוהבת ומעריכה

**אני מרגיש נבגד על ידי בעלי ברית יהודים
שעומדים לצד פלסטיין אך מסרבים להכיר
בטראומה ובכאב של משפחת בשר ודם
שלנו, או למזער אותו לאותיות קטנות,
קבורות באשמה**

את 'תגלית' והוא חשוב בעיניי אבל אנחנו צריכים לדבר לא רק על זכויות אלא גם על חובות. אני מקווה לטפח דור חדש שירגיש סולידריות, אחריות וערבות הדדית. זה לא יהיה קל להוביל משהו כזה באמריקה אבל אני לא חושבת שיש לנו אופציה אחרת."

איך אותם צעירים חוו את אירועי שמחת תורה?

"בשבועות הראשונים הרגשתי שאני מנהלת מעין 'שבעה המונית' עבור הקהילה שלי. זה כאב לכולנו, לא היה אחד שלא הרגיש את הכאב עמוק בפנים. מבחינתנו זו לא טרגדיה שקרתה למישהו אחר, אלא לנו ממש. זה העם שלנו. המון אנשים שלא הכירו אחד את השני לפני כן פשוט הגיעו לבכות ולהתפלל. בשנים האחרונות המחשבה הייתה שלדור הצעיר אין יותר תחושת קולקטיב, שהם אינדיבידואליים ולא מחוברים לזהות היהודית. הרבה הנחות התנפצו בשבועות האחרונים וראינו כמה שזה לא נכון. אני מעודדת אותם ללכת להפגנות, לנסות לעזור במה שאפשר – אם זה תרומת כספית, מלחמה על דעת הקהל. אני חייבת לומר שבאופן אישי אני תמיד מאוד מחוברת למה שקורה בישראל, יש לי הרבה משפחה בארץ, ובכלל רואה את העם היהודי כמשפחה המורחבת שלי. אבל לא הייתי מודעת לעד כמה עבור הקהילה שלי וכל הקהילות בארה"ב זהו רגע עמוק של חיבור ואיחוד, כזה שלא ראינו כבר עשרות שנים."

שלא לדבר על כך שגם אצלכם לא פשוט מאז.

"יש פה רעידת אדמה, כל כך הרבה צעירים יהודים שהרגישו בבית בארה"ב לא יכולים להאמין שחברים לכיתה שלהם, מרצים או חברי הנהלה תומכים בחמאס. זה שוק גדול וזה משפיע על הזהות העצמית שלהם. הם ידעו שחבריהם הם פרו-פלסטיין, זה מובן, אבל לא האמינו שיתמכו במעשי טרור, בקריעת פוסטרים של ילדים חטופים, שיקראו לאינתיפאדה. הם מרגישים שהאדמה נשמטת מתחת לרגליהם. המצב לא פשוט, בייחוד באוניברסיטאות העילית. הם מרגישים מבודדים ותחת מצור. אני מעודדת אותם להילחם בחזרה וגם מסבירה כמה חשוב להיות חלק מקהילה יהודית. בישראל כולם תומכים אחד בשני, אתה יוצא לרחוב וכולם ביחד באותו סיפור אבל פה אם אתה לא מחובר לקהילה אתה מרגיש לבד. אני חושבת שאנחנו רואים התעוררות והתפכחות גדולה."

יש כאלו שזה גורם להם להתרחק עוד יותר?

"ברור שיש כאלו שזה מרחיק אותם מהיהדות והם מעדיפים כרגע למסמס את הזהות הזו שלהם, אבל אנחנו חשופים לתהליך ההפוך. בתי חב"ד והלל שבקמפוסים מדווחים שמעולם לא הגיעו כל כך הרבה סטודנטים לפעילויות שלהם. גם אצלנו כמובן."

זה מצריך היערכות שונה?

"זה בהחלט אתגר ויש פה בעצם פרדוקס. מצד אחד מעולם לא נדרשתי להשקיע יותר באבטחה, מצד שני אני צריכה להתמודד עם כמות נרשמים חדשים עצומה בבת אחת. להבין מי זה כל אחד שרוצה להגיע ולאשר אותו. יש הרבה צעירים יהודים שלראשונה בחייהם מתעניינים בזהות שלהם ורוצים להגיע אל בית הכנסת שלנו. המשבר הזה יעצב מחדש את יהדות אמריקה".

איך את רואה את העתיד שלה?

"מוקדם לדעת כרגע. אני חושבת שהולך להיות יישור קו מחודש, הרבה אנשים יתנתקו מאוניברסיטאות פרוגרסיביות, לא כולם אבל הרבה כן".

יש סביבך קולות של רצון לעלייה?

"כן, אבל כרגע זה יותר ביטוי של פחד, אף אחד עוד לא ממש רכש בית. ברור שגם אני כאמא יהודייה תמיד דואגת שכל הדרכונים של הילדים שלי בתוקף אבל אני לא צופה עלייה המונית. אולי דברים ישתנו בעתיד. מה שכן, יש הרבה אנשים שמרגישים אשמה על זה שהם לא שם כרגע. כשמשוהו כל כך נורא קורה למשפחה שלך, אתה צריך להיות איתם. אני חושבת שמאד חשוב לנסוע לארץ, כדי לא לסבול מ־compassion fatigue (תשישות חמלה) ולהתרגל למציאות הזו".

משלמים את מחיר התמיכה בישראל.
בית הכנסת "רוממו" במנהטן שהושחת
בגרפיטי אנטישמי.
תמונה: מתוך הפייסבוק של
Benjamin Ryan Nathan

מחשבות על הדת היהודית באמריקה ב-2023 – עופר צ'זיק

היהודית, המלחמה היא קו פרשת המים. יהודים אלו, שמקצתם אולי היו ממילא מרוחקים מהקהילה, יישארו מעבר לגבול המדומיין שלה. שנית, המצב של הצעירים היהודים הפרוגרסיבים הוא אולי מורכב יותר. כמה מהם, שהיו בעומקה של החברה הפרוגרסיבית-ליברלית, מוצאים את עצמם מוקעים על רקע יהדותם. בעבור פלח אוכלוסייה זה, ייתכן מאוד שבשיבה לפעילות אינטנסיבית יותר בתוך הקהילות היהודיות הדתיות יהיה משום פתרון. אך בשלב הזה עוד מוקדם לקבוע אילו פתרונות הם ימצאו להלם שהכה בהם.

באשר לשיח על העלייה – האם צפוי גל של יהודים שיעזבו את קהילותיהם בעקבות האירועים ויעלו לארץ – עוד חזון למועד. היו מרואיינים שהיו מעט אופטימיים יותר בכל הנוגע לאפשרות הזו, והיו מי שלא ראו בשיח על עלייה שיח רציני ונפוץ. כן ניתן לומר כי גם בקרב מנהיגים דתיים שלא דיברו על אפשרות של עלייה המונית בעקבות האירועים, נשמע קול ברור של תמיכה בישראל, שעודד הגעה לישראל וביקור בה; כמה וכמה מן המרואיינים שוחחו עימנו בעודם בביקור סולידריות בישראל.

ולבסוף, יש לשאול מה יעשו כעת הקהילות היהודיות הדתיות בארה"ב. חשוב להבהיר: במדינה כמו ארצות הברית, שבה העולם היהודי אינו מקיף את כל תחומי החיים כמו בישראל, הקהילה של בית הכנסת משמשת אחד ממוקדי המפגש העיקריים עם העולם היהודי. לכן יש לרבנים ולמובילי קהילות דתיות הכוח והאחריות הגדולה לעצב את עולמם היהודי של אנשי קהילתם, צעירים ומבוגרים כאחד. מתחילת המלחמה ראינו התגייסות מובהקת של ראשי הזרמים הדתיים ושל קהילות דתיות מכל המחנות התיאולוגיים-פוליטיים למען ישראל. אני סבור כי לפחות בדור הזה תמיכה זו עשויה להימשך. השאלה הנוספת שעלינו לשאול היא כיצד אנו כחברה וכמדינה צריכים לפעול כדי לשמר את התמיכה הזו גם בדורות הבאים. נציע תשובה לשאלה זו בפרק הסיכום.

כחוקרים וחוקרות של הדת היהודית באמריקה, היו בנו מי שהספידו את קיומה של היהדות כדת בארצות הברית. לא שהעדויות שהיו בידנו הראו מצב אחר: גם בפרק זה עצמו הזכרנו את הדו"ח המפורסם של מכון Pew שממנו עולה בבירור מגמת ההתרחקות של הצעירים והצעירות היהודים באמריקה מן הדת היהודית, בייחוד בקהילות ליברליות. הגם שעבר רק מעט יותר מחודש מאז אירועי שבעה באוקטובר, אני סבור כי ההספד היה מעט מוקדם מדי.

יש לכך מספר סיבות: ראשית, כפי שעלה בשיחות שקיימנו עם מובילי קהילות דתיות, אחת המסקנות הברורות היא שבעת המצוקה הקשה הזו ניכרת עלייה בהשתתפות בטקסי קהילה דתיים. העידו על כך גם דוברים מן החלק הליברלי יותר של יהדות אמריקה כמו רפורמים וקונסרבטיבים, וגם דוברים יותר שמרנים או אורתודוקסים. מול הזוועות שפקדו את ישראל ומול השנאה הגואה כלפי היהודים באמריקה, רבים מחפשים קהילה. כאשר הם בחוץ הם מסומנים, הם פונים פנימה לחפש תמיכה.

שנית, גם לפני המשבר נראה היה שמגמת הנטישה של ההזדהות הדתית בקרב היהודים בארצות הברית התייצבה. בסקר Pew מ-2020, 32 אחוז ציינו שהם אינם משויכים לזרם מסוים, לעומת 30 אחוז בסקר של 2013 (כלומר – היתר, היו משויכים לזרם מסוים). בנוסף, בסקר מ-2020, 73 אחוז הכריזו שהם יהודים על פי השקפתם הדתית, ורק 27 אחוז ציינו שהם יהודים חסרי דת.¹¹ במילים אחרות – נכון שהמשבר בקרב יהודי אמריקה מרחיק; נכון שהצעירים מתרחקים, או לפחות התרחקו, יותר ויותר; אך העובדה הפשוטה היא שב"כאן ועכשיו" – גם בזה שלפני המלחמה ועוד יותר מאז תחילתה – רוב יהודי אמריקה רואים את עצמם חלק מהדת והחברה היהודית.

למרות זאת, יש גם אינדיקציות שהמצב הנוכחי יהיה גורם מרחיק למקצת מחברי הקהילות היהודיות. בעיקר בקהילות הליברליות, ציינו כמה מהמרואיינים שתי תופעות: ראשית, בעבור החלק הפרוגרסיבי הקיצוני של הקהילה

11 ראו את מחקר מכון Pew משנת 2020 והעיסוק הנרחב בו בזרמים הדתיים ביהדות אמריקה: "Jewish Americans in 2020", Pew Research Center, 11.5.2021 <https://www.pewresearch.org/religion/2021/05/11/jewish-americans-in-2020/> (retrieved 20.11.2023)

סיכום

היום שאחרי המלחמה

העלייה הקשה באנטישמיות במהלך המלחמה, נוצרה אותה עלייה בתמיכה בישראל. כמובן, גם העובדה שחלק מהחטופים היו יהודים-אמריקנים, והקשרים הענפים בין מאות אלפי אמריקנים לישראלים, השפיעה על דעת הקהל הציבורית. התייחסות אחרת נגעה ל"הפתעה, הברבריות והשוק", שהותירה מתקפת הפתע בשבעה באוקטובר. כל הרגשות האלו גרמו למעין "התפקחות" או "התעוררות" – גם בקרב יהודים בצד השמאלי יותר של המפה.

יש לציין כי לא כולם תמימי דעים על כך שמדובר בשינוי מוחלט של המציאות שהייתה קודם לכן. חלק ממי ששוחחנו עימם ועמן טענו כי פרץ התמיכה האדיר הזה אינו אלא המשך של התמיכה הענפה של יהדות אמריקה בישראל מימים ימימה. גם לנרטיב הזה יש מידה רבה של אמת – כפי שניתן לראות בפרק על הפדרציות למשל, התמיכה האמריקנית בישראל בזמן מלחמות אינה דבר חדש. כך, גם במבוא מופיעה התייחסות לתרומה שהעניקה יהדות אמריקה לאורך השנים לישראל, גם בתקופות שגרה. ועדיין, על סמך כל הנתונים המספריים שהופיעו לאורך מסמך זה, על סמך העדויות המרגשות, האמירות הכה-בלתי-שגרתיות – לא ניתן לערער על כך שמדובר במעמד מיוחד ביותר ביחסי יהדות אמריקה וישראל.

נרטיב שעלה בהרבה מהשיחות שקיימנו נגע לאחדות ביהדות אמריקה בתקופה זו. במובן מסוים, כמו שהמלחמה איחדה את החברה הישראלית – או לכל הפחות הפחיתה את הדיון על מחלוקות בתוכה – כך גם השיחות הרבות שקיימנו העידו על התאחדות של הציבור היהודי-אמריקני למען המטרה. ניתן לראות זאת בשיתופי הפעולה – רבנים מזרמים שונים שמשותפים בתפילה משותפת; קהילות ליברליות שמתגייסות למען הציבור הישראלי כולו – מבלי להתייחס להבדלים מהותיים ביחסם של חלק מאותם ישראלים לאידיאולוגיה ואף לתיאולוגיה של היהדות האמריקנית הליברלית; קהילות שמרניות שמתגייסות גם הן

רגע השיא שבו בחרנו לחתום דו"ח זה הינו עצרת התמיכה בישראל שהתקיימה בלב וושינגטון הבירה בחמישה עשר בנובמבר, 2023. העצרת, שאליה הגיעו כ-300 אלף יהודים, ישראלים ותומכים בישראל, נחשבת לעצרת היהודית הגדולה ביותר בתולדות ארצות הברית. בין הנואמים בעצרת היו יו"ר בית הנבחרים האמריקני, מייק ג'ונסון, מנהיגי ומנהיגות הקהילה היהודית-אמריקנית, נציגי משפחות החטופים, הנשיא הרצוג ששלח נאום מוקלט מן הכותל ובכירים במפלגות הדמוקרטית והרפובליקנית.¹² המפגן ההיסטורי חסר התקדים, שהביא קהילות יהודיות מכל גווי הקשת הפוליטית והדתית של יהדות אמריקה להתאחד למען ישראל, החטופים והמאבק באנטישמיות, מדגים היטב את התהליכים רבי-המשמעות והכמעט בלתי יאומנו שעברו על יהדות אמריקה תוך חודש אחד בלבד של מלחמה. לתוך הרגע הזה מתלכדים ההתגייסות המדהימה, התרומה חסרת התקדים, האיום ההולך והגדל מהשנאה והאנטישמיות, ההתאחדות של ארגונים ויחידים מכל הקצוות למען המטרה והנשירה של הקצוות הקיצוניים והשוליים הצידה.

אבל – איך הגענו אל הרגע הזה? איך בחודש אחד, מקהילה גדולה אך מפולגת, בעלת נטייה פוליטית פרוגרסיבית שהתרחקה מישראל ויש האומרים מהעולם היהודי בכלל – עברה יהדות אמריקה את המהפך הגדול שעברה?

תשובות שונות לשאלה זו עלו במהלך כתיבת סקירה זו. היו מי שטענו שמדובר ב"שרירים עתיקים" שהתעוררו, מעיין משהו עמוק בזהות היהודית שהתעורר לאור האסון הגדול של השבעה באוקטובר: זיכרון לרוח התקומה שהנחילה מדינת ישראל ליהדות התפוצות החבולה והשכופה של אחרי השואה. אחרים התייחסו ל"סכנה קיומית", לאותה תחושה שלא רק חיי ישראלים מצויים בסכנה, אלא שעצם קיומה של המדינה, עצם קיומה של יהדות העולם ואף עצם קיומו של העולם המערבי – נמצאים כולם בסכנה ממשית. באותו הקשר, ברור מסקירה זו כי גם על רקע

12 דור מלול, "הכינוס היהודי הגדול בתולדות ארה"ב: כ-290 אלף הגיעו לעצרת תמיכה בישראל ליד הבית הלבן", **ישראל היום**, 14.11.2023, <https://www.israelhayom.co.il/news/world-news/usa/article/14822648> (אוחזר ב-15.11.2023).

פרוגרסיביים שפועלים, לטענתם, בשם היהדות בהתנגדותם לציונות ולמלחמה של ישראל בארגון הטרור האכזרי חמאס. בעוד הרוב המוחלט של יהדות אמריקה כן התאחד, עדיין היה גם מיעוט זה שקרא להפסקת אש במחאות רעשניות ונגד מה שהם כינו, בשקריות רבה, "ג'נוסייד".

ומה מכאן? אף שעדיף בשלב כה מוקדם להימנע מתחזיות חד-משמעיות לעתיד לבוא, אין עוררין שאנחנו מצויים בנקודה מכרעת ביחסים בין יהדות אמריקה לישראל, שיהיו לה אדוות עמוקות בשתי הקהילות, הישראלית והאמריקנית. השאלה הגדולה היא כיצד נבחר לראות את האירועים הללו: האם ביום שאחרי המלחמה ימשיכו יהודי אמריקה להחזיק באמונה הישנה-מחודשת בשותפות הגורל שלנו עימם, ושלחם עמנו? האם ביום שאחרי המלחמה יבינו מדינת ישראל והחברה שבה שעליהן להשקיע משאבים – פיזיים, רוחניים וכלכליים – בחיזוק הקשר שלנו עם יהדות אמריקה, במלחמה בשנאת יהודים באמריקה ובקבלה של יהדות אמריקה על מורכבותה? האם ביום שאחרי המלחמה יבינו שתי החברות – היהודית-אמריקנית הנוטה לליברליות והיהודית-ישראלית הנוטה לשמרנות – שיש הכרח בויתורים ושיש להכיל את השוני כדי להתקרב זו לזו? נותר לנו אלא להתפלל, כפי שנכתב בתפילות העמידה – "תקע בשופר גדול לחרותנו, וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ".

למען ישראל וישראלים, שחלק מהם מחו זמן לא רב קודם לכן על תפילות בהפרדה ושירות צבאי של חרדים. איכשהו, כל המורכבויות והמחלוקות הללו נעלמו למול האיום הנורא שהתרגש על מדינת ישראל בשבעה באוקטובר.

אך לא ניתן להגיד כי הבקיעים נעלמו לגמרי מתחת לפני השטח. עדיין היו חלק מהדוברים עימם שוחחנו שהתייחסו למחלוקות העמוקות בתוך יהדות אמריקה ובין יהדות אמריקה לישראל. כך, היו מי שדיברו על האופן בו דווקא ההתנגדות לממשלה המכהנת בישראל ולשינויים הניכרים במערכת המשפט שזו הובילה, הובילו לחיבור המחודש לישראל של הציבור היהודי-פרוגרסיבי, ועל הריחוק שנוצר בעשורים האחרונים בין הקהילות בשל השוני בתפישות ביחס ללהט"ב, נשים, פלורליזם דתי וכדומה. היו גם מי שצינו את הצעירים ביהדות אמריקה, שחלקם עדיין לא מתגייסים למען ישראל ולא חוו את ההתעוררות לצד רוב הציבור היהודי; צריך לומר שאלו מרכיבים חלק לא קטן מהדור הצעיר. הם נמצאים ב"ברוך", כי חבריהם לצד הפרוגרסיבי נטשו אותם לבד – וכעת הם נותרו מחוץ לשני המחנות גם יחד. מנגד היו מי שסטו מנרטיב ה"אחדות", והאשימו את החינוך הליברלי בחוסר הקשר של צעירים לישראל. וכמובן, ישנו אותו מיעוט – שהוא לחלוטין מיעוט בכל קנה מידה כמותי והשפעתי, אך שעדיין יש להתייחס אליו – של אלו שמעולם לא רצו להיות חלק מהאחדות הזו. אלו הם חסידיהם של הארגונים הרדיקליים

המצעד למען ישראל בושינגטון 14.11. תמונה: משואה שגיב

אפילוג

התחלה חדשה ליחסים

בארה"ב מגייסת מאות אלפים למפגן כוח אדיר בבירה, אולי הגדול ביותר בהיסטוריה שלה. בשני הקצוות מותחים את השרירים, מבינים את חשיבות הרגע ואת הצורך לצרוב כוח, להקרין עוצמה. שתי הקהילות כאן כדי להישאר.

מלחמת "חרבות ברזל" היא נקודת תפנית, קו פרשת המים. עד ההתקפה נחשבה ישראל לגורם מפריד ומפלט באמריקה. ממשלתה נתפשה קיצונית ביחסה לאוכלוסייה הפלסטינית ובהתעלמותה מביקורת בינלאומית. התנהלות זו הרחיקה ממנה רבים, ובעיקר את הדור הצעיר בקהילה הכללית ובקהילה היהודית. ישראל נתפשה כמדינה קולוניאליסטית, מפלה ומדכאה. בין המובילים בביקורת הזו היו גם יהודים רבים, מאורגנים ומאורגנים פחות. עכשיו התברר כי יש פה גם הרבה שנאת יהודים. כמו תמיד.

בשבעה באוקטובר ומאז, הבינו ישראל והקהילה היהודית כי הם לבד, בודדים. ברשתות החברתיות וברחוב ניכרת הסתייגות עמוקה מישראל ופעילותה, אפילו אחרי הטבח. ההפגנות הסוערות בקמפוסים, הגמגומים של נשיאי האוניברסיטאות לימדו כי הצביעות חוגגת.

מי היה מאמין. "תשמע", אומרת לי ידידה, "אני מסתכלת על השכנים שלי ושואלת מי יהיו מוכנים לקחת אותי ולהסתיר אותי, כמו אז". לפני שבעה באוקטובר, מיותר לומר, היא מעולם לא הרהרה בכך.

אנחנו בצומת היסטורית ביחסינו לתפוצות וליהדות אמריקה. אנו חייבים לשנות את החשיבה שלנו כלפי העם היהודי. לא עוד התייחסות מבטלת או קופה רשמית. אנחנו צריכים להרכין הראש בצניעות, לבנות מחדש יחסי גומלין, לחדש ערכים משותפים ולחפש חדשים, להתמודד ביחד מול אויבים ומתנגדים. ישראל, המפלגת של אתמול, היא מעתה המכנה המשותף.

ונזכור: אנחנו מעטים. אין לנו עודף ביהודים, אין לנו גם רשות להרחיק יהודי או יהודייה אחת ולדחות אותם. האוהל שלנו מתכווץ והולך ולכולם יש בו מקום.

ד"ר נחמן שי, מרצה בתוכנית רודמן ללימודי יהדות ארה"ב, לשעבר שר התפוצות

חמשת השבועות מאז תחילת המלחמה היו שבועות מטלטלים בתולדות ישראל והעם היהודי. חמישה שבועות של התעוררות, של זעזוע, של התאוששות ובקרוב מאוד גם חשיבה חדשה. אני כבר מסתכל על מחשבות העתיד הללו ומה שהן צופנות בתוכן.

כמו בכל תחום אחר, ישראל היום שונה מישראל של שישה באוקטובר. בתום המלחמה הזו, תימשך ככל שתמשך, נפגוש בשש לאחר המלחמה מדינה שונה לחלוטין.

חטאנו, התרכזנו בעצמנו. 7.5 מיליון יהודים שחיים פה, משוכנעים היו כי כל התבונה לצידנו. אנחנו המרכז ויתר העם היהודי הוא "תפוצה", יהודים שנפוצו ברחבי העולם, אפשר שינועו פעם למרכז ואפשר שלא. אבל אנחנו המרכז, ומכאן יוצא ה"אור לגויים".

אמנם, הקהילה היהודית הגדולה בעולם היא אכן בישראל, אבל כל יותר הקהילות – ובמיוחד הקהילה היהודית בארה"ב – כבודן במקומן מונח. הישגיהם שם עצומים, מעמדם איתן, הצלחתם היסטורית.

אני רואה במלחמת "חרבות ברזל" אירוע היסטורי שיקרין על חיינו שנים רבות וכן גם על יחסינו לתפוצות. כשם שאנחנו התעוררנו באימה והמשכנו בסייטי יום ולילה, כך גם היהדות בתפוצות. כולנו, חייבים עתה חשבון נפש.

הייתי בהפגנת הענק בשדרת הלאומית בווישינגטון ב־14 בנובמבר. יום חול באמצע שבוע, ובכל זאת קרוב ל־300,000 יהודים ויהודיות מכל רחבי ארצות הברית, עשו דרכם לבירה. מקליבלנד יצאנו באוטובוס בחצות הלילה כדי להגיע 13 שעות אחר כך להפגנה ונסענו חזרה עוד 10 שעות – יממה שלמה. כמונו עשו עשרות אלפים.

הכוח שהניע את הקהל העצום הזה הוא החרדה, הפחד. חרדה ופחד לעצמם בארה"ב הבטוחה, לכאורה. כמו בישראל ששידרה אף היא שאננות עד שהתברר כמה שבירה ופגיעה, כך גם יהדות ארה"ב מגלה פתאום שהיא שוכנת על הר געש.

שתי הקהילות הצליחו להזדקף ולהיענות לאתגר. ישראל שולחת אוגדות משוריינות ללב עזה, הקהילה

Israel; William Kleinbaum, Head of the Toronto Federation in Israel; Rabbi Marc Baker, President and CEO of the Boston Federation; Noah Farkas, President & CEO, The Jewish Federation of Greater Los Angeles; Rabbis Josh Weinberg, Pesach Lerner, Neil Zuckerman, Jeffrey Myers, Angela Buchdahl, Ammiel Hirsch, Michal Biton, Amichai Lau-Lavie, and others; and leaders and movers of organizations such as Adam Lehman, Ethan Felson, Danielle Mor, and many more.

The report concludes that although the disputes and differences in views between the American Jewish community and Israeli society, as well as differences in culture, religion, and language, were not completely erased by October 8, the bonds that

unite us were strengthened. In the past month, we as a society have dealt with the immense and unbearable pain we had experienced. But this pain was not only felt within Israeli society; it was experienced by the entire Jewish people, including the American Jewish community, which is nearly as large as the Jewish community in Israel. While North American Jews did not directly experience the events in Israel, they suffered and grieved with us, acted to contribute and help us in our time of distress, echoing Psalm 118:5, "Out of my distress I called on the Lord." This report serves as a form of thanks to them, an acknowledgment of their efforts.

"עומדים מאוחדים". דגלי ישראל וארה"ב בעצרת בווינינגטון | תמונה: יהודה אזבלו, קרן משפחת רודמן

United We Stand: American Jewry and Israel in the First Month of the War

The report before you, "United We Stand: American Jewry and Israel in the First Month of the War," tells the remarkable story of the American Jewish community's response following the events of October 7, 2023. Facing unprecedented levels of anti-Semitism not seen in decades, the Jewish community in North America rallied unequivocally in support of the State of Israel and its citizens. This report attempts to cover the immense scale of American Jewry's activities during the first month of the war. It is based on data from leading American Jewish organizations, along with interviews, testimonies, and public statements from community leaders, federation heads, rabbis, volunteers, and ordinary citizens – all of whom participated in the outstanding effort that united millions of Jews in the United States and Canada.

The report's findings indicate that American Jewry's tremendous support for Israel in the first month of the war was manifested in financial aid of likely over a billion dollars to Israel (approximately \$602 million through the federations, with hundreds of millions more from other organizations and individuals). This aid included not only monetary contributions but also many tons of supplies ranging from hygiene products and heating equipment for soldiers to toys for displaced children. These were sent in suitcases by private donors on planes donated to the effort and sometimes in the personal luggage of volunteers who contributed to the cause.

However, American Jewish support for Israel

was not solely financial: a significant, perhaps even greater, part was the public action on behalf of the state, including protests, rallies, displays, prayers, media interviews, political lobbying, and other public activities (such as hanging posters with the faces of abductees, human chain initiatives, hanging blue ribbons on clothing to support the release of abductees, and more). The aim of these activities, some planned by major organizations and others entirely spontaneous initiatives by grassroots volunteers, was to advance the discourse on the plight of Israel in the United States and to provide "diplomatic support" for Israel to continue fighting in Gaza. In addition, American Jewry engaged in internal education about the events in Israel, encouraged by the federations and Jewish educational institutions, to equip the community with the tools to cope and deeply understand the events in Israel since October 7.

The report also addresses the rise in pronounced anti-Semitism in the United States, particularly in universities but also on the streets, workplaces, and other venues nationwide. Data from several organizations cited in the report indicate this period was extremely dangerous for Jews, leading to a sharp and multifold increase in hatred towards Israel and Jews in America.

Among the prominent leaders mentioned in the report are Eric Fingerhut, CEO and President of JFNA; Becky Caspi, CEO of JFNA in Israel; Jay Tcath, Executive Vice President at Jewish Federation; Itzik Shmuli, Head of the New York Federation in

